

**ФИНАЛНА ВЕРЗИЈА ПРОГРАМА САРАДЊЕ
2.3.1, 11. НОВЕМБАР 2014.**

**Програм транснационалне
сарадње Дунав 2014-2020.
(INTERREG V-B DANUBE)**

ССИ (Инструмент за конвергенцију и конкурентност)	2014TC16M6TN001
Наслов	INTERREG V-B DANUBE (Програм транснационалне сарадње Дунав 2014-2020.)
Верзија	Финална верзија од 11. новембра 2014. (видети напомену у наставку текста)
Година почетка	2014.
Година завршетка	2020.
Прихватљива од	01. јануара 2014. године
Прихватљива до	31. децембра 2023. године
Број одлуке ЕК	
Датум одлуке ЕК	
Број одлуке државе чланице о изменама и допунама	
Датум одлуке државе чланице о изменама и допунама	
Датум ступања на снагу одлуке државе чланице о изменама и допунама	
НУТС региони обухваћени програмом сарадње	Анекс С

Напомена:

Овај програмски документ је коначна верзија коју треба поднети Европској комисији преко система *SFC2014*.

Садржај овог документа се може мењати до коначног усвајања од стране Европске комисије.

САДРЖАЈ

СПИСАК СКРАЋЕНИЦА.....	9
1 ОДЕЉАК 1: Стратегија за допринос програма сарадње Стратегији Уније за паметан, одржив и инклузиван раст и постизање економске, социјалне и територијалне кохезије	11
1.1 Стратегија за допринос програма сарадње Стратегији Уније за паметан, одржив и инклузиван раст и постизање економске, социјалне и територијалне кохезије.....	11
1.1.1 Опис стратегије за допринос програма сарадње Стратегији Уније за паметан, одржив и инклузиван раст и постизање економске, социјалне и територијалне кохезије.....	11
1.1.2 Објашњење избора тематских циљева и одговарајућих инвестиционих приоритета, с обзиром на Заједнички стратешки оквир, на основу анализе потреба у целој програмској области, и стратегије која је одабрана као одговор на те потребе, која укључује решења за питање карика које недостају у прекограничној инфраструктури, узевши у обзир резултате <i>ex-ante</i> евалуације	32
1.2 Образложење финансијских алокација	34
2 ОДЕЉАК 2: ПРИОРИТЕТНЕ ОСЕ	38
2.А.1 Приоритетна оса 1	38
2.А.1 Приоритетна оса 2	51
2.А.1 Приоритетна оса 3	71
2.А.1 Приоритетна оса 4	86
2.Б Опис	
2.В.1 Приоритетна оса 5	98
3 ОДЕЉАК 3: ПЛАН ФИНАНСИРАЊА.....	102
3.1 Финансијска издвајања из ЕФРР (у еврима)	102
3.2.А Укупна финансијска издвајања из ЕФРР и национално суфинансирање (у еврима)	102
3.2.В. Расподела средстава по приоритетним осама и тематским циљевима ..	104
4 ОДЕЉАК 4: ИНТЕГРИСАНИ ПРИСТУП ТЕРИТОРИЈАЛНОМ РАЗВОЈУ.....	105
4.1 Локални развој који води заједница (по потреби).....	105
4.2 Интегрисане акције за одрживи урбани развој (по потреби).....	105
4.3 Интегрисане територијалне инвестиције (ИТИ) (по потреби)	106

4.4	Допринос планираних интервенција макрорегионалним стратегијама и стратегијама које се односе на морске басене, у складу са потребама области програма утврђеним од стране релевантних држава чланица и узимајући у обзир, по потреби, стратешки важне пројекте утврђене у тим стратегијама (када је то прикладно)	106
5	ОДЕЉАК 5: ОДРЕДБЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА САРАДЊЕ	110
5.1	Релевантни органи и тела	110
5.2	Процедура за формирање заједничког секретаријата	110
5.3	Кратки опис система за управљање и контролу	111
5.4	Расподела обавеза између држава чланица у случају финансијских корекција које прописују Управљачко тело програма или Европска комисија	122
5.5	Употреба евра (где је применљиво)	123
5.6	Учешће партнера	123
6	ОДЕЉАК 6: КООРДИНАЦИЈА	126
7	ОДЕЉАК 7: СМАЊЕЊЕ АДМИНИСТРАТИВНИХ ОПТЕРЕЂЕЊА КОРИСНИКА	129
8	ОДЕЉАК 8: ХОРИЗОНТАЛНА НАЧЕЛА	132
8.1	Одрживи развој	132
8.2	Једнаке могућности и недискриминација	133
8.3	Равноправност мушкараца и жена	134
9	ОДЕЉАК 9: ОДВОЈЕНИ ЕЛЕМЕНТИ	136
9.1	Главни пројекти које треба спровести у периоду програмирања	136
9.2	Оквир за мерење учинка програма сарадње	137
9.3	Релевантни партнери укључени у припрему програма сарадње	139
9.4	Применљиви услови за реализацију програма који регулишу финансијско управљање, програмирање, праћење, евалуацију и контролу учешћа трећих земаља у транснационалним и међурегионалним програмима кроз допринос <i>ENI</i> и ИПА средстава	140
АНЕКСИ	142

СПИСАК СКРАЋЕНИЦА

РТ	Ревизорско тело
ЗН	Захтев за повраћај средстава
СТ	Сертификационо тело
<i>CADSES</i>	Средњоевропски, јадрански, дунавски и простор југоисточне Европе
<i>CESCI</i>	Централно-европска организација за прекограничне иницијативе (под уговором за територијалну анализу)
<i>CfP</i>	Позив за достављање предлога пројеката
ПС	Програм сарадње
УЗО	Уредба о заједничким одредбама (ЕУ) бр. 1303/2013 Европског парламента и Савета од 17. децембра 2013. године
ГД	Генерални директорат
ДР	Дунавски регион
ТПД	Транснационални програм Дунав
ЕК	Европска комисија
<i>ЕГТС</i>	Европско груписање за територијалну сарадњу
ЕИБ	Европска инвестициона банка
<i>ENI</i>	Европски суседски инструмент
ЕФРР	Европски фонд за регионални развој
ЕСИФ	Европски структурни и инвестициони фондови
ЕТС	Европска територијална сарадња
<i>EUSDR</i>	Стратегија ЕУ за Дунавски регион
<i>FLC</i>	Првостепена контрола <i>GoA</i> Група ревизора
НИТ	Усаглашени алати за спровођење Програма <i>INTERACT</i>
ИП	Инвестициони приоритет
ИПА	Инструмент за претприступну помоћ
ЗС	Заједнички секретеријат

ВПЗ	Водећи подносилац предлога пројекта
ВК	Водећи корисник
УТ	Управљачко тело ОП Одбор за праћење
НКТ	Национална контакт тачка
НУТС	Номенклатура статистичких територијалних јединица
<i>ОНЕР</i>	Канцеларија за национално економско планирање
<i>РА</i>	Приоритетна област <i>EUSDR</i>
<i>РАС</i>	Координатор приоритетне области
ПК	Програмски комитет
ПП	Партнер на пројекту
ИН	Извештај о напретку
<i>РВМР</i>	План управљања речним сливом
РИС	Речни информативни сервис
ИТР	Истраживање, технологија и развој
СПУЖС	Стратешка процена утицаја на животну средину
ЈИЕ	Програм југоисточне Европе
<i>SFC2014</i>	Заједнички систем за управљање заједничким фондом
СЦ	Специфични циљ
ТП	Техничка помоћ
ТНС	Транснационална сарадња
ТЦ	Тематски циљ
ПЗ	Пројектни задатак
СОО	Стручно образовање и обука

1. Стратегија за допринос програма сарадње Стратегији Уније за паметан, одржив и инклузиван раст и постизање економске, социјалне и територијалне кохезије

(Упућивање: Члан 27(1) Уредбе (ЕУ) бр. 1303/2013 Европског парламента и Савета и тачке (а) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013 Европског парламента и Савета)

1.1 Стратегија за допринос програма сарадње Стратегији Уније за паметан, одржив и инклузиван раст и постизање економске, социјалне и територијалне кохезије

1.1.1 Опис стратегије за допринос програма сарадње Стратегији Уније за паметан, одржив и инклузиван раст и постизање економске, социјалне и територијалне кохезије

1.1.1.1 Улога програма сарадње

Намена Програма европске територијалне сарадње је да допуњују аспекте других европских програма као што су програми "руралног развоја" и "инвестиција у раст и нове послове", чији циљ је инвестирање у инфраструктуру, предузећа и људе. Програми сарадње су, пре свега, израђени у циљу даље територијалне интеграције кроз повећану сарадњу у специфичним областима политике. С обзиром на величину њихових буџета, програми сарадње не могу да достигну велике инвестиционе интервенције и стога, не могу да имају велики економски утицај.

Програм транснационалне сарадње Дунав (ПТД) представља финансијски инструмент специфичног обима који независно доноси одлуке и подржава обједињавање политике у дунавском подручју и у одабраним областима према УЗО/ЕФРР која је повезана са стратегијом *EUSDR*. Стратешка визија је "обједињавање политике" испод нивоа ЕУ (без дуплирања рада на интеграцији на нивоу ЕУ, нпр. ТЕН-Т), и изнад националног нивоа у конкретној области акције. Транснационални пројекти треба да утичу на националне / регионалне / локалне политике ("погонски мотор политике").

Како би се постигао виши степен територијалне интеграције, веома хетерогеног Дунавског региона, транснационални програм сарадње деловаће као погонски мотор политике и пионир у решавању заједничких изазова и потреба у специфичним областима политике, у којима се очекује да транснационална сарадња доведе до добрих резултата, путем развоја и практичног спровођења законодавних оквира, алата и услуга као и конкретних пилот улагања, при чему ће се настојати да се оствари комплементарност са широм стратегијом ЕУ за Дунавски регион (*EUSDR*).

Потребе су у вези са питањима како да се побољшају институционални оквири за сарадњу, како побољшати квалитет политика и њихову примену, и како применити решења путем конкретних улагања и паметних пилот акција.

Успех спровођења програма зависиће од избора најрелевантнијих интервенција, као и од даљег унапређења ефикасности административних процедура и смањења административног оптерећења корисника.

Једна од лекција научених током периода 2007 - 2013. године је да изванредан број институција које су у стању да преузму функцију водећег партнера имају очигледна ограничења из низа различитих разлога. Стога, Програм за период 2014 - 2020 мора да буде израђен у циљу сарадње, у областима у којима се може очекивати да постоји довољан број компетентних актера и изводљивих идеја.

Циљ је да се у потпуности искористи потенцијална подршка у уравнотеженом стварању група, платформи, мрежа, размени добрих пракси, као и заједничких иницијатива, акција и пилот пројеката широм области сарадње.

Програм ЈИЕ 2007 – 2013

Транснационална сарадња има знатну традицију у Дунавском подручју, још од 1996. године и Програма *CADSES*. Уследио је *CADSES II*, све до 2007. године, када је усвојен Програм сарадње земаља Југоисточне Европе (ЈИЕ), који се може сматрати непосредним претходником Програма транснационалне сарадње Дунав.

Сврха ЈИЕ је била унапређење интеграције и конкурентности у подручју које је једнако сложено и разнолико као и подручје Програма транснационалне сарадње Дунав. Узимајући у обзир позитивна искуства као доказ, може се, пуним правом сматрати, да је Програм био успешан Један од најранијих примера успеха била је одлука да се подржи интеграција система управљања фондовима ИПА II и *ENI*, који је установљен у програму ЈИЕ.

Програм ЈИЕ је обухватао 16 држава учесница, од којих неколико неће бити део Програма транснационалне сарадње Дунав, али ће наставити своју сарадњу у оквиру Јадранско-јонског програма (Албанија, Грчка, Италија). У новом периоду, у Програм ће бити укључене и немачке покрајине Баден-Виртемберг и Бајерн, као и Чешка Република.

Програм ЈИЕ је обухватао четири приоритетне осе: иновације, животну средину, приступачност и одрживи раст. Успех Програма се види по великом броју финансираних пројеката - 122, од којих је већина заснована на великим партнерствима десет или више организација. Овај број показује да, без обзира на сложеност програмског подручја, у региону постоји снажна потреба и жеља за сарадњом на транснационалном нивоу. Дунавски програм треба да искористи ове потребе и енергију да усмери ка испуњењу стратешких циљева који су установљени на нивоу ЕУ и макро-регионалном нивоу.

Програм транснационалне сарадње Дунав 2014 - 2020

У децембру 2012. године, Комисија је представила своје виђење територијалног простирања нових програма, укључујући и Програм транснационалне сарадње Дунав, који обухвата 14 земаља. У јануару 2013. године, одржана је почетна дискусија у просторијама Комисије, уз учешће представника земаља учесница. Током овог састанка, наглашена је веза између ТДП и *EUSDR*, заснована на повезаности и узајамној подршци.

1.1.1.2 Географско простирање програмског подручја

Програмско подручје обухвата девет држава чланица (Аустрија, Бугарска, Мађарска, Немачка - покрајине Баден-Виртемберг и Бајерн, Румунија, Словачка, Словенија, Хрватска и Чешка Република), као и пет држава које нису чланице ЕУ (Босна и Херцеговина, Молдавија, Србија, Украјина - 4 покрајине, и Црна Гора), и састоји се од 69 НУТС2 региона.

Географски, подручје ТДП се преклапа са територијом која је обухваћена Стратегијом ЕУ за Дунавски регион (*EUSDR*), која се састоји од Дунавског речног слива и планинских области (као што су Карпати, Балканске планине и делови Алпа). Овај речни слив има највише међународног карактера од свих речних сливова на свету. Ово подручје чини петину територије ЕУ, а насељава га око 114 милиона људи. Разноликост природне средине, социо-економске разлике и културна разноликост у

разних деловима овог подручја могу се сматрати великим изазовима, али, у ствари, представљају значајне прилике и неискоришћени потенцијал.

Figure 1. Територија Програма транснационалне сарадње

Видети мапу у Анексу 10

1.1.1.3 Кључне чињенице о програмском подручју

Економска кохезија Дунавског региона

Једна од највидљивијих карактеристика овог подручја су неједнаки нивои економског развоја. По питању економске снаге, западни део овог подручја је знатно испред осталих делова. Показатељ који се највише користи за процену економске развијености је бруто домаћи производ, који је за програмско подручје, изражен у вредностима по глави становника, нижи од просека ЕУ28 (ZEW et al, 2014¹). Анализа БДП у региону за 2011. годину показује да две немачке покрајине, учеснице, производе скоро половину БДП целог подручја. Свеобухватнија анализа показује да је ова неусклађеност још већа када се упореди удео држава чланица у БДП-у подручја (88-90%) са уделом држава које нису чланице ЕУ (10%). Ипак, степен раста БДП у периоду 2003 - 2012. године у источном делу подручја, око 26%, знатно превазилази раст у земљама западног дела, 16%, што представља солидну основу за повећање кохезије и смањење разлика у развијености на микрорегионалном нивоу.

Надаље, иако се привреде у региону веома ослањају на мала и средња предузећа (МСП), због статистичких тешкоћа и недостатка интернационализације њихових активности, оне не могу у потпуности да искористе постојећи потенцијал. Као илустрација овога, може се приметити да, иако МСП производе четвртину укупног БДП подручја, то се не одражава у потпуности у извозним активностима, у којима имају удео од само 10%.

Као кључни елемент раста, тржишта рада у региону носе се са последицама економске кризе коју Европа доживљава од 2008. године. Ова криза је разоткрила структурне проблеме привреда региона, који су оставили тешке последице и на тржишта рада, што се посебно види, и на нивоу стопа запослености. Као и кад су у питању многе друге теме, слика није хомогена широм региона, неједнакости се виде на свим нивоима. Док се у западном делу програмског подручја стопе запослености крећу између 70 и 75%, у земљама источног дела вредности су између 55% у већем делу региона НУТС2, често на нивоу целе земље.

Анализа тржишта рада показује да је хетерогеност још већа, и да су корени проблема различити на националном и на регионалном нивоу (CESCI Регионална анализа Дунавског региона). Један од најважнијих проблема, у источном делу програмског подручја, је рад на црно, али постоје и друге значајне препреке које спречавају развој овог сектора, као што су: образовни ниво, инвестициони ниво и општа пословна средина. Генерално, економски мање развијени региони су и мање урбанизовани, велики удео њихове активне радне снаге је запослен у пољопривредном сектору и имају високу стопу незапослености.

¹ Центар за европска економска истраживања (ZEW), Институт за примењена економска истраживања (IAW), Бечки институт за међународне економске студије (wiw) (март 2014. године): Социо-економска процена Дунавског региона: Стање у региону, изазови и развој стратегије

Figure 2. Националне и регионалне неједнакости нивоа запослености у Дунавском речном сливу**Видети мапу у Анексу 10**

Сарадња на макрорегионалном нивоу може да представља важну предност у превазилажењу потешкоћа, и без обзира што не постоји универзално решење које се може свуда применити, неки од примера најбоље праксе се могу узети у обзир како би се превазишле потешкоће, посебно ако су у вези са атипичним запослењима и мерама за прилагођавање образовних система захтевима тржишта.

Социјална кохезија Дунавског региона

Дунавски регион одликује изузетна разноликост култура. Упркос тензијама, које имају корене у историји, ова разноликост може да представља потенцијал за ово подручје, пошто се друштвени ресурси, који су уграђени у ову разноликост, могу претворити у могућност која може да утиче на развој овог подручја. Поред изазова, који представља етничка структура региона, регион се суочава и са изазовима у другим областима социјалне инклузије, као што је положај разних маргинализованих група. Њихове потребе морају буду испуњене на нивоу друштва у целини, јер би у супротном, одрживи развој региона био озбиљно угрожен.

Раштрканост становиштва, унутар програмског подручја, не показује исту хетерогеност као у случају осталих економских аспеката. Ипак, може се приметити да постоје концентрације око главних градова и осталих градова који представљају велике економске и културне центре (на пр. Минхен или Штутгарт), са концентрацијом од 4.000 становника по km^2 , док се најниже вредности густине насељености налазе у планинским подручјима. У просеку, густина насељености креће се између 50 и 250 становника по km^2 .

Са становишта тржишта рада, постоје велике разлике у учинку тржишта рада широм Дунавског региона. Разлика је посебно велика између најразвијенијих земаља региона, најмање развијених земаља у процесу приступања, као и суседних земаља. Стопе учешћа, као и стопе запослености, ниже су у овим суседним земљама, посебно за младе.

Знатна количина миграционе активности може се приметити у Дунавском региону. Миграције су унутрашње (посебно из руралних подручја у урбане), прекограничне (посебно из источних земаља у западне) и спољне (из земаља Азије и Африке).

Већина земаља Дунавског региона суочава се са проблемом старења популације, који доноси оптерећење за системе социјалне заштите. Поред Украјине, Словеније и Србије, све остале земље доживљавају феномен старења становништва различитим интензитетом. Највише вредности се јављају у Аустрији, Немачкој и централним деловима Бугарске, где је број грађана старијих од 65 година око два пута већи од броја грађана млађих од 15 година. Потребно је усвојити политике развоја система социјалне заштите које би се супротставиле све већим изазовима, али такође треба ставити нагласак на побољшање услова за младу популацију у руралним и економски мање развијеним регионима.

Figure 3. Индекс старења у Дунавском региону на нивоу НУТСЗ

Видети мапу у Анексу 10

Територијална кохезија

Велика административна фрагментација Дунавског региона представља један од главних изазова у смислу територијалне кохезије овог подручја. Линије демаркације државних граница постављају различите нивое административних препрека за улазак и кретање унутар региона, са важним последицама за саобраћај, комуникације, социоекономску сарадњу и развој. Ниво пропустљивости државних граница је веома различит: од практично непостојећих граница између држава Шенгенске зоне, преко граница држава чланица које не припадају Шенгенској зони, до граница између придружених земаља ЕУ и граница суседних трећих земаља.

Територијална кохезија Дунавског региона је зависна од полицентричног и уравнотеженог територијалног развоја у Дунавском региону. За Дунавски регион су карактеристичне моноцентричне урбане средине без јаких прекограничних веза. Ова карактеристика ствара могућност полицентричних велеградских региона, која се већ показује у многим случајевима у стварању урбаних средина и подручја снажног европског велеградског раста. Овај процес је подстакнут попуштањем граница међу државама чланицама, али у случају држава које нису чланице ЕУ значи да границе тренутно представљају баријере.

Дунавски регион има велики број различитих биогеографских карактеристика, стога, у њему постоји велики број разноврсних станишта живих бића. Узрок разноврсности су различити климатски услови који постоје у овом подручју, као последица различитих предела. Ово чини макрорегион у целини веома драгоценом природном средином, са јединственим особеностима на глобалном нивоу. Драгоценост његове природне средине је препозната у целом свету, пошто се на овом подручју налази осам природних локација Светске баштине Унеска. Ипак, људске активности као што су пољопривреда, индустрија, развој инфраструктуре, регулација и интензивно коришћење воде, представљају претњу за очување и одрживи развој целог подручја.

Централни елемент овог макрорегиона је хидрографски слив Дунава. Дуж својих 2.857 km, река прикупља воду 74 притоке са површине од 801.463 km² са специфичним и вредним екосистемима. Они су такође изложени људској интервенцији, при чему су речна станишта често нарушена инфраструктурним објектима за заштиту од поплава, производњу хидроенергије или снабдевање водом.

Figure 4. Дунав и његове притоке

Видети мапу у Анексу 10.

1.1.1.4 Процес препознавања потреба за транснационалном сарадњом

Због координације и доношења одлука током извођења активности припреме пројекта, у фебруару 2013. године је основан **Програмски комитет**, састављен од представника земаља учесница. Осим дефинисања садржаја програма, задаци укључују и консултације са националним и међународним заинтересованим странама како би израдили програм који, мада се заснива на политичкој агенди, нуди најбољи начин за испуњавање потреба које настају због потенцијалних корисника и циљних група. Како би се уградила практична искуства транснационалне сарадње на подручју, започет је процес консултација и са Заједничким техничким секретеријатом Програма ЈИЕ. Подаци ЈИЕ Програма су се показали драгоценим у решавању питања одрживости и изводљивости потенцијалних области интервенцијаса практичног гледишта.

Програмски комитет је одржао неколико састанака током 2013. године, одредио неколико могућих фокалних тачака за садржај будућег програма, и постигао договор о институционалној структури за управљање. У јулу 2013. године у Букурешту наглашено је да треба посветити посебну пажњу институционалној сарадњи, иновацијама, истраживању, животној средини, ефикасном коришћењу ресурса, саобраћају, изазовима које постављају процеси климатских промена, стимулисању смањења емисија угљеника и образовању. Ипак, није донета коначна одлука о приоритетима које ће Програм подржавати. Даље дискусије и анализе са циљем да се постигне ефикасна и фокусирана интервенција програма извршене су током наредних састанака који су одржани 2013. године у Београду, Штутгарту и Загребу, и 2014. године у Љубљани, Сплиту и Бриселу.

Како би се обезбедио свеобухватни процес идентификације транснационалних изазова и потреба у Дунавском региону, коришћен је сложен систем инструмената, укључујући **Територијалну анализу подручја, улазне податке засноване на искуству из Програма ЈИЕ, и јавне консултације**. Све ово је интегрисано у двостепени процес који је координисао Програмски комитет, и који је резултирао дефинисањем најзахтевнијих изазова и потреба којима ће се бавити Програм транснационалне сарадње Дунав.

Као први корак реализације будуће Управљачко тело програма је склопило уговоре са спољним експертима за припрему свеобухватне **Територијалне анализе**, како би се створила солидна база за одлуке о приоритетима програма. Документ је израђен током јесени 2013. године и прве половине 2014. године, а његови налази и закључци су представљали основу за нацрт садржаја програма.

Анализа представља свеобухватни скрининг програмског подручја укључујући територијалне, економске и социјалне аспекте, без усмерења у вези са тематским циљевима који су одређени Уредбом о заједничким одредбама (УЗО). Изазови који су идентификовани у анализи представљали су важан елемент у процесу доношења одлука Програмског комитета, у вези са релевантним тематским циљевима и приоритетима интервенције којима програм треба да се бави. Надаље, налази територијалне анализе су допуњени искуствима која су стечена током претходног програмског периода ЈИЕ Програма. На овај начин су прибављени важни улазни подаци у вези са практичним аспектима транснационалне сарадње широм програмског подручја. На основу ових елемената, током састанка Програмског комитета који је одржан у Љубљани у марту 2014. године, постигнут је договор о избору тематских циљева на које ће се усредсредити Програм транснационалне сарадње Дунав: ТЦ1, ТЦ6, ТЦ7 и ТЦ11.

Као други корак реализације, у циљу стварања солидне основе за коначан избор инвестиционих приоритета и одређивање специфичних циљева, претходно одабрани тематски циљеви накнадно су додатно дорађени и прецизирани од стране ангажованих експерата који су били одговорни за разраду Програма сарадње. Изазовима који су препознати у Територијалној анализи коју је извршила *CESCI* приступило се са становишта могућности које нуди Програм транснационалне сарадње Дунав. Елементи за које је утврђено да су компатибилни разматрани су и даље проучавани, како би се утврдило у којим областима се може постићи највећи транснационални ефекат.

Развој програмских интервенција је укључивао свеобухватну **процедуру јавних консултација** која је пружила прилику заинтересованим странама да активно допринесу разради Програма сарадње.

Ова дубока и сложена анализа транснационалних изазова и потреба датих приоритета омогућила је Програмском комитету да идентификује елементе на које треба

усредсредити програмску подршку, пошто чине основу за формулисање специфичних циљева, резултата и акција.

Општи политички оквир

Програм транснационалне сарадње Дунав је израђен узевши у обзир широки оквир политике који изражава рад на развоју на макрорегионалном, националном и регионалном нивоу. Процес израде нацрта је превасходно обављен на основу циљева и приоритета који су идентификовани у оквиру мултиматематских стратегија на нивоу ЕУ и макрорегионалном нивоу.

Стратегија Европа 2020, као инструмент којим се координишу политике на националном нивоу и нивоу ЕУ, како би се створио и одржао развој на нивоу ЕУ, усредсређује се на: паметан, одржив и инклузиван раст. Механизми потребни за постизање поменутих циљева укључују Националне програме реформи, који садрже циљеве на националном нивоу у спровођењу циљева ЕУ 2020.

Територијална агенда Европске Уније до 2020. године - За инклузивну, паметну и одрживу Европу са разноврсним регионима (*TA2020*) треба да обезбеди стратешке оријентације за територијални развој, негујући интеграцију територијалне димензије у различитим политикама на нивоу руковођења и да обезбеди спровођење Стратегије Европа 2020. у складу са начелима територијалне кохезије.

Намена **Стратегије Европске Уније за Дунавски регион (EUSDR)** је да изради координисане политике и акције у подручју речног слива, потврђујући посвећеност стратегије Европа 2020 паметном, одрживом и инклузивном расту, на основу четири стуба и 11 приоритетних области. Бавиће се кључним питањима као што су: мобилност, енергија, биодиверзитет, социо-економски развој или безбедност. У складу са циљем територијалне сарадње, Стратегија није усредсређена на финансирање, већ на проширење блиске сарадње са датом територијом. Кључни елемент стратегије је координација путем подстицања повећања нивоа и квалитета активности мреже, јачања постојеће регионалне и међурегионалне сарадње, али и неговања нове сарадње.

Стратегија Југоисточна Европа 2020 (ЈИЕ 2020) је започета од стране земаља учесница 2011. године, које су препознале да блиска сарадња може да убрза постизање циљева у кључним секторима. Инспирирана Стратегијом Европа 2020, Стратегија ЈИЕ 2020 има сличне циљеве, узимајући у обзир специфичне регионалне особине. Овај документ пружа важне стратешке смернице за државе Западног Балкана које нису чланице ЕУ, како би постигле виши ниво конвергенције са циљевима ЕУ 2020.

Уз то, тематски оквири одражавају политику како би се на најбољи могући начин испуниле потребе у датим секторима и програм је осмишљен, узимајући у обзир циљеве који су идентификовани, у оквиру специфичних тематских области. У ове стратешке документе и оквири политике спадају:

- Оквирна директива ЕУ о водама (2000.);
- ТЕН-Т за повезивање Европе;
- Стратегија ЕУ за заштиту биодиверзитета (2011.);
- Приоритетизовани акциони оквири за мрежу НАТУРА 2000;
- Седми еколошки акциони програм (ЕАП);
- Пакет ЕУ "Клима и енергија";
- Планови за енергетску ефикасност / Планови за образовање и обуку одраслих;
- Акт о малим предузећима (МСП);
- Платформа ЕУ за паметну специјализацију;

- Партнерство за иновације Дунавског региона;
- Европско истраживачко подручје, Стратешке истраживачке агенде израђене у оквиру Заједничких програмских иницијатива;
- Стратегија истраживања и развоја за иновације Западног Балкана - *WISE* - (израђен нацрт, Светска банка / Регионални савет за сарадњу (РСС) треба да прате напредовање стратегије).

1.1.1.5 Истраживање и иновације

Карактеристике

Сектор истраживања и иновација је од посебног значаја за регион, зато што може да створи додатну вредност која је потребна за превазилажење релативне економске заосталости региона у целини, и може да обезбеди потребне одговоре на нове друштвене изазове са којима ово подручје мора да се суочи, као што су демократске промене или миграција. Ова област одликује значајним неједнакостима на нивоу Дунавског региона, како у погледу додељених ресурса, тако и у погледу структура и расположивих људских ресурса. Док се западни део подручја налази на нивоу развоја, који се може поредити са најнапреднијим европским земљама, источни део озбиљно заостаје. Ова ситуација се може видети на Семафору иновација Уније за 2014. годину, на коме су покрајине Бајерн и Баден-Виртемберг у Немачкој сврстане у "предводнике иновација" на нивоу Уније, док највећи део подручја припада групи "умерених иноватора".

Figure 5. Семафор иновација Уније за 2014.

Видети мапу у Анексу 10

Неједнака расподела капитала за истраживање и иновације углавном је изазвана оквирно, различитим условима који владају у овом сектору широм региона. Велики број различитих финансијских алокација и политика које су меродавне за сектор истраживања одређују институционалне капацитете укључених актера, и доводе до различитих нивоа учинка. Укупни међуинституционални расходи за истраживање и развој, током 2011. године, кретали су се између 600 и 1000 евра у Немачкој и Аустрији, али у остатку подручја, са изузетком Чешке Републике и Словачке, били су испод 150 евра. Удео БДП-а који је додељен овом сектору, на регионалном нивоу, према подацима из 2010. године, достигао је циљаних 3% из стратегије Европа 2020, само у оним регионима који се налазе у Немачкој и Аустрији. Док земље централног дела програмског подручја издвајају између 1% и 2% за истраживање и развој на регионалном нивоу, ситуација је много гора у јужном и источном делу региона, где је већина ових износа нижа од 0,5%.

Ове неједнакости могу се решавати бољом повезаношћу актера у сектору, стварајући услове за бољу употребу потенцијала, који постоји у слабије развијеним регионима. Стратегије на транснационалном нивоу, на пољу иновација и бољег коришћења начела паметне специјализације, могу да дају подстицај истраживањима и иновацијама у региону, путем боље координације капацитета, стварањем синергија и коришћењем комплементарности. Осим тога, повећани проток знања и информација, транснационалним каналима, може да створи позитивне резултате, у погледу јачања институционалне сарадње и разради инструмената руковођења, у циљу неговања ових активности.

Интензитет преноса знања из научног сектора у секторе који користе његове резултате, показује исти степен хетерогености на макрорегионалном нивоу. У већини региона јављају се озбиљне тешкоће при претварању научних резултата у комерцијални успех, углавном због слабе повезаности научних центара, државних

органа и МСП. Овај феномен представља озбиљан изазов за конкурентност региона, пошто иновације имају доказан позитиван ефекат на развој и учинак МСП-а, доводећи истовремено до раста стопе запослености и квалитетнијих радних места. Транснационална сарадња може да допринесе бољем ширењу знања и научних резултата и може да оснажи капацитет МСП-а да преузму активну улогу у стварању иновација или коришћењу резултата академског сектора. Уз то, повећање њиховог нивоа интернационализације може да омогући да се транснационалним акцијама створе важне мреже за ширење знања, које ће додатно побољшати њихов учинак и допринети смањењу неједнакости унутар региона.

Како би се неговао одржив и инклузиван раст програмског подручја, треба се позабавити питањем осталих аспеката иновација, као што су еколошке иновације и социјалне иновације. Сложеност географског подручја захтева нове приступе у погледу еколошких технологија, које помажу да се отворе нова "зелена" радна места и омогући одржив напредак подручја. Обзиром на чињеницу да већина нових земаља у региону увози неопходну енергију, на нестабилност глобалног тржишта енергије и не мање важно, ефекат производње енергије на климатске промене, потребно је уложити напор на повећању енергетске ефикасности. Транснационалне иницијативе у овом смислу могу да доведу до пажљиво осмишљених решења која су примењива у контексту Дунавског региона, пошто се узимају у обзир посебне карактеристике подручја.

Развој сектора истраживања и иновација заснован је на људским ресурсима који су укључени у процес. Статистике показују низак степен запослености у секторима који се заснивају на знању на макрорегионалном нивоу, уз потребу да се повећа степен вештина и способности, како би се омогућила употреба и ширење резултата иновација. Осим тога, због стања на тржиштима рада, искоришћавање могућности које пружа предузетничка култура у развоју, уз посебан нагласак на иновативним секторима, може да обезбеди драгоцену помоћ за развој иновативног потенцијала региона. У овом смислу, транснационална сарадња може да одигра важну улогу у усвајању иновативних система учења, и да на тај начин, повећа флексибилност радне снаге на технолошки напредак.

Осим тога, Дунавски регион мора да се суочи са важним друштвеним проблемима који настају због сложености и специфичности региона. Традиционални приступи, можда, нису увек довољни за правилно и детаљно бављење овим проблемима, стога их у многим аспектима треба решавати новим методима, политикама и инструментима, користећи инструменте **социјалних иновација**. Стандардне методе интервенције имају ограничен ефекат, посебно у земљама које се боре са економским тешкоћама, стога, нови, иновативни методи могу да помогну у решавању ових проблема тако што ће укључити релевантне друштвене групе у њихово решавање.

У периоду од 2014 – 2020. године политике Европске уније за истраживање и развој, заснивају се на приступу паметне специјализације а многе земље су израдиле Стратегије истраживања и развоја за паметну специјализацију (С3). Изазови који прате израду стратегија С3, су недостатак искуства регионалних/националних органа у спровођењу С3 и ограничена међурегионална и транснационална сарадња у сличним приоритетним областима С3 широм макро-региона.

Региони/земље Дунавског макро-региона имају различите нивое учинка иновација. Стога, изазови паметног, одрживог и инклузивног раста и конкурентности у Дунавском макро-региону треба да се решавају кроз координисан скуп активности интегрисаних кроз концепт С3, које би могле да допринесу идентификацији конкурентних приоритета истраживања и развоја и одговарајућој комбинацији политика, ради остваривања приоритета у потпуном складу са визијом, стратешким позиционирањем и С3 стратегијама Дунавских земаља/региона. Решавање ових

изазова, кроз концепт СЗ, могло би да обезбеди ефикаснију координацију између различитих заинтересованих страна у процесу управљања на више нивоа, а тиме и да олакша спровођење добро дефинисаних конкурентних политика иновација у макро-региону.

У складу са приступом паметне специјализације у транснационалној сарадњи, Дунавски региони/земље могу да остваре јединствене комбинације комплементарних вештина, да искористе своје компетенције у истраживањима и развоју, да добију неопходне истраживачке капацитете, да превазиђу недостатак критичне масе, као и фрагментацију и да остваре бољи приступ глобалним ланцима вредности. Транснационални приступ, као подршка паметној специјализацији, кроз заједничко учење такође подстиче спровођење СЗ и унапређује стварање транснационалних појеката сарадње СЗ у вертикалним приоритетним областима и хоризонталним повезаним питањима истраживања и развоја.

Изазови и потреба за сарадњом

- Постојећи степен транснационалне сарадње и координације на институционалном нивоу недовољан је и треба да се унапреди како би се у потпуности повећали потенцијали региона за истраживање и иновације и како би се смањиле просторне неједнакости.
- Стварање подстицајне средине за активности истраживања и иновација зависи од промовисања адекватних политика, које нису на снази у многим деловима региона.
- Скроман проток информација и знања између региона програмског подручја истиче неједнакости у активностима истраживања и иновација, стога је потребно радити на стварању функционалних и ефикасних канала комуникације.
- Способност МСП да се прилагоде потребама иновација треба подржавати преносом информација и подстицањем приступа "четвороструке спирале" и у домену еколошких иновација.
- Постоји потреба за развијањем вештина и способности које би омогућиле добијање и коришћење резултата активности истраживања и иновација, као и њихов пренос у привреду, како би она могла да се носи са друштвеним изазовима.

1.1.1.6 Културна баштина и туризам

Карактеристике

Уз изузетан биодиверзитет региона, подручје Програма транснационалне сарадње Дунав представља један од најбогатијих региона Европе, поразноврсности култура. Невероватна разноликост етничких група (има их скоро 30) које имају сопствени језик, веру, архитектуру и традицију, даје индивидуални печат овом подручју. Може се приметити да је, у већини случајева, вредност културне баштине призната, и да постоји велики број локација које су заштићене. Ово доказује и број локација Светске баштине које се налазе у Дунавском региону. У овом подручју има 65 културних локација Светске баштине, као и осам локација природне баштине, што их чини веома атрактивним туристичким дестинацијама, између осталог, за еко-туризам. Ипак, како би се ова добра исправно валоризовала путем туризма, потребно је радити на унапређењу управљања локацијама, како у смислу очувања природних добара, тако и у смислу израде одрживих метода експлоатације. И даље недостаје оквир политике за координацију таквих акција у циљу промовисања Дунавског региона као туристичке дестинације. Осим тога, постоје велике неједнакости између земаља у погледу капацитета и атрактивности смештаја. Према анализи *CESCI*, Аустрија је водећа земља у овом погледу, са преко 12.000 гостију на ноћ на 1.000 становника, следи Хрватска са 8.000, док је Словенија изнад 4.000, као и Чешка Република и Немачка. Мађарска, Словачка и Бугарска које имају око 2.000 гостију на ноћ на 1.000 становника. Румунија

најмање користи свој туристички потенцијал, са испод 2.000 гостију на ноћ на 1.000 становника.

Figure 6. Локације Светске баштине у Дунавском региону

Видети мапу у Анексу 10

Културна разноликост може да представља велики потенцијал за развој, пошто суживот бројних етничких, језичких и верских група ствара предуслове за лакшу комуникацију и интензивнију сарадњу. Историјска културна разноликост је додатно повећана захваљујући великом броју скорашњих имиграната, који су углавном концентрисани око великих градова у региону. Они доприносе културном идентитету региона и врше значајан утицај на његов будући развој. Специфична мултикултурна средина представља извор за развој културне креативности и подстицање креативне индустрије, што може да доведе до већег броја радних места и до квалитетнијих радних места, како у областима у вези са културом, тако и у туризму, повећавањем атрактивности региона.

Изазови и потребе за сарадњом

- Повећање капацитета за руковођење и координацију у циљу очувања и валоризације културних и природних ресурса.
- Промовисање Дунава као споја различитих туристичких производа који повећава туристички значај целог региона.
- Заштита живописних предела који представљају регионална културна добра, и подстицање њиховог повезивања, као инструмент сарадње и развоја идентитета Дунавског региона.

1.1.1.7 Екосистеми и биодиверзитет

Карактеристике

Дунавски регион, са својим равницама и планинама, представља јединствен екосистем који се састоји од великог броја биогеографских региона, који имају своја специфична станишта и особене пределе и географске формације. Препознавши њихов значај, земље региона су одредиле велика подручја за очување природног богатства. Постоји 70 националних паркова и више од 1.000 подручја мреже НАТУРА 2000, који чине широк дијапазон природних вредности. Због ограничења, које овај статус подразумева, потенцијалне економске предности које настају из њега често се занемарују. Међународна сарадња може да доведе до стварања платформе за обезбеђивање услова за одрживу економску валоризацију тих природних вредности, како на нивоу руковођења, тако и на нивоу експлоатације.

Figure 7. Заштићена подручја у Дунавском региону

Видети мапу у Анексу 10

Развој региона и све веће људске интервенције довеле су до оптерећења у погледу коришћења земљишта и изазвале високу фрагментацију предела, углавном због успостављања саобраћајних мрежа, промена у коришћењу земљишта, сече дрва и паљења ватре. Овај процес је имао лош утицај на биодиверзитет, пошто је створио велике вештачке површине које су скоро потпуно неупотребљиве са становишта екосистема. Поред негативних ефеката повећања вештачких средина, фрагментација је знатно смањила територије са кохерентним еколошким односима, пошто су природна станишта у неким случајевима озбиљно погођена. Транснационалне акције могу да обезбеде оквир за израду релевантних политика које ће бити усмерене на одржавање функционалне еколошке мреже. Интензивна употреба и развијање

зелених инфраструктура, заједно са повећаним и координисаним капацитетом за управљање заштитом вода и природе, могу да представљају ефикасан инструмент за ову сврху.

Figure 8. Фрагментација предела у Дунавском региону

Видети мапу у Анексу 10

Изазови и потребе за сарадњом

- Висок ниво фрагментације био-географских подручја и природних станишта мора бити смањен, уз стварање и очување кохерентних транснационалних еколошких коридора.
- Средства економске експлоатације заштићених природних подручја, путем зелених инфраструктура, морају да буду препозната и практикована на транснационалном нивоу.

1.1.1.8 Климатске промене и управљање ризиком

Карактеристике

Карактеристике које су настале због реке, која је катализатор целог овог подручја, управљање водама је централни елемент међународне сарадње у Дунавском региону. На основу Оквирне директиве о водама, План управљања речним сливом Дунава (*DRBMP*) дефинише опште циљеве заштите и унапређења речног слива и одрживог дуготрајног коришћења водних ресурса. Унутар овог оквира, земље израђују своје планове управљања речним сливом, развијајући инструменте за праћење и мере за побољшање квалитета воде и еколошке равнотеже. Како би се максимално појачао њихов ефекат, потребна је сарадња на међународном нивоу између укључених земаља. Транснационалне иницијативе могу да представљају подршку овој активности, као и будућем развоју *DRBMP*.

Због свог географског профила, Дунавско подручје је изложено поплавама, које су учестале и великих димензија. Статистички, Румунија је земља која је најчешће погођена овом непогодом, са највећим бројем региона, који су доживели више од девет великих поплава од 1998. до 2009. године. Мађарска, Словачка и Србија такође се могу сматрати земљама које су изложене великом броју поплава великих размера, док су Словенија и Црна Гора најбезбедније са ове тачке гледишта. Акције током оваквих вандредних ситуација треба да буду координисане, пошто су у већини случајева међународног карактера. Транснационалне акције могу да послуже као инструмент да се унапредипрецизно предвиђања природних катастрофа, приправност и капацитети за координисану интервенцију.

Figure 9. Велике поплаве у Дунавском региону

Видети мапу у Анексу 10

Поред поплава, изложености водним ресурсима, и елемената загађења, људска и природна станишта региона угрожавају и други ризични фактори, као што су: индустријске несреће, пожари или суше. Посебно је релевантан феномен климатских промена, који повећава претходно поменуте ризике и представља претњу за цео регион. Највише је због климатских промена и њихових негативних последица угрожен источни део програмског подручја, док је ситуација много боља у западном делу (посебно у Немачкој) где, како предвиђају студије, климатске промене неће имати никакав утицај, или ће имати само маргиналан утицај на општу средину.

Транснационалне иницијативе могу да доведу до координисаних политика и оперативних капацитета за међународно реаговање у случају различитих врста

ризика. Способности за прилагођавање климатским променама, које су већ развијене у неким деловима региона, могу да послуже као примери најбоље праксе за остатак подручја. Преносом овог знања, могуће је знатно повећати капацитет за руковођење, у овом подручју, у областима везаним за еколошке ризике.

Figure 10. Подложност климатским променама у Дунавском региону

Видети мапу у Анексу 10

Изазови и потребе за сарадњом

- Међународна координација политика у области управљања водама, у оквиру Плана управљања речним сливом Дунава, имајући у виду чињеницу да вода представља један од основних ресурса региона.
- Развој ефикасних транснационалних система управљања катастрофама, како би се развио капацитет интервенције и ограничила штета од ризика.
- Развој транснационалних стратегија и акционих планова за управљање изазовима које постављају климатске промене.

1.1.1.9 Саобраћај и мобилност

Карактеристике

Због свог географског положаја, Дунавска област представља важан саобраћајни коридор на оси север-југ, као и на оси исток-запад. Последица тога је знатна густина утврђене ТЕН-Т мултимодалне основне мреже, чији делови су у различитим фазама реализације: Скандинавија-Средоземље (Коридор 1), Балтик-Јадранско море (Коридор 4), Исток-источно Средоземље (Коридор 5), Рајна-Дунав (Коридор 8) и Средоземље (Коридор 9). Пуна реализација се претежно финансира путем инструмента Помоћ за повезивање Европе (Connecting Europe Facility (CEF)), а њена операбилност довешће до изузетно ефикасне инфраструктуре за међурегионалну и спољну мобилност. Међутим, осим главних путева, Дунавски регион суочава се са значајним проблемима у погледу приступачности, посебно у оним областима које се налазе изван одређених коридора. Повезаност ових региона са ТЕН-Т мрежама, путем секундарних и терцијарних чворова посебно је значајна за обезбеђивање услова за привредни раст у овом подручју. Ипак, како би се обезбедила потребна одрживост и ефикасност, овај процес треба да буде интегрисан и координисан на макрорегионалном нивоу. Пошто такви механизми координације још увек не постоје, Програм транснационалне сарадње Дунав може да помогне у стварању заједничке стратегије саобраћаја у овом подручју.

Пошто је брзина и ефикасност кретања терета кључни фактор успеха за конкурентност на глобалном нивоу, треба посветити посебну пажњу развоју одрживих логистичких ланаца унутар макрорегиона. Потпуни недостатак мултимодалних мрежа (друмски, железнички, ваздушни, водени саобраћај) представља значајну слабост за коју се мора тражити решење. Уз квалитет и квантитет елемента инфраструктуре, повезаност и мобилност такође се може повећати побољшањем стратешког управљања саобраћајем, рецимо координацијом између служби, међумодалним системима повезаним постојећим превозним средствима, решавање питања у вези са безбедношћу саобраћаја или превазилажење дисконтинуитета преко граница. На овај начин се могу елиминисати уска грла у мрежи региона и пружити помоћ у искоришћавању потенцијала у погледу мобилности. Ефикасни резултати, у овом погледу, могу се на најбољи начин постићи транснационалним приступом.

Саобраћај представља област у којој долази до великог мешања људске активности и биодиверзитета, пошто транспорт може да доведе до физичке фрагментације природних средина и станишта, али такође представља озбиљан извор загађења воде

или буке. Једна од најкарактеристичнијих одлика региона у смислу транспорта је река Дунав као важан део коридора ТЕН-Т Рајна-Дунав. Саобраћај пловним путевима има релативно мали утицај на животну средину, тако да стварање ефикасног мултимодалног саобраћајног система у региону може да постане погонска снага за његов одрживи развој.

Водени транспорт мора да се врши у складу са Оквирном директивом о водама и са Планом управљања речним сливом Дунава (DRBMP). Пројекти навигације треба да узму у обзир захтеве Оквирне директиве о водама, а нарочито услове из члана 4. став 7, по потреби,

Figure 11. Потенцијална мултимодална приступачност

Видети мапу у Анексу 10

Изазови и потребе за сарадњом

- Успостављање иновативног и одрживог система мобилности, како би се ублажио мањак приступачности подручја које се налазе изван коридора ТЕН-Т.
- Поред развоја инфраструктуре, потребан је рад на нивоу стратешког управљања како би се повећала ефикасност јавног саобраћаја у функционалним градским и сеоским срединама, како би се подигао ниво безбедности саобраћајаних мрежа у региону.
- Искоришћавање потенцијала региона у погледу мобилности, кроз развој ефикасних мултимодалних центара/мрежа.
- Препознавање иновативних решења која би смањила штетне последице и негативне ефекте саобраћаја који нарушавају еколошку равнотежу.

1.1.1.10 Енергетика

Карактеристике

Снабдевање енергијом представља основу економског раста, и стога њен недостатак или немогућност да се приушти постаје ограничавајући фактор за економски развој. Дунавски регион се, попут држава чланица ЕУ и других држава широм света, тренутно суочава са огромним изазовима у енергетском сектору. Разноврсност система производње/дистрибуције и циљева енергетске ефикасности, на европском нивоу, захтева израду националних планова за боље коришћење постојећих извора и виши степен енергетске сигурности.

У погледу потрошње енергије, због вишег степена развоја и интензивније економске активности, западни део Дунавског региона има већу потрошњу енергије у односу на источни део. Са друге стране, ове земље су такође лидери у производњи енергије, пошто имају значајан удео у стварању енергије до кога долази употребом одрживих извора. Кључни елементи за обезбеђивање сигурног снабдевања енергијом јесу диверсификација извора енергије и транспорта енергије и развој система енергетске инфраструктуре (за пренос и дистрибуцију). Дунавски регион мора да се суочи са високим губицима мреже, који у већини земаља износе преко 10%, и знатно повећавају трошкове коришћења система преноса и дистрибуције.

Ова тема представља типичан проблем за који је макрорегионални приступ неопходан како би се осигурало делотворније регионално планирање, посебно с обзиром на то да постоји знатан недостатак сарадње између земаља Дунавског региона у области енергетике.

Изазови и потребе за сарадњом

- Неопходне су координисане мере у различитим секторима производње/дистрибуције/коришћења енергије, како би се обезбедио стабилан систем снабдевања енергијом у региону.
- Повећање међусобне повезаности мрежа преноса/дистрибуције, кроз установљивање функционалних регионалних енергетских тржишта и повећањем енергетске ефикасности, или бољим коришћењем потенцијала у одрживим изворима енергије, чиме би се повећала сигурност снабдевања региона енергијом.

1.1.1.11 Управљање

Карактеристике

Подручје Програма транснационалне сарадње Дунав одликује врло високом административном фрагментацијом, пошто је макрорегион састављен од 14 држава веома различитих величина и административних структура. Поред различитих начела, која представљају основу административних система, земље овог региона су на различитим нивоима учинка руковођења, одражавајући различите путеве развоја. Као последица тога, ове земље показују различите институционалне капацитете, при чему већини недостаје стратешки и оперативни капацитет за одговор на изазове, пошто је коришћење инвестиционих прилика, које пружају европски фондови, један од главних извора финансирања развоја. У овом смислу, према "Стратешком извештају о имплементацији за период 2007-2013. године ЕК", који је издат у октобру 2013. године, велики број земаља Дунавског региона се налазио на дну ранг листе Индекса степена апсорпције структурних фондова ЕУ-27.

Осим тога, учешће цивилног друштва и других заинтересованих страна, у просецима доношења одлука, и даље је ограничено у великим деловима програмског подручја, чиме се смањује ефекат интервенција.

Уз неке изузетке (један од одличних примера ефикасне транснационалне сарадње у области руковођења је Међународна комисија за заштиту реке Дунав - *ICPDR*), јавља се недостатак капацитета за коришћење потенцијала територијалне сарадње у побољшању руковођења, иако постоје неке релевантне области политике у којима је једини ефикасан приступ путем заједничког, транснационалног оквира. Транснационалне акције могу да помогну у повећању овог капацитета, али и да промовишу примере добре праксе у вези са обављањем јавних услуга и подстицањем размене искустава како би се на бољи начин допринело циљевима ЕУ.

Приступ решавању проблема на интегрисани начин, на транснационалном нивоу, препознат је као ефикасно средство од стране земаља које се налазе у речном сливу Дунава. Резултат овог процеса је **Стратегија Европске Уније за Дунавски регион**, коју су државе чланице прихватиле у априлу 2011. године. Израђена је како би подстицала развој у овом подручју путем сарадње, са нагласком на четири стуба и 11 приоритетних области. Макрорегионална стратегија помаже при формулисању заједничких циљева политике и помаже већој кохерентности политика ЕУ у Дунавском региону. Систем руковођења стратегијом заснива се на координаторима приоритетних области, који обезбеђују спровођење приоритетних области путем планирања и пружања техничке помоћи, за постизање претпостављених циљева. Стога, њихова активност је кључна за успешно спровођење Стратегије и за израду квалитетних транснационалних пројеката.

Искуство је показало да постоје неки елементи спровођења који морају да буду додатно ојачани или развијени како би се побољшао рад и делотворност система руковођења *EUSDR*. Програм транснационалне сарадње Дунав може да допринесе овим напорима пружањем помоћи за руковођење стратегијом, подржавајући

активност координатора или обезбеђујући израду квалитетних, зрелих пројеката за спровођење циљева *EUSDR*. Осим тога, програм може да повећа осећај власништва обезбеђујући платформу за комуникацију између различитих заинтересованих страна, које представљају регионална руководећа тела и цивилно друштво.

Изазови и потребе за сарадњом

- Употреба средстава из ЕФПР као извора инвестиција је релативно ниска, због ограниченог капацитета националних система, који се могу побољшати транснационалним преносом искустава.
- Потенцијал за транснационалну сарадњу у размени добре праксе и координацији политика није довољно искоришћен приликом решавања великих друштвених изазова у региону.
- Доношење одлука у административним системима треба да се побољша повећањем нивоа сарадње између различитих нивоа руковођења, секторских политика, владиних и невладиних организација.
- Постоји потреба за подржавањем система руковођења *EUSDR* путем помагања активности координатора, како би се обезбедило ефикасно спровођење стратегије.
- С обзиром на тешкоће са којима се суочавају потенцијални власници пројеката, треба пружати подршку изради зрелих пројеката, како би се обезбедио већи приступ изворима финансијских средстава за спровођење *EUSDR*.
- Како би се ојачало и помогло спровођење *EUSDR*, потребно је успоставити Стратешку тачку за *EUSDR* како би се поједноставио ток информација између кључних актера у погледу *EUSDR*.

1.1.1.12 Стратешки одговор путем програма сарадње као допринос стратегији Европа 2020.

Године 2010. Европска Унија и њене државе чланице започеле су стратегију Европа 2020 као десетогодишњу смерницу, која представља општи, стратешки оквир (квантификован са пет главних циљева ЕУ) који истиче три приоритета, који се међусобно учвршћују:

- Паметан раст: развој привреде на основу знања и иновација;
- Одрживи раст: промовисање привреде која је зеленија, конкурентнија и ефикасније користи ресурсе;
- Инклузиван раст: неговање привреде са високом стопом запослености, која обезбеђује социјалну и територијалну кохезију.

Повезаност Програма транснационалне сарадње Дунав са циљевима стратегије Европа 2020 обезбеђена је дефинисањем тематских циљева (Члан 9. УЗО) и захтевом за тематском концентрацијом (Члан 6. Уредбе ЕТС). Тематски циљ се даље дели на инвестиционе приоритете (Члан 5. Уредбе о ЕФПР) и специфичне циљеве (Члан 7. Уредбе о ЕТС). Приоритетне осе су предвиђене тако да комбинују инвестиционе приоритете из једног или више тематских циљева како би се постигле синергије.

Приоритети за тренутни програм сарадње су засновани на специфичним карактеристикама и потребама програмског подручја, које су идентификоване и договорене у исцрпном процесу програмирања и консултација између заинтересованих страна програма и шире заједнице ЕТС. Осим тога, приликом програмирања су узете у обзир лекције које су научене током претходних периода програмирања, дати финансијски оквир и постојање одговарајућих имплементационих и административних структура.

Приоритети програма сарадње – избор тематских циљева и инвестиционих приоритета

Програм транснационалне сарадње Дунав допринеће стратегији Европа 2020, инвестирањем у следеће тематске циљеве и одговарајуће инвестиционе приоритете у којима се очекује да транснационална сарадња донесе добре резултате ("Филтер ТНС"), на основу искустава програма ЈИЕ.

- Тематски циљ (1) "Јачање истраживања, технолошког развоја и иновација" - инвестициони приоритет 1б) укључујући аспекте социјалних димензија иновације и људских ресурса;
- Тематски циљ (6) "Заштита животне средине и подстицање ефикасности ресурса" - инвестиционим приоритетима 6ц) и 6д), укључујући управљање ризиком.
- Тематски циљ (7) "Промовисање одрживог саобраћаја и уклањање уских грла у кључним инфраструктурама мреже" – инвестиционим приоритетима 7ц) и 7е) укључујући енергетску сигурност и енергетску ефикасност;
- Тематски циљ (11) "Побољшање институционалног капацитета и ефикасне јавне управе" - у смислу развоја институционалних капацитета у макрорегиону и подршке управљању и спровођењу *EUSDR*.

Програм сарадње показује изражену тематску концентрацију на тематске циљеве 1, 6, 7 и 11. Ово је у складу са Уредбом ЕТС, пошто ће најмање 80% средстава ЕФРР бити концентрисано на највише четири тематска циља.

Како би се одржао снажан фокус на тематској концентрацији и ограничио број инвестиционих приоритета, комплементарност и потенцијалне синергије између инвестиционих приоритета су свеобухватно истраживане и коришћене. На пример, инвестирање у стварање и/или одржавање еколошких коридора је директно повезано са управљањем водама и контролом фактора еколошких ризика, као што су климатске промене и опасност од поплава. За програм сарадње је подесније да има интегрисан приступ на овај начин, пошто се углавном бави оквирима управљања и изградњом капацитета, и то не помоћу "тврдох" и обимних инвестиција.

Детаљно објашњење избора инвестиционих приоритета је дато у одељку 1.1.2.

Следећи тематски циљеве ЕУ оквира **нису директно одабрани** од стране Програмског комитета, из следећих разлога.

- Тематски циљ (2) "Повећати приступачност, употребу и квалитет ИКТ" - Ограничене је релевантности за тему транснационалне сарадње. Сматраће се само мултидисциплинарном темом;
- Тематски циљ (3) "Повећање конкурентности МСП" - За ову тему су везане снажне потребе, али њени најважнији аспекти - истраживање нових идеја, иновације - представљају део ТЦ 1. Стога ТЦ 3 није одабран;
- Тематски циљ (4) "Подржавати заокрет ка привреди која емитује нижи ниво угљеника у свим секторима" – ТЦ 4 није одабран; међутим, његовим деловима се може бавити ТЦ 1, док се иновативни приступ може покренути као део еколошких иновација, и, уз то у оквиру ТЦ 7, у области енергетске сигурности и енергетске ефикасности;
- Тематски циљ (5) "Промовисање прилагођавања климатским променама и ублажавања тих промена, спречавање ризика и управљање ризиком" – инвестициони приоритет 5б) је сматран изузетно релевантним за опасност од поплава, али његови аспекти треба да се решавају у оквиру ТЦ 6;

- Тематски циљ (8) "Промовисање одрживе и квалитетне запослености и подржавање мобилности радне снаге"- За ову област постоје снажне потребе везане за развој људских ресурса. Због потреба тематске концентрације, овај циљ није одабран, али његовим деловима је могуће бавити се у оквиру ТЦ 11. Осим тога, програм сарадње треба да подржава иновативна решења (у оквиру 1б) како би се делотворно ухватило у коштац са изазовима.
- Тематски циљ (9) "Промовисање социјалне инклузије је, борба против сиромаштва и сваке дискриминације" - Сложеност проблема показује да је потребан много шири приступ, уместо да се овом темом бави само један тематски циљ. Ипак, социјалне иновације које се подржавају у оквиру ИП1б могу да понуде делотворна решења за извесне значајне проблеме, чији остали аспекти су такође тема потенцијалних иницијатива у оквиру ТЦ 11.
- Тематски циљ (10) "Улагање у образовање, обуку и стручно усавршавање у циљу стицања вештина и доживотног учења"- У региону су препознате велике потребе у области образовања, али због потреба за тематском концентрацијом, овај ТЦ није одабран. Деловима ове теме је могуће делимично се бавити у оквиру ТЦ 1 путем иновативних система за учење, а изградњом капацитета и сарадњом у оквиру ТЦ 11.

Мисија

Следећа изјава о мисији је формулисана од стране Програмског комитета, као опште усмерење за спровођење приоритета програма. Може се резимирати помоћу следећих тачака:

- Допринети вишем нивоу територијалне интеграције изузетно хетерогеног Дунавског региона израдом и спровођењем стратешких оквира и заједничких перспектива у већем броју области у којима се акције не могу делотворно предузети без транснационалних оквира. Ако постоји свест о заједничким потребама, изазовима и приликама, пилот акције могу да оспособе актере да на заједничкој основи развију нове приступе;
- Деловати у својству погонског мотора политике и пионирски се ухватити у коштац са заједничким изазовима и потребама у конкретним областима политике у којима се очекује да транснационална сарадња донесе добре резултате;
- Развити оквире, инструменте и услуге политике и конкретна пилот улагања, при чему ће се тражити јаке комплементарности са широм стратегијом ЕУ за Дунавски регион (*EUSDR*).
- Направити циљни избор најрелевантнијих интервенција, даље унапредити ефикасност процедура и смањити административна оптерећења корисника, како би се обезбедило успешно спровођење програма.

Приоритетне осе Дунавског транснационалног програма

Програм сарадње је подељен на пет приоритетних оса (укључујући приоритетну осу за Техничку помоћ) чија је намена да помогну у изради координисаних политика и акција у програмском подручју, потврђујући посвећеност стратегије Европа 2020 паметном, одрживом и инклузивном расту.

Приоритетна оса 1: Иновативан и друштвено одговоран Дунавски регион

Ова приоритетна оса укључује један инвестициони приоритет (1б) који одговара тематском циљу 1 (Истраживање и иновације).

Како би се допринело спровођењу водеће иницијативе "Унија иновација Стратегије Европа 2020" у земљама Дунавског региона, Програм посвећује посебну пажњу извесном броју иновативних тема широког значаја у области сарадње, као што су

еколошке иновације, пренос знања, политика кластера, социјалне иновације и квалификовано предузетништво, укључујући технолошке и нетехнолошке аспекте иновација. Социјалне димензије иновација (социјалне иновације, образовни аспекти и предузетничке вештине) се сматрају изузетно важним. Истраживање и иновације су повезани са осталим тематским циљевима којима се програм бави: ТЦ 6 (животна средина, укључујући прилагођавање климатским променама, иновативне технологије за прилагођавање на промене, и спречавање ризика), ТЦ 7 (промовисање одрживог саобраћаја и уклањање уских грла у кључним инфраструктурама мреже: иновативна решења за транспортне системе погодне за животну средину са ниском емисијом угљеника, енергетска сигурност и ефикасност) и ТЦ 11 (административни капацитети се могу побољшати иновацијама).

Приоритетна оса 2: Еколошки и културно одговоран Дунавски регион

Ова приоритетна оса укључује два инвестициона приоритета (6ц и 6д) који одговарају тематском циљу 6 (Животна средина и ефикасност ресурса).

Програм јача заједничке и интегрисане приступе очувању и управљању разноликошћу природних и културних добара и ресурса у Дунавском региону, као основа за стратегије одрживог развоја и раста. Осим тога, програм предвиђа инвестирање у стварање и/или одржавање еколошких коридора транснационалног значаја у Дунавском региону. Ова интервенција је директно повезана са управљањем водама и контролом фактора еколошких ризика, као што су климатске промене и опасност од поплава. Надаље, спречавање катастрофа и управљање катастрофама (управљање ризиком) се описује у вези са ризицима који настају због нефункционалних екосистема и промена климатских услова који настају због људског фактора.

Приоритетна оса 3: Боља повезаност Дунавског региона

Ова приоритетна оса укључује два инвестициона приоритета (7ц и 7е) који одговарају тематском циљу 6 (Саобраћај).

Програм сарадње суочиће се са заједничким изазовима у вези са транспортним системима који су погодни за животну средину - укључујући оне који производе низак ниво буке, имају ниску емисију угљеника и доприносе безбедности, а који обухватају и унутрашње пловне путеве, луке и мултимодалне везе, како би се допринело одрживој регионалној и локалној мобилности, модалној интеграцији и интелигентном транспорту. Намена Програма је подршка регионалној повезаности и уједначеној приступачности урбаних и руралних области. Боље управљање регионалном мобилношћу и већа пропустљивост граница на регионалном нивоу треба да гарантују да урбане и руралне средине имају користи од прилика које пружају велике саобраћајне мреже развијене на европском нивоу. Осим тога, енергетика је типично питање за које је транснационални приступ од суштинског значаја како би се обезбедила сигурност снабдевања земаља, интеграција тржишта и ефикасније регионално планирање, као и да би се заједнички утврдили најбитнији развоји инфраструктуре. Регионално, енергетско планирање и координацију треба унапредити широм Дунавског региона, у ширем контексту, креирања енергетске политике на нивоу ЕУ, како би се обезбедила сигурност и ефикасност снабдевања енергијом. Још један аспект је развој паметних система дистрибуције енергије у деловима програмске области, који се налази у раној фази примене ових система. Циљ Програма је да у оквиру свог специфичног обима допринесе развоју паметних система дистрибуције енергије, како би се значајна улагања региона у обновљиве изворе енергије, енергетска ефикасност и паметне мреже учинили делотворнијим.

Приоритетна оса 4: Добро управљање Дунавским регионом

Ова приоритетна оса укључује један инвестициони приоритет који је подељен на два специфична циља ("11a"/ЕФРР и "11б"/ЕТС) који одговарају тематском циљу 11 (Управљање).

Међународна сарадња и капацитет истовремено представљају један од кључних циљева и виталних елемената програма. Институционални капацитет није само техничко питање обуке државних службеника, већ је и вези са начином на који државни органи комуницирају са предузећима и грађанима и обављају услуге за њих. "Добро управљање" представља основу и ултимативни циљ изградње институционалних капацитета. Добрим управљањем изграђује се поверење и друштвени капитал. Државе које имају висок ниво друштвеног капитала обично имају бољи економски учинак.

Анализом је утврђена потреба да се развију капацитети државних органа и других заинтересованих страна из јавног сектора и цивилног друштва, како би били у стању да на ефикаснији начин превазиђу изазове од највећег значаја за регион. Установљивање институционалне сарадње путем овог програма треба да доведе до унапређења правних и политичких оквира, израде стратегија и акционих планова, развијања заједничких капацитета и координисаног пружања услуга у областима у којима постоје велики друштвени изазови, као што су политике тржишта рада, образовни системи и политике, демографске промене и изазови у погледу миграција, инклузија рањивих и маргинализованих група, процес партиципативног планирања и укљученост цивилног друштва, сарадња и партнерство између урбаних и руралних области, сарадња у области безбедности, правде и сигурности. Поред тога, постоји потреба да се унапреде способности и капацитети државних институција и кључних актера укључених у развој комплексних транснационалних пројеката у циљу спровођења *EUSDR* на ефикаснији начин.

Последње, али не и најмање важно, **Приоритна оса 5 (Техничка помоћ)** треба да обезбеди ефикасно и континуирано спровођење Програма транснационалне сарадње Дунав.

Општа слика програма сарадње је представљена у следећој табели.

Figure 12. Преглед приоритетних оса и специфичних циљева програма сарадње

Видети илустрацију у Анексу 10

Врсте активности које се подржавају у оквиру програма сарадње

Начелно, следеће врсте активности ће бити подржане кроз Програм сарадње:

- Развој **заједничких усмерења, оквира и стратегија** у областима, од транснационалног значаја, у којима је потребан рани развој политике (нпр. у областима којима се нису бавили значајнији пројекти у претходним програмским периодима);
- Развој и практична реализација **транснационалних инструмената и услуга** (нпр. аналитички инструменти, инструменти управљања, технички инструменти, инструменти софтвера, инструменти праћења);
- **Припрема транснационалних инвестиција** (у инфраструктуру, опрему) које ће накнадно бити финансиране другим средствима;
- **Пилот активности**, укључујући инвестиције мањег обима у основна средства (у сврху испитивања или демонстрације);
- Развој и практична реализација **обуке и изградње капацитета** (нпр. семинари и курсеви, студијске посете, експертске провере);

-
- Пратеће мере у погледу информисања, ширења знања, капитализације и публицитета за обавештавање заинтересованих страна и/или шире јавности о пројектним активностима и резултатима.

Поменуће **трансационалне инвестиције** требале би да се реализују кроз заједничку трансационалну сарадњу. Припрема, реализација и евалуација таквих инвестиција треба да буде извршена у јасном трансационалном контексту. Овај контекст подразумева да пројекат мора да:

- Следи трансационалну физичку или функционалну везу (нпр. саобраћајни коридор, туристичка стаза, мрежа), чији положај је анализиран са трансационалног гледишта и која је показала да има социо-економски или еколошки утицај изван националних граница, или да
- Доведе до стварања преносивог практичног решења путем студије у једној области, које накнадно заједнички евалуирају пројектни партнери, и које се преноси за тестирање у барем још две државе учеснице.

Примери акција које су подржане у оквиру програма сарадње представљени су у одељку 2.

Комплементарности планираних интервенција са ЕУ Стратегијом за Дунавски регион (*EUSDR*) како у процесу програмирања тако и у фази спровођења, описане су у одељку 4.4.

Центар за европска економска истраживања GmbH (*ZEW*), Институт за примењена економска истраживања (*IW*), Бечки институт за међународне економске студије (*wiiw*) (март 2014.): Социјално-економска процена Дунавског региона: Стање у региону, изазови и стратегија развоја.

1.1.2 Објашњење избора тематских циљева и одговарајућих инвестиционих приоритета, с обзиром на Заједнички стратешки оквир, на основу анализе потреба у целој програмској области, и стратегије која је одабрана као одговор на те потребе, која укључује решења за питање карика које недостају у прекограничној инфраструктури, узевши у обзир резултате *ex-ante* евалуације.

Табела 1: Објашњење избора тематских циљева и инвестиционих приоритета

Одабрани тематски циљ	Одабрани инвестициони приоритет	Објашњење избора
<p>01 - Јачање истраживања, технолошког развоја и иновација</p>	<p>1б -Промовисање пословних инвестиција у истраживање и иновације, развој веза и синергија између предузећа, центара за истраживање и развој и сектора високог образовања, посебно промовисање инвестирања у развој производа и услуга, пренос технологије, социјалне иновације, еколошке иновације, јавне услуге, стимулацију потражње, умрежавање, кластере и отворене иновације кроз паметну стимулацију, и подршке технолошким и примењеним истраживањима, пилот линијама, акцијама ране валидације производа, напредним производним способностима и првој производњи, посебно кључним напредним технологијама и дифузији технологија опште намене.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Постоји значајан потенцијал координације капацитета за истраживање и иновације у макрорегиону, чија хетерогеност пружа прилику за коришћење компаративних предности оптимизованих унутрашњих синергија; ➤ Недовољна повезаност између предузећа, институција за истраживање и развој и јавног сектора (приступ "троструке спирале") захтева побољшање, пошто може да допринесе комерцијалној употреби иновативних технологија и процеса; ➤ Постојећи капитал људских ресурса се може на бољи начин искористити повећањем вештина и способности уз помоћ иновативних метода, како би људи могли боље да искористе производе и услуге које се заснивају на знању и да допринесу даљем стварању иновативних производа/процеса/услуга.
<p>06 - Заштита животне средине и подстицање ефикасности ресурса</p>	<p>6б - Улагање у сектор вода како би се задовољили захтеви правних тековина Уније у области заштите животне средине и како би се задовољиле потребе, које</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Механизам за управљање и контролу вода као битног ресурса за програмско подручје, који треба развијати у будућности;

Одабрани тематски циљ	Одабрани инвестициони приоритет	Објашњење избора
	су идентификовале државе чланице, за инвестирањем које превазилази те захтеве	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Одрживо и дугорочно коришћење водних ресурса требало би да се интегрише у систем заштите од поплава.
06 - Заштита животне средине и подстицање ефикасности ресурса	бц - Очување, заштита, промовисање и развој природног и културног наслеђа	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Управљање локацијама богате културне и природне баштине треба побољшати унапређењујући управљање њима и обезбеђујући њихово очување; ➤ Постоји слаба транснационална координација резултата одрживог туристичког коришћења културних и природних ресурса Дунавског региона; ➤ Сарадња представља централни услов за одрживо планирање и неговање развоја туристичких дестинација у овом подручју.
	бд - Заштита и обнова биодиверзитета и земљишта и промовисање услуга екосистема, укључујући путем мреже Натура 2000 и зелених инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Повећана фрагментација природних станишта због људских интервенција (саобраћајни коридори, коришћење земљишта, сеча дрва) угрожава изузетан биодиверзитет региона; ➤ Потребно је одговорити на изазов релативне неразвијености зелене инфраструктуре, како би се побољшало управљање заштићеним подручјима; ➤ Постоји потреба да се координишу активности у региону у вези са предвиђањем катастрофа, приправношћу и интервенцијама у случају природних катастрофа или катастрофа изазваних

Одабрани тематски циљ	Одабрани инвестициони приоритет	Објашњење избора
<p>07- Промовисање одрживог саобраћаја и уклањање уских грла у кључним инфраструктурама мреже</p>	<p>7ц - Развој и унапређење транспортних система који не угрожавају животну средину (укључујући низак степен буке) и транспортних система са ниским новоом емисије угљеника, укључујући унутрашње пловне путеве и поморски транспорт, луке, вишемодалне везе и аеродромску инфраструктуру, ради промовисања одрживе мобилности на регионалном и локалном нивоу</p>	<p>људским фактором.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ У региону постоје удаљена подручја са неприступачним теренима, због чега је неопходно успоставити њихову повезаност са (трансевропским) саобраћајним мрежама; ➤ Постоји општа потреба за преласком на видове саобраћаја који су погоднији за животну средину, путем израде ефикасних управљачких решења за саобраћајне системе у циљу смањења загађења; ➤ Мултимодалност олакшава развој одрживих саобраћајних система, па је потребно радити на њиховом даљем развоју.
	<p>7е - Унапређење енергетске ефикасности и сигурности снабдевања развојем паметне дистрибуције енергије, складишних и преносних система и интеграцијом дистрибуиране производње из обновљивих извора</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Циљеви енергетске ефикасности на нивоу ЕУ захтевају развој ефикасних система за пренос и дистрибуцију, како би се повећао ниво енергетске сигурности; ➤ Енергетска зависност региона се може смањити бољом координацијом између енергетских политика земаља региона.
<p>11 - Побољшање институционалног капацитета, заинтересованих страна и ефикасне јавне управе</p>	<p>11а - Јачање институционалних капацитета државних органа и заинтересованих страна и ефикасна државна управа кроз мере за јачање институционалних капацитета и ефикасности државне управе и јавних служби повезаних са спровођењем ЕФРР, у циљу подршке мерама у оквиру ЕСФ за јачање институционалних капацитета и ефикасности државне управе</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Приликом повећанеразмене добре праксе, треба оснажити институционалну координацију и координацију политика између земаља региона, како би се повећали институционални капацитети за руковање постојећим структурама и процесима и њихово даље развијање у циљу бољег административног учинка јавног сектора у областима где постоје

Одабрани тематски циљ	Одабрани инвестициони приоритет	Објашњење избора
		<p>велики друштвени изазови;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Развој и коришћење модерних инструмената и система управљања, од стране државних институција, је на скромном нивоу у многим деловима региона, што представља значајан недостатак квалитета државне управе који је неопходно унапредити.
	<p>11ц - Развијање и координација макро-регионалним стратегијама и стратегијама морских басена (<i>ETC-TN</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ На основу прикупљених искустава, треба пружити помоћ за систем руковођења <i>EUSDR</i> подршком активности кључних носилаца реализације и израдом нових инструмената за повећање комуникације међу кључним актерима; ➤ Ефикасно спровођење <i>EUSDR</i> зависи од квалитетних, зрелих пројеката, и стога, узимајући у обзир тешкоће са којима се суочавају потенцијални власници пројеката, треба пружити подршку како би се ангажовали различити извори финансијских средстава за спровођење Стратегије ЕУ.

1.2 Објашњење финансијских алокација

Објашњење финансијских алокација (тј. подршке Уније) сваком тематском циљу, и по потреби, инвестиционом приоритету, у складу са захтевима тематске концентрације и узевши у обзир *ex-ante* евалуацију.

Укупна подршка Уније за Програме сарадње износи око 222 милиона евра, уз допринос ЕФРР од око 202 милиона евра и допринос ИПА од око 20 милиона, као што је детаљно описано у одељку 0 (План финансирања). Допунске инвестиције ће бити

обезбеђене националним, јавним и приватним средствима.

При буџетском планирању, треба узети у обзир чињеницу да су Програми сарадње углавном фокусирани на "меке" интервенције, као што је израда заједничких оквира, транснационалних инструмената и услуга, припрема транснационалних инвестиција, обуке и изградње капацитета и мере ширења знања које су допуњене физичким инвестицијама малих размера. Инвестиције у физичку инфраструктуру налазе се изван обима Програма сарадње.

Финансијска алокација, одабраним тематским циљевима ТЦ1, ТЦ6, ТЦ7 и ТЦ11, одражава приоритете које је поставио Програмски комитет и узима у обзир искуства из програмског периода 2007-2013. године као и наставак рада у одговарајућим областима као што су иновације и заштита животне средине, али и тематска питања од кључног интереса која нису непосредно била решавана кроз претходне Програме сарадње - енергетска сигурност, вештине и знање, и подршка за управљање и спровођење *EUSDR*.

Искуство из Програма сарадње, Југоисточна Европа (ЈИЕ) 2007-2013. године, је показало да, кад су у питању приоритети одобрених тематских циљева, 1. (Иновације) и 2. (Животна средина), су показали најбоље резултате, иако су пред крај програмског периода ЈИЕ још два приоритета (3. Приступачност и 4. Подручја одрживог раста) показала знатно побољшање. Код приоритета 3. (Приступачност), учешће заинтересованих страна у саобраћају се показало теже остварљивим него што је то очекивано. Са друге стране, земље ИПА су показале велико интересовање за питања саобраћаја и мобилности.

На основу претходног искуства и потребе да се нове теме обухвате Програмом сарадње, програмски комитет је донео стратешку одлуку о следећој финансијској алокацији:

- 28% средстава ЕФРР и око 27% средстава ИПА је додељено тематском циљу (1) "Јачање истраживања, технолошког развоја и иновација" - конкретно инвестиционим приоритетима 1б). Ово је у складу са нагласком који је стављен на иновације, пренос технологије, предузетништво и повећање способности за пословне и социјалне иновације путем програма сарадње који је специфичног интереса за ДТП. Међусекторски карактер иновација је такође разлог за овај избор;
- 32% средстава ЕФРР и око 31% средстава ИПА је додељено тематском циљу (6) "Заштита животне средине и подстицање ефикасности ресурса" - конкретно инвестиционим приоритетима 6ц) и 6д). Алокација највишег износа финансијских средстава је оправдана, пошто постоји потражња за заједничким транснационалним акцијама и приступом у овој области, а од ДТП се очекује да допринесе политици интеграције у извесном броју веома повезаних области активности, тј. одрживом коришћењу природне и културне баштине и ресурса, обнови еколошких коридора, управљању водама и спречавању и управљању ризиком од поплава.
- 21% средстава ЕФРР и око 20% средстава ИПА је алоцирано тематском циљу (7) "Промовисање одрживог саобраћаја и уклањање уских грла у кључним инфраструктурама мреже" - конкретно инвестиционим приоритетима 7ц) и 7е). То укључује промовисање саобраћајних система који су паметни, одрживи и имају ниску емисију угљен-диоксида, подједнаку приступачност урбаним и руралним срединама, енергетску сигурност и ефикасност. Пошто је Програм сарадње израђен у циљу да пре свега подржава "меке" интервенције и пошто треба само да допуњава друге европске иницијативе и Програме, нижа алокација - у односу на оне намењене за иновације и заштиту животне средине - представља разумну одлуку. Такође, треба узети у обзир чињеницу да је

енергетска сигурност нова тема за овај Програм и да не постоји скоро никакво искуство спровођења транснационалног Програма који се њом бави.

- 13% средстава ЕФРР и око 12% средстава ИПА алоцирани су тематском циљу (11) "Побољшање институционалног капацитета и ефикасности јавне управе" - у смислу развоја институционалних капацитета у макрорегиону и подршке управљању и спровођењу *EUSDR*. Очекивани пројекти циљају мању групу актера вишестепеног управљања и од њих се очекује да буду мање скупи (од пројеката изградње институционалног капацитета се очекује релативно мањи обим), међутим, очекује се снажан ефекат финансијске полуге.
- Поред тога, 6% средстава ЕФРР и 10% средстава ИПА су алоцирани за техничку помоћ.

Све у свему, теме **иновација** (укључујући инвестиције у способности и знање) и **животне средине** (укључујући управљање ризиком) су главни приоритети Транснационалног Програма Дунав, и на њих одлази око 60% средстава.

Табела 2: Преглед инвестиционе стратегије програма

РА	Подршка ЕФРР - у еврима	Процент (%) укупне подршке Уније програмима сарадње			Тематски циљ/Инвестициони приоритет/Специфични циљ	Показатељи резултата који одговарају специфичном циљу
		ЕФРР	ENI	ИПА		
1	56.586.713,00	25.50%	0.00%	2.46%	01 - <u>Јачање</u> истраживања, технолошког развоја и иновација 16 - Промовисање пословних инвестиција у истраживање и развој, кроз развој веза и синергије између предузећа, истраживачких и развојних центара и сектора вишег образовања, нарочито промовисањем инвестиција у развој производа и услуга, трансфер технологије, социјалне иновације, еколошке иновације, апликације јавних служби, подстицање потражње, умрежавање, кластере и отворене иновације кроз паметну специјализацију, као и подржавањем технолошког и примењеног истраживања, пилот линија, мера за рано одобрење производа, напредних могућности производње и прве производње, посебно у кључним развојним технологијама и ширењем технологија које имају општу сврху 1.1 Побољшати институционални и инфраструктурни оквир и инструменте политике за истраживање и иновације како би се обезбедио шири приступ за развој нових технологија и за социјалну димензију иновација 1.2 Неговати иновативне системе учења како би се повећале способности запослених у пословном сектору, јачати предузетничку културу и учење како би се на најбољи начин испуниле социјалне потребе и вршиле услуге у општем интересу	[1.1, 1.2]
2	64,670,530.00	29.14%	0.00%	2.81%	06 - Очување и заштита животне средине и промовисање ефикасности ресурса 6б - Улагање у сектор вода како би се задовољили захтеви правних тековина Уније у области заштите животне средине и како би се задовољиле потребе, које су идентификовале државе чланице, за инвестирањем које превазилази те захтеве 2.1 Ојачати заједнички и интегрисани приступ очувању и одржавању природне и културне баштине и ресурса Дунавског региона, као основу за стратегије одрживог развоја и раста 6ц - Очување, заштита, промовисање и развој природног и културног наслеђа 2.2 Делотворнији приступ очувању, обнављању и одржавању биолошких коридора и мочварних подручја од транснационалног значаја у циљу бољег статуса очуваности екосистема од европског значаја. 6д - Заштита и обнова биодиверзитета и земљишта и промовисање услуга екосистема, укључујући путем мреже Натура 2000 и зелених инфраструктура	[2.1, 2.2, 2.3, 2.4]

РА	Подршка ЕФРР - у еврима	Процент (%) укупне подршке Уније програмима сарадње			Тематски циљ/Инвестициони приоритет/Специфични циљ	Показатељи резултата који одговарају специфичном циљу
		ЕФРР	ЕИП	ИПА		
					<p>2.3 Ојачати заједнички и интегрисани приступ даљем развоју и спровођењу планова управљања речним сливом у партнерским земљама у складу са општим Планом управљања Дунавским сливом, како би се побољшало управљање транснационалним водама и спречавање ризика од поплава, доприносећи одрживом вршењу услуга екосистема</p> <p>2.4 Установити делотворнији систем управљања за ванредне ситуације и унапредити приправност државних органа и организација цивилне заштите за боље управљање ризицима од природних катастрофа и катастрофа изазваних климатским променама (као што су поплаве, шумски пожари, одрони, ерозија, земљотреси) и од катастрофа изазваних људским деловањем (нпр. загађење река због индустријских несрећа), доприносећи одрживом вршењу услуга екосистема</p>	
3	42,440,035.00	19.12%	0.00%	1.85%	<p>07 - Промовисање одрживог транспорта и уклањање уских грла у кључним инфраструктурама мреже</p> <p>7ц - Развој и унапређење транспортних система који не угрожавају животну средину (укључујући низак степен буке) и транспортних система са ниским новоом емисије угљеника, укључујући унутрашње пловне путеве и поморски транспорт, луке, вишемодалне везе и аеродромску инфраструктуру, ради промовисања одрживе мобилности на регионалном и локалном нивоу</p> <p>3.1 Унапредити планирање, координацију и практична решења за саобраћајне мреже и услуге у програмској области које су еколошке, безбедне и са мањом емисијом угљен-диоксида, доприносећи уравнотеженој приступачности урбаним и руралним срединама</p> <p>7е - Унапређење енергетске ефикасности и сигурности снабдевања развојем паметне дистрибуције енергије, складишних и преносних система и интеграцијом дистрибуиране производње из обновљивих извора</p> <p>3.2 Допринети енергетској сигурности и енергетској ефикасности региона путем подршке развоју заједничких решења за складиштење и расподелу и стратегија за повећање енергетске ефикасности и употребе обновљиве енергије</p>	[3.1, 3.2]

РА	Подршка ЕФРР - у еврима	Процент (%) укупне подршке Уније програмима сарадње			Тематски циљ/Инвестициони приоритет/Специфични циљ	Показатељи резултата који одговарају специфичном циљу
		ЕФРР	ЕИП	ИПА		
4	26.272.403,00	11.84%	0.00%	1.14%	<p>11 - Јачање институционалних капацитета државних органа и заинтересованих страна и ефикасне државне управе</p> <p>11а - Јачање институционалних капацитета државних органа и заинтересованих страна и ефикасна државна управа кроз мере за јачање институционалних капацитета и ефикасности државне управе и јавних служби повезаних са спровођењем ЕФРР, у циљу подршке мерама у оквиру ЕСФ за јачање институционалних капацитета и ефикасности државне управе</p> <p>4.1 Ојачати вишестепено и транснационално управљање и институционалне капацитете, и обезбедити одрживе институционалне и правне оквире за делотворнију, ширу и дубљу транснационалну сарадњу широм Дунавског региона и у срединама са великим друштвеним изазовима</p> <p>11ц - Развијање и координација макро-регионалним стратегијама и стратегијама морских басена (ЕТС-ТН)</p> <p>4.2 Побољшати систем управљања и способности и капацитете јавних институција и кључних актера који учествују у развоју сложених транснационалних пројеката, како би ефикасније спроводили ЕУСДР.</p>	[4.1, 4.2]
5	12.125.724,00	5.46%	0.00%	0.68%	5.1 Обезбедити ефикасно и глатко спровођење Дунавског транснационалног програма	[-]

ОДЕЉАК 2: ПРИОРИТЕТНЕ ОСЕ

(Упућивање: тачке (b) и (c) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

2.А. Опис приоритетних оса које не спадају у техничку помоћ

(Упућивање: тачка (b) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

2.А.1 Приоритетна оса 1

Ид. број приоритетне осе	1
Назив приоритетне осе	Иновативан и друштвено одговоран Дунавски регион

☐	Цела приоритетна оса ће бити реализована искључиво финансијским инструментима
☐	Цела приоритетна оса ће бити реализована искључиво финансијским инструментима установљеним на нивоу Уније
☐	Целокупна приоритетна оса ће бити реализована кроз локални развој који води заједница

2.А.2/П1- Објашњење разлога за успостављање приоритетне осе која обухвата више од једног тематског циља (по потреби)

(Упућивање: Члан 8(1) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Није примењиво

2.А.3/П1 Фонд и основа за обрачун за подршку Уније

(понавља се за сваки Фонд у оквиру приоритетне осе)

Фонд	Основа за обрачун (укупни прихватљиви расходи или прихватљиви јавни расходи)
ЕФРР	Укупни прихватљиви расходи
ИПА	Укупни прихватљиви расходи

2.A.4/П1/ 16 - Инвестициони приоритет

(понавља се за сваки инвестициони приоритет у оквиру приоритетне осе)

(Упућивање: тачка б(і) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Ид. број инвестиционог приоритета	16
Назив инвестиционог приоритета	Промовисање пословних инвестиција у истраживање и иновације, развој веза и синергија између предузећа, центара за истраживање и развој и сектора високог образовања, посебно промовисање инвестирања у развој производа и услуга, пренос технологије, социјалне иновације, еколошке иновације, јавне услуге, стимулацију потражње, умрежавање, кластере и отворене иновације кроз паметну стимулацију, и подршке технолошким и примењеним истраживањима, пилот линијама, акцијама ране валидације производа, напредним производним способностима и првој производњи, посебно кључним напредним технологијама и дифузији технологија опште намене.

2.A.5/П1/16 - Специфични циљеви који одговарају инвестиционом приоритету и очекиваним резултатима

(понавља се за сваки специфични циљ у оквиру инвестиционог приоритета)

(Упућивање: тачке (б)(и) и (иш) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Ид. број специфичног циља	1.1.
Назив специфичног циља	Унапредити оквирне услове за иновације (краћи наслов). Побољшати институционални и инфраструктурни оквир и инструменте политике за истраживање и иновације како би се обезбедио шири приступ за развој нових технологија и за социјалну димензију иновација.
Резултати које државе чланице	Раширено је мишљење да се иновативни капацитети и одрживе структуре за истраживање и иновације одређују међусобним деловањем фактора који омогућавају да се знање претвара у нове производе, процесе и организационе облике, који, са своје стране повећавају економски развој и раст.

<p>покушавају да постигну из подршку Уније</p>	<p>Оквири за иновације повезују науку и технологију и нетехнолошки капацитет са институционалним капацитетом, тј. квалитет и опсег јавног управљања у циљу иновација, одличну истраживачку инфраструктуру, институције за ефикасни пренос технологије, солидан банкарски и финансијски систем, функционалне системе (високог) образовања и обуке, и средину која омогућава иновације.</p> <p>Побољшање услова оквира за иновације у смислу институционалне сарадње и инструмената политике и практичног повезивања између предузећа, институција за истраживање и развој, сектора високог образовања, јавног сектора и корисника, тј. "четвороструке спирале", представља један од великих изазова за највећи део Дунавског региона, као што је то приказано у поглављу анализе. Слаба повезаност научних центара, образовног сектора, државних органа и малих и средњих предузећа представља главну тешкоћу у претварању научних резултата у комерцијални успех и омогућавању приступачности знања ширим слојевима друштва.</p> <p>Транснационална сарадња може да одигра важну улогу у изради заједничких оријентација, оквира и алатки (инструмената политике) путем окупљања кључних актера, укључујући јавне институције, објекте за истраживање, технологију и развој, мала и средња предузећа (и њихове кластере) и институције трансфера технологије, и финансирања практичних пилот активности за показивање и евалуацију изводљивости транснационалних инструмената и услуга.</p> <p>С тим у вези предвиђени су следећи главни резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Побољшани стратешки оквири и сарадња у циљу изградње одличне истраживачке инфраструктуре у Дунавском региону; ➤ Делотворније удружене активности за истраживање и иновације, и подршка компетентним мрежама између предузећа, центара за истраживање и развој и установа за високо образовање и јавног сектора, како би се повећала комерцијална употреба резултата истраживања, неговао пренос технологије и повећала приступачност знања; ➤ Побољшана координација и развијена практична решења за политике кластера и транснационалну сарадњу кластера у циљу развоја иновација у технолошким областима (нпр. еколошке технологије и енергетска ефикасност) и нетехнолошким областима (иновације на пољу услуга, социјалне иновације) на основу приступа паметне специјализације (РИСЗ); ➤ Побољшани стратешки оквири и развијена практична решења за решавање проблема фактора уских грла који спречава развој иновација у малим и средњим предузећима, нпр. већа приступачност финансирања за иновације, подршка за иновативна нова предузећа, и већа помоћ у управљању правима интелектуалне својине.
---	--

	<p>Посебну пажњу треба посветити мултидисциплинарним питањима од општег интереса као што су еколошке иновације (нпр. како би се радило на прилагођавању климатским променама и ублажавању оптерећења ресурса), социјалне иновације (нпр. како би се испуниле социјалне потребе у вези са демографским променама и старењем популације) и иновације на пољу услуга (нпр. у вези са повећањем запослености и оснаживањем културних и креативних привредних грана које се заснивају на знању) које програм одреди као приоритет, а на којима се може радити на различитим нивоима (управљање, конкретни производи и услуге и образовање).</p> <p>Пошто је учешће у иницијативама сарадње неједнако у Дунавском региону, потребно је да актери и организације, посебно из мање развијених региона у Дунавској области, буду више интегрисани у процесе сарадње и компетентне мреже.</p>
Ид. број специфичног циља	1.2
Назив специфичног циља	<p>Повећати способности за пословне и социјалне иновације (краћи наслов).</p> <p>Неговати иновативне системе учења како би се повећале способности запослених у пословном сектору, јачати предузетничку културу и учење како би се на најбољи начин испуниле социјалне потребе и обављале услуге у општем интересу.</p>
Резултати које државе чланице покушавају да постигну из подршку Уније	<p>Циљ обухвата и круг класичних актера иновација, и представља покушај да се премоти јаз између актера образовања и обуке, институција и креатора политике на свим нивоима. Транснационалне акције треба да ојачају мултидисциплинарне везе између релевантних актера као што су доносиоци одлука, установе за образовање и обуку, истраживачке институције, пословни сектор, организације тржишта рада.</p> <p>Очигледно је да постоји снажна циркуларна и кумулативна интеракција између знања, вештина и иновација. Квалификоване особе играју кључну улогу у иновацијама путем стварања новог знања, начина на који прилагођавају и развијају постојеће идеје, и кроз своју способност учења нових способности и прилагођавања на средину која се мења.</p> <p>У извесним деловима Дунавског региона, недостатак атрактивних радних места за висококвалификоване особе доводи до "одлива мозга" младих и високо образованих људи, које се може зауставити развојем културе знања и социјалних иновација у локалним предузећима.</p>

	<p>Поред тога, Дунавски регион треба да на бољи начин искористи постојеће потенцијале друштва које се састоји од све разнороднијег и старијег становништва. Обука и образовање треба да оспособе сваког појединца да се носи са социо-економским променама, и да стекне квалификације неопходне за привреду која се заснива на знању.</p> <p>Уз то, социјалне иновације и социјалне услуге треба да добију већи простор у оквиру овог циља. Због непрекидног процеса трансформације и ниских капацитета државе, радне миграције, демографских промена у многим пост-социјалистичким дунавским земљама, многе социјалне, здравствене и образовне услуге се не пружају. Потребан је иновативан приступ како би се обезбедиле услуге од општег интереса.</p> <p>Све у свему, транснационалне акције треба да допринесу да средина буде повољна за спровођење образовања, обуке и стручног усавршавања, са специфичним циљем изградње способности и вештина иновације и креативности, пословних и "меких" вештина за неговање (социјалних) иновација у Дунавском региону. Предвиђају се следећи резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Побољшана политика учења уз израду практичних решења за боље прилагођавање људских ресурса технолошким променама и захтевима тржишта. ➤ Побољшане политике и практична решења за предузетничку културу и учење. Изградња снажније предузетничке културе, унапређење вештина и способности потребних за иновативно предузетништво, укључујући родне аспекте, и обезбеђење висококвалитетног основног и средњег образовања. Повећати капацитете такозваних помоћних организација. ➤ Побољшана средина, вештине и способности које омогућавају унапређење социјалних иновација и социјалних услуга које ће на бољи начин испуњавати социјалне потребе и унапредити капацитете региона и јавних институција за излажење у сусрет новим изазовима, као што су они који настају због демографских промена, миграција и одлива мозгова, и боље пружање услуга од општег интереса. ➤ Изграђене заједничке образовне могућности у посебним областима интереса (нпр. у сектору одрживог саобраћаја). ➤ Побољшани системи за институционално учење и изградња капацитета јавних управа да се на бољи начин носе са процесима иновација. <p>Пошто се овај специфични циљ следи у оквиру тематског циља 1 (истраживање и иновације), нагласак је на "иновативним системима за учење" (шира поља образовања, обуке и стручног усавршавања и доживотног учења, без непосредне везе са иновацијама, могу се подвести под тематски циљ 11, Управљање).</p>
--	---

Табела 3: Специфични показатељи резултата за Програм (према специфичном циљу)

(Упућивање: тачка (б)(iii) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Специфични циљ		1.1 - Унапредити оквирне услове за иновације (краћи наслов). Побољшати институционални и инфраструктурни оквир и инструменте политике за истраживање и иновације како би се обезбедио шири приступ за развој нових технологија и за социјалну димензију иновација.					
Ид. број	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност	Извор података	Учесталост извештавања
1.1.	Интензитет сарадње кључних актера у програмској области у циљу побољшања оквирних услова за истраживање и иновације (сложени показатељ)	Полуквантитативна скала	Установљена истраживањем које је извршено међу одабраним кључним актерима	2014.	Све већи интензитет сарадње (квалитативни циљ)	Истраживање извршено међу одабраним кључним институцијама из области развоја и иновација	2018, 2020, 2023.

Специфични циљ		1.2 - Повећати способности за пословне и социјалне иновације (краћи наслов). Неговати иновативне системе учења како би се повећале способности запослених у пословном сектору, јачати предузетничку културу и учење како би се на најбољи начин испуниле социјалне потребе и обављале услуге у општем интересу.					
----------------	--	--	--	--	--	--	--

Ид. број	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност	Извор података	Учесталост извештавања
1.2	Интензитет сарадње кључних актера у програмској области да би се унапредиле способности за пословне и социјалне иновације (сложени показатељ заснован на истраживању	Полуквантитативна скала	Утврђена кроз истраживање међу одабраним кључним актерим	2014.	Све већи интензитет (квалитативни циљ)	Истраживање међу одабраним кључним актерима у образовању и квалификованости (потенцијални актери у области)	2018, 2020, 2023.

2.А.6/П1/16 - Акције које се подржавају у оквиру инвестиционог приоритета (према инвестиционом приоритету)

2.А.6.1/П/16 - Опис врста и примера акција које се подржавају и њиховог очекиваног доприноса специфичним циљевима, укључујући, по потреби, идентификацију главних циљних група, конкретних циљних територија и врста корисника

(Упућивање: тачка (б)(иш) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	16 - Промовисање пословних инвестиција у истраживање и иновације, развој веза и синергија између предузећа, центара за истраживање и развој и сектора високог образовања, посебно промовисање инвестирања у развој производа и услуга, пренос технологије, социјалне иновације, еколошке иновације, јавне услуге, стимулацију потражње, умрежавање, кластере и отворене иновације кроз паметну стимулацију, и подршке технолошким и примењеним истраживањима, пилот линијама, акцијама ране валидације производа, напредним производним способностима и првој производњи,
-------------------------------	--

	посебно кључним напредним технологијама и дифузији технологија опште намене.
<p>У складу са моделом <i>SFC2014</i>, следећи део садржи преглед врста акција које ће се, према плану, подржавати у оквиру Програма сарадње. Овај преглед је допуњен индикативним тематским примерима.</p> <p>Следеће врсте акција се могу финансирати у оквиру инвестиционог приоритета 16</p> <p>Развој заједничких усмерења, оквира и стратегија, развој и практична реализација транснационалних инструмената и услуге, припрема транснационалних инвестиција, пилот активности укључујући инвестиције мањег обима, развој и практична реализација обуке и изградње капацитета, пратеће мере информисања, ширења знања и публицитета (види одељак 1.1.1.12).</p> <p>За следеће <u>индикативне</u> примере акција може се сматрати да доприносе специфичном циљу бр. 1.1 Побољшати оквирне услове за иновације</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Допринети развоју истраживачке инфраструктуре у Дунавском региону, пре свега, у виду заједничког планирања и управљања истраживачким инфраструктурама транснационалног обима (а без физичке изградње). Друго, Транснационални Програм Дунав такође, може да подржава заједнички рад на специфичним и/или мањим истраживачким инфраструктурама ради побољшања њиховог квалитета. Подржавати унапређење координације политика кластера и развој заједничких приступа паметне специјализације у технолошким и нетехнолошким областима, нпр. развој и ширење иницијатива кластера путем заједничке обуке, заједничког истраживања тржишта, и координације програма подршке кластерима. Социјални кластери могу такође, бити узети у обзир. Политике кластера могу бити повезане са даљим развојем приступа паметне специјализације и концептима паметних региона, путем преноса знања и изградње капацитета органа, агенција за коришћење пуног потенцијала за паметну специјализацију у Дунавском региону. ➤ Развијати и спроводити стратегије и инструменте који ће омогућити већу приступачност финансијских средстава за иновације и подршку за иновативна нова предузећа. Може се подстицати заједнички рад на унапређењу инструмената за боље финансирање иновативних МСП, почетна подршка за отварање нових радних места, интернационализација, приступ новим тржиштима. Треба размотрити иновативне начине финансирања (нпр. боља координација националних, регионалних и ЕУ фондова, заједничко финансирање (crowd funding) итд.). Нагласак може бити стављен на креативну индустрију, зелене технологије и еколошку индустрију, као и културне инкубаторе. ➤ Развијати и спроводити стратегије за прихватање иновативних идеја које имају практичну примену и повезују 	

проналазаче са предузетницима који су искусни у пословном развоју, како би ове идеје постале комерцијално успешне; изградити и прилагодити правне прописе којима се подржава успешно спровођење иновативних идеја у пракси; ангажовати се у заједничким акцијама којима се решава проблем недостатка знања о интелектуалној својини.

- Подржавати активности колаборативног истраживања и иновација и компетентне мреже између предузећа, центара за истраживање и развој, технолошко-информационих центара, сектора образовања и високог образовања, јавног сектора и корисника, како би се даље развиле иновативне еколошке технологије и заједнички стандарди и мерила ефикасности ресурса, укључујући технологије енергетске ефикасности и прекогранично управљање водама, и повећала комерцијална употреба резултата истраживања. Развијати нове приступе отвореним иновацијама у оквиру „четвороструке спирале“.
- Успоставити транснационалне мреже између одговарајућих партнера како би се развиле и реализовали производи, услуге и модели који ће испунити друштвене потребе и створити нове друштвене односе или сарадњу. На пример, могу се подстицати истраживања о јавном здравству, како би пружила шире информације о доносиоцима одлука и пракси.
- Подржавати заједничке напоре на јачању капацитета такозваних помоћних организација на пољу услуга и инструмената из области иновација.

За следеће индикативне примере акција може се сматрати да доприносе специфичном циљу бр. 1.2: Унапредити способности за пословне и социјалне иновације

- Подржавати међусобно подучавање и сарадњу у циљу повећања вештина запослених и послодаваца, како би се боље прилагодили технолошким променама и захтевима тржишта (нпр. иновативно учење засновано на раду);
- Развијати и спроводити стратегије за мотивисање младих да се ангажују у научном раду и раду на иновацијама, и промовисању предузетништва младих („иновативна младост“; оснаживање младих);
- Подржавати заједнички развој вештина и знања за спровођење социјалних иновација, и иновативне системе учења у области социјалних услуга; двоструко професионално образовање у социјалним професијама, нпр. брига о старима и особама са посебним потребама, развијање вештина и иновативних услуга у областима од општег интереса као што су миграције, здравље и старење; пословна инкубација, иновације на радном месту;
- Изградња мултидисциплинарних мрежа и заједничке транснационалне акције информисања, као и обуке за повећање пословних квалификација и способности које ће бити потребне у будућности;

- Израда заједничких инструмената и услуга за унапређење способности за иновативно предузетништво, унапређење културе и управљачких вештина за иновације, изградња капацитета за нова предузећа;
- Подизање свести о системима учења за развој отворених иновација;
- Подржавати политику учења и практичних иновативних приступа двоструком образовању, како би се извршила реформа образовних система;
- Градити капацитете јавне управе за иновативне јавне набавке, како би се подстакло прихватање иновативних производа и услуга на тржишту;
- Подржавати стратешке приступе транснационалних мрежа образовања и обуке у систему високог образовања, како би се боље повезале академске и пословне квалификације.

Главне циљне групе и врсте корисника који се подржавају у оквиру инвестиционог приоритета

Главне циљне групе су јавни и приватни актери који имају користи од транснационалних достигнућа као што су обједињавање политике, пренос знања и изградња капацитета, конкретна решења у области иновација, истраживање, пренос технологије, кластери, развој МСП, социјалне иновације и квалификације.

Корисници, према својој правној форми, могу бити локални, регионални и национални државни органи/институције, тела за која је меродавно јавно право, Европско груписање за територијалну сарадњу (*EGTC*), међународне организације и приватна тела.

У кориснике, према њиховом тематском обиму, између осталог спадају локални, регионални и национални државни органи и организације које су основали и којима управљају државни органи који су одговорни за истраживање, иновације, образовање и стручно образовање и обуку (COO), секторске агенције и агенције за регионални развој, мреже, кластери и удружења, институције за истраживање и развој, универзитети на којима се обавља научно-истраживачки рад, организације за пословну подршку (нпр. привредне коморе, центри за пословне иновације, технолошко-информациони центри), систем високог образовања, школе и центри за образовање/обуку, НВО, приватна предузећа укључујући МСП.

Специфичне територије које су циљане у оквиру инвестиционог приоритета

Није одређен ниједан специфичан фокус. Обухваћено је цело програмско подручје.

2.A.6.2/П1/16 - Водећа начела при избору активности

(Упућивање: тачка (б)(иии) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Инвестициони приоритет	16 - Промовисање пословних инвестиција у истраживање и иновације, развој веза и синергија између предузећа, центара за истраживање и развој и сектора високог образовања, посебно промовисање инвестирања у развој производа и услуга, пренос технологије, социјалне иновације, еколошке иновације, јавне услуге, стимулацију потражње, умрежавање, кластере и отворене иновације кроз паметну стимулацију, и подршке технолошким и примењеним истраживањима, пилот линијама, акцијама ране валидације производа, напредним производним способностима и првој производњи, посебно кључним напредним технологијама и дифузији технологија опште намене.
Избор активности биће извршен у складу са Чланом 12 Уредбе (ЕУ) о ЕТС бр. 1299/2013. Водећа начела за избор пројеката описана су у одељку 5.3.3 Програма сарадње, и овде се не понављају. Детаљни критеријуми оцене ће бити наведени и пружени на увид потенцијалним подносиоцима предлога у Приручнику за програм и у Пакетима за подношење предлога, који су специјално намењени за позив на подношење предлога.	

2.A.6.3/П1/16 - Планирано коришћење финансијских инструмената (по потреби)

(Упућивање: тачка (б)(иии) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Инвестициони приоритет	16 - Промовисање пословних инвестиција у истраживање и иновације, развој веза и синергија између предузећа, центара за истраживање и развој и сектора високог образовања, посебно промовисање инвестирања у развој производа и услуга, пренос технологије, социјалне иновације, еколошке иновације, јавне услуге, стимулацију потражње, умрежавање, кластере и отворене иновације кроз паметну стимулацију, и подршке технолошким и примењеним истраживањима, пилот линијама, акцијама ране валидације производа, напредним производним способностима и првој производњи, посебно кључним напредним технологијама и дифузији технологија опште намене.
Није примењиво	

2.A.6.4/П1/16 - Планирано коришћење великих пројеката (по потреби)

(Упућивање: тачка (б)(иии) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Инвестициони приоритет	16 - Промовисање пословних инвестиција у истраживање и иновације, развој веза и синергија између предузећа, центара за истраживање и развој и сектора високог образовања, посебно промовисање инвестирања у развој производа и услуга, пренос технологије, социјалне иновације, еколошке иновације, јавне услуге, стимулацију потражње, умрежавање, кластере и отворене иновације кроз паметну стимулацију, и подршке технолошким и примењеним истраживањима, пилот линијама, акцијама ране валидације производа, напредним производним способностима и првој производњи, посебно кључним напредним технологијама и дифузији технологија опште намене.
Није примењиво	

2.A.6.5/П1/16 -Показатељи аутпута (према инвестиционом приоритету)

(Упућивање: тачка (б)(IV) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Табела 4/П1/16: Заједнички показатељи аутпута и показатељи аутпута за конкретан програм

Инвестициони приоритет	16 - Промовисање пословних инвестиција у истраживање и иновације, развој веза и синергија између предузећа, центара за истраживање и развој и сектора високог образовања, посебно промовисање инвестирања у развој производа и услуга, пренос технологије, социјалне иновације, еколошке иновације, јавне услуге, стимулацију потражње, умрежавање, кластере и отворене иновације кроз паметну стимулацију, и подршке технолошким и примењеним истраживањима, пилот линијама, акцијама ране валидације производа, напредним производним способностима и првој производњи, посебно кључним напредним технологијама и дифузији технологија опште намене.				
ID	Индикатор	Мерна јединица	Циљна вредност (2023. година)	Извор података	Учесталост извештавања
CO04	Производна инвестиција: Број предузећа која примају нефинансијску подршку	Предузећа	450.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
CO26	Истраживање, иновације: Број предузећа која сарађују са истраживачким институцијама	Предузећа	450.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P01	Број стратегија, израђених и/или спроведених, за побољшање институционалних и инфраструктурних оквирних услова за	Број	14.00	Систем праћења	на годишњем нивоу

Инвестициони приоритет		16 - Промовисање пословних инвестиција у истраживање и иновације, развој веза и синергија између предузећа, центара за истраживање и развој и сектора високог образовања, посебно промовисање инвестирања у развој производа и услуга, пренос технологије, социјалне иновације, еколошке иновације, јавне услуге, стимулацију потражње, умрежавање, кластере и отворене иновације кроз паметну стимулацију, и подршке технолошким и примењеним истраживањима, пилот линијама, акцијама ране валидације производа, напредним производним способностима и првој производњи, посебно кључним напредним технологијама и дифузији технологија опште намене.			
ID	Индикатор	Мерна јединица	Циљна вредност (2023. година)	Извор података	Учесталост извештавања
	истраживање и иновације				
P02	Број инструмената, израђених и/или спроведених, за побољшање институционалних и инфраструктурних оквирних услова за истраживање и иновације	Број	28.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P03	Број пилот мера за побољшање институционалних и инфраструктурних оквирних услова за истраживање и иновације, израђених и/или спроведених	Број	7.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P04	Број стратегија, израђених и/или спроведених, за повећање компетенција запослених у пословном сектору и јачање предузетничког духа.	Број	13.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P05	Број инструмената, израђених и/или спроведених, за повећање компетенција запослених у пословном сектору и јачање предузетничког духа	Број	26.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P06	Број пилот мера, израђених и/или спроведених, за повећање компетенција запослених у пословном сектору и јачање предузетничког духа	Број	7.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P07	Бр. документованих интеракција у стицању знања у финализованим активностима	Број	81.00	Систем праћења	на годишњем нивоу

(EU): Заједнички показатељ за ЕУ (P): Показатељ за конкретан програм

2.A.7/П1- Оквир учинка

(Упућивање: тачка (б)(V) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013 и Анекса II Уредбе (ЕУ) бр.1303/2013)

Табела 5/П1: Оквир учинка приоритетне осе

Приоритетна оса			1 - Иновативан и друштвено одговоран Дунавски регион				
ИД	Тип индикатора	Индикатор или кључна фаза спровођења	Мерна јединица, по потреби	Прекретница за 2018.	Коначни циљ (2023)	Извори података	Објашњење релевантности индикатора, по потреби
FI1	F	Укупан износ прихватљивих трошкова поднет на оверу ЕК за приоритетну осу 1	EUR	2,063,929	72,995,850,00	СА	Финансијски показатељи укључени у оквир учинка, односно „Укупан износ прихватљивих трошкова који је унет у рачуноводствени систем сертификационог органа и оверен од стране тог органа” за одговарајућу приоритетну осу, директно су повезани са информацијама укљученим у Одељак 3. СП (Финансијски план). Вредности за прекретнице у 2018. су да се осигура постизање циља н+3 у 2018. у складу са годишњим обавезама према ЕФРР и ИПА, укљученим у одељак 3.1. СП.
KIS	I	Број документованих интеракција у стицању знања (у одобреним апликацијама)	Број	17	81,00	МА (Систем праћења)	Кључни корак у спровођењу одговара броју документованих интеракција у одобреним апликацијама. Очекује се да сваки приоритетни пројекат развија и документује најмање три интеракције у стицању знања. Очекује се да ће више пројектних партнера и, ако је потребно, екстерних организација бити укључено у интеракције у стицању знања. Индикатор ће рачунати број заједничких документованих интеракција у стицању знања, а не број индивидуалних партнера који су укључени.
P07	O	Бр. документованих интеракција у стицању знања у	Број	0	81,00	МА (Систем праћења)	Индикатор аутпута се односи на 60% финансијске алокације на приоритет, јер се очекује да ће сваки приоритетни пројекат развити и документовати

Приоритетна оса			1 - Иновативан и друштвено одговоран Дунавски регион				
ИД	Тип индикатора	Индикатор или кључна фаза спровођења	Мерна јединица, по потреби	Прекретница за 2018.	Коначни циљ (2023)	Извори података	Објашњење релевантности индикатора, по потреби
		финализованим активностима					три заједничка искуства у стицању знања.

2.A.8 Категорије интервенције

(Упућивање: тачка (б)(VII) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Табела 6-9/Р1: Категорије интервенције

Табела 6: Димензија 1: Област интервенције

Приоритетна оса	1 - Иновативан и друштвено одговоран Дунавски регион	
Шифра	Износ (EUR)	
060 Активности истраживања и иновација у јавним истраживачким центрима и надлежним центрима, укључујући умрежавање	3.102.323,00	
062 Пренос технологије и сарадња између универзитета и предузећа, која пре свега користи малим и средњим предузећима	9.306.971,00	
063 Подршка кластерима и пословним мрежама које превасходно користе малим и средњим предузећима	3.102.324,00	

Приоритетна оса	1 - Иновативан и друштвено одговоран Дунавски регион	
065	Инфраструктура за истраживање и иновације, процесе, трансфер технологије и сарадњу у предузећима, са нагласком на привреди која емитује нижи ниво угљеника и на отпорности климатским променама	6.204.647,00
067	Пословни развој малих и средњих предузећа, подршка за предузетништво и пословну инкубацију (укључујући подршку <i>spin off</i> и <i>spin out</i> компанијама)	9.306.971,00
117	Увећати једнакост приступа доживотном учењу за све старосне групе у оквиру формалног, неформалног и информалног образовања, унапредити знање, вештине и способности радне снаге, и промовисати флексибилне начине учења, укључујући професионално саветовање и валидацију претходно стечених компетенција	15.511.618,00
118	Повећати релевантност система образовања и обуке на тржишту рада, олакшати прелаз са образовања на посао, и ојачати системе обуке и стручног усавршавања, уз повећање њиховог квалитета, између осталог путем механизма за предвиђање вештина, прилагођавање наставних планова и успостављање и развој система учења заснованих на раду, укључујући двоструке системе учења и програме стручне праксе.	15.511.618,00

Табела 7/П2: Димензија 2: Облик финансирања

Приоритетна оса	1 - Иновативан и друштвено одговоран Дунавски регион	
Шифра	Износ (EUR)	
01	Бесповратна средства	62,046,472.00

Табела 8/П1: Димензија 3: Тип територије

Приоритетна оса	1 - Иновативан и друштвено одговоран Дунавски регион	
Шифра		Износ (EUR)
07 Није примењиво		62,046,472.00

Табела 9/П1: Димензија 6: Територијални механизми испоруке

Приоритетна оса	1 Иновативан и друштвено одговоран Дунавски регион	
Шифра		Износ (EUR)
07. Није примењиво		62,046,472.00

2.А.9 Кратак преглед планираног коришћења техничке помоћи, укључујући, ако је то потребно, акције које ојачавају административни капацитет органа који учествују у управљању и контроли програма и корисника, и, ако је то потребно, акције које повећавају административни капацитет релевантних партнера за учешће у спровођењу програма (по потреби)

(Упућивање: тачка (б)(VI) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Приоритетна оса	1 - Иновативан и друштвено одговоран Дунавски регион	
------------------------	---	--

Није примењиво

2.A.1 Приоритетна оса 2 (понавља се за сваку приоритетну осу)

Ид. број приоритетне осе	2.
Назив приоритетне осе	Еколошки и културно одговоран Дунавски регион

☐	Цела приоритетна оса ће бити реализована искључиво финансијским инструментима
☐	Цела приоритетна оса ће бити реализована искључиво финансијским инструментима установљеним на нивоу Уније
☐	Целокупна приоритетна оса ће бити реализована кроз локални развој који води заједница

2.A.2/П2 - Објашњење разлога за успостављање приоритетне осе која обухвата више од једног тематског циља (по потреби)*(Упућивање: Члан 8(1) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)*

Није примењиво

2.A.3/П2 - Фонд и основа за обрачун за подршку Уније

(понавља се за сваки Фонд у оквиру приоритетне осе)

Фонд	Основа за обрачун (укупни прихватљиви расходи или прихватљиви јавни расходи)
ЕФРР	Укупни прихватљиви расходи
ИПАЕ	Укупни прихватљиви расходи

2.А.4/П2/66 - Инвестициони приоритет

ИД инвестиционог приоритета	66
Назив инвестиционог приоритета	Улагање у сектор вода како би се задовољили захтеви правних тековина Уније у области заштите животне средине и како би се задовољиле <u>потребе, које су идентификовале државе чланице</u> , за инвестирањем које превазилази те захтеве

2.А.5/П2/66 - Специфични циљеви који одговарају инвестиционом приоритету и очекивани резултати

ИД специфичног циља	2.1
Назив специфичног циља	Јачање транснационалног управљања водама и превенција опасности од поплава (краћи назив). Јачање заједничких и интегрисаних приступа даљем развоју и спровођењу планова управљања речним сливом у партнерским државама, у складу са општим планом управљања сливом реке Дунав, како би се унапредило транснационално управљање водама и превенција <u>ризика</u> од поплава, што доприноси одрживом обезбеђивању услуга екосистема.
Резултати које државе чланице настоје да остваре уз подршку Уније	<p>Инвестирање у стварање и/или одржавање еколошких коридора (на пример дуж главних речних система) како је планирано према Посебном циљу 2.2, директно је повезано са управљањем водама и контролом фактора еколошких ризика као што су климатске промене и ризици од поплава.</p> <p>Сходно томе, програм сарадње усмерен је на инвестиције у зелену инфраструктуру (која доприноси заштити и обнављању биодиверзитета и пружању услуга екосистема) на интегрисан начин, уз заштиту од поплава и повећање квалитета воде и доступности.</p> <p>Политика ЕУ о водама у великој мери је заснована на Оквирној директиви о водама која укључује кључни елемент планова управљања речним сливом (<i>RBMP</i>).Они детаљно приказују начин на који циљеви постављени за речни слив (еколошки статус, квантитативни статус, хемијски статус и циљеви заштићеног подручја) треба да буду</p>

	<p>постигнути у захтеваном временском оквиру.</p> <p>Стога <i>RBMP</i> обезбеђују општи контекст за управљање водама у Дунавском региону, укључујући недостатке, мере и циљеве. У том смислу, инвестиције програма сарадње треба да се спроводе у контексту релевантних <i>RBMP</i>.</p> <p>Планови управљања речним сливом утиру пут постизању, најмање, доброг статуса за све воде Дунавског речног слива. У Дунавском региону, све земље (укључујући земље које нису чланице ЕУ) радиле су на својим националним плановима управљања. Како ови планови треба да буду одређени за сваки речни слив (национални планови управљања речним сливом), земље такође сарађују на међународном нивоу у дискусији и договарању о прекограничном аспекту управљања водним ресурсима. Да би се додатно заштитио и унапредио статус свих вода и да би се осигурала одржива, дуготрајна употреба водних ресурса, неопходна је ефикаснија координација и сарадња на транснационалном нивоу, као и заједнички напори постојећих тела.</p> <p>Осим тога, на основу Директиве ЕУ о поплавама и као одговор на честе опасности од поплава у сливу реке Дунав (2002, 2005, 2006, 2009, 2010. и 2013.), потребно је израдити План управљања ризиком од поплава, који је снажно повезан са Плановима управљања речним сливом.</p> <p>Сходно томе, заједничких планова за управљање водама и заштиту од поплава су кључни инструменти за прилагођавање сектора вода климатским променама, укључујући питање несташице воде и суше.</p> <p>У наредном планском периоду, сви инструменти морају бити припремљени за креирање новог и ажурираног стварања заједничких кровних планова за управљање водама и одбрану од поплава, што је главни изазов за све партнерске регионе .</p> <p>Транснационална активност може послужити за решавање лошег управљања и разумевање празнина у развоју интегрисаног управљања водама и планова одбране од поплава. Она може, на пример, да пружи податке и доказе у прилог овим плановима и</p>
--	--

	<p>усклађивању националних активности и мера.</p> <p>Генерално, основни предвиђени резултати су:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Боље интегрисани планови и развијена решења за додатну заштиту и унапређење статуса свих вода, као и за обезбеђивање одрживе, дугорочне употребе водних ресурса у Дунавском региону, уз добру координацију и добро управљање ризиком од поплава. <p>Опис типа и примери мера за које се добија подршка дати су у посебном одељку (према моделу за програме сарадње).</p>
--	---

Табела 3: Специфични показатељи резултата за Програм (према специфичном циљу)

Table 3: Programme-specific result indicators (by specific objective)

Specific objective		2.1 - Strengthen transnational water management and flood risk prevention (short title). Strengthen joint and integrated approaches to further develop and implement River Basin Management Plans in the Partner States in line with the overall Danube River Basin Management Plan in order to improve transnational water management and flood risk prevention contributing to the sustainable provision of ecosystem services.					
ID	Indicator	Measurement unit	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency reporting
2.1	Intensity of cooperation of key actors in the programme area in	Semi-quantitative scale	Established by a survey	2014	Increasing level of cooperation (qualitative)	Survey among selected key actors in the field of water	2018, 2020, 2023

Specific objective		2.1 - Strengthen transnational water management and flood risk prevention (short title). Strengthen joint and integrated approaches to further develop and implement River Basin Management Plans in the Partner States in line with the overall Danube River Basin Management Plan in order to improve transnational water management and flood risk prevention contributing to the sustainable provision of ecosystem services.					
ID	Indicator	Measurement unit	Baseline value	Baseline year	Target value (2023)	Source of data	Frequency reporting
	order to improve transnational water management and flood risk prevention (survey based composite indicator)				target)	management and flood risk prevention	

2.A.6/П2/66 - Мере за које се добија подршка у оквиру инвестиционог приоритета (по инвестиционом приоритету)

2.A.6.1/П2/66 - Опис типа и примери мера за које се добија подршка и њихов очекиван допринос посебним циљевима, укључујући, по потреби, препознавање главних циљних група, посебних циљних територија и типова корисника

Инвестициони приоритет	66 - Улагање у сектор вода како би се задовољили захтеви правних тековина Уније у области заштите животне средине и како би се задовољиле потребе које су идентификовале државе чланице за инвестирањем које превазилази те захтеве
-------------------------------	---

У складу са моделом SFC2014, следећи део даје преглед типова мера за које је планирана подршка програма сарадње. Овај преглед је допуњен индикативним тематским примерима.

Следећи типови мера могу се финансирати у оквиру инвестиционог приоритета 6б

Развој заједничких оријентација, оквира и стратегија, развој и практично спровођење транснационалних инструмената и услуга, припрема транснационалних инвестиција, пилот активности укључујући инвестиције малог обима, развој и практично спровођење обуке и изградње капацитета, пратеће мере информисања, ширења знања и публициитета (видети одељак 1.1.1.12).

Може се сматрати да следећи индикативни примери мера доприносе специфичном циљу Бр. 2.1. Јачање транснационалног управљања водама и превенција ризика од поплава

- Подизање свести о спровођењу најпогоднијих техника и пракси у области животне средине, укључујући додатно унапређење ефикасности у третману отпада и нивоа третмана отпада.
- Боље интегрисање политика за смањење укупне количине загађења (нпр: хранљиве материје и опасне супстанце) које улази у речни слив Дунава.
- Боље интегрисање политика за спречавање погоршавања квалитета подземних вода и концентрација загађујућих материја у подземним водама).
- Ублажавање сукоба интереса и развој иновативних мера и боља координација и дијалог између корисника водних или других извора, нпр. пољопривредника и осталих корисника вода.
- Подстицање делотворније размене информација, узајамног учења и одрживог приступа у управљању ризицима од поплава у циљу заштите људског живота и имовине, уз подстицање очувања и унапређења екосистема везаних за воду.
- Допринос заједничком прекограничном спровођењу Директиве о поплавама (заједнички системи праћења и упозоравања о поплавама) бољим интегрисањем и делотворнијом, садржајнијом прогнозом о поплавама (ван пројеката који су подржани у претходним периодима), координацијом операција хидрауличних структура, разменом техника, технологија и искустава у одбрани од поплава, усклађивањем оперативних метода за одбрану

од поплава.

- Допинос одговарајућем управљању флувијалним и седиментим кретањима, у циљу праћења кретања седимената и морфолошких промена дуж речног система.
- Подизање свести о заједничкој акцији и лакша размена примера добре праксе (нпр. саопштења за јавност и одређених циљних група))
- Развој и спровођење едукације, обуке и изградња капацитета за подршку добром управљању водама.

Главне циљне групе и типови корисника који добијају подршку у оквиру инвестиционог приоритета

Главне циљне групе су јавни и приватни актери који имају користи од транснационалних достигнућа као што су интеграција политике, пренос знања и изградња капацитета, конкретна решења у области развоја зелене инфраструктуре, управљања водама, превенције ризика од поплава и управљања ризиком од неопгода.

Корисници су, према својој **правној форми**, локални, регионални и национални јавни органи/институције, тела за које је меродавно јавно право, ЕГТЦ, међународне организације и приватна тела.

У кориснике спадају, према њиховој **тематској области примене**, између осталих, локални, регионални и национални јавни органи и организације које су основали и којима управљају јавни органи који су одговорни за еколошка питања и инфраструктуру, пружаоци (јавних) услуга (нпр. снабдевање водом), интересне групе укључујући НВО (нпр. међународне организације, организације за заштиту животне средине, волонтерска удружења, итд.), институције за истраживање и развој, универзитети са истраживачким установама, високообразовне институције, образовни/тренинг центри и школе.

Специфичне територије које су циљане у оквиру инвестиционог приоритета

Нису одређене посебне области фокуса. Обухваћено је цело програмско подручје.

2.A.6.2/П2/66 - Главна начела избора активности

Инвестициони приоритет	66 - Улагање у сектор вода како би се задовољили захтеви правних тековина Уније у области заштите животне средине и како би се задовољиле потребе које су идентификовале државе чланице за инвестирањем које превазилази те захтеве
Одабир активности ће се спроводити у складу са чланом 12. Уредбе о ЕТС (ЕУ) број 1299/2013. Водећа начела за одабир пројеката описана су у одељку 5.3.3 програма сарадње и овде се не понављају Детаљни критеријуми оцене ће бити наведени и пружени на увид потенцијалним подносиоцима предлога у Приручнику за програм и у Пакетима за подношење предлога, који су специјално намењени за позив на подношење предлога.	

2.A.6.3/П2/66 - Планирано коришћење финансијских инструмената (по потреби)

Инвестициони приоритет	66 - Улагање у сектор вода како би се задовољили захтеви правних тековина Уније у области заштите животне средине и како би се задовољиле потребе које су идентификовале државе чланице за инвестирањем које превазилази те захтеве
нема података.	

2.A.6.4/П2/66 - Планирано коришћење великих пројеката (по потреби)

Инвестициони приоритет	6b - Улагање у сектор вода како би се задовољили захтеви правних тековина Уније у области заштите животне средине и како би се задовољиле потребе које су идентификовале државе чланице за инвестирањем које превазилази те захтеве
п.а.	

2.A.6.5/П2/66 - Индикатори аутпута (према инвестиционом приоритету)

Табела 4/П2/66: Заједнички показатељи и показатељи оствареног учинка датог програма

Инвестициони приоритет		6b - Улагање у сектор вода како би се задовољили захтеви правних тековина Уније у области заштите животне средине и како би се задовољиле потребе које су идентификовале државе чланице за инвестирањем које превазилази те захтеве			
ИД	Индикатор	Мерна јединица	Циљна вредност (2023)	Извори података	Учесталост извештавања
P07	Бр. документованих интеракција у стицању знања у финализованим активностима	Број	<u>15,00</u>	Систем праћења	на годишњем нивоу
P08	Број стратегија за побољшање транснационалног управљања водама и превенцију ризика од поплава, израђених и/или спроведених	Број	<u>5,00</u>	Систем праћења	на годишњем нивоу
P09	Број инструмената, израђених и/или спроведених, за побољшање	Број	<u>10,00</u>	Систем праћења	на годишњем нивоу

Инвестициони приоритет		66 - Улагање у сектор вода како би се задовољили захтеви правних тековина Уније у области заштите животне средине и како би се задовољиле потребе које су идентификовале државе чланице за инвестирањем које превазилази те захтеве			
ИД	Индикатор	Мерна јединица	Циљна вредност (2023)	Извори података	Учесталост извештавања
	транснационалног управљања водама и превенцију ризика од поплава				
P10	Број пилот мера, израђених и/или спроведених, за побољшање транснационалног управљања водама и превенцију ризика од поплава	Број	<u>3.00</u>	Систем праћења	на годишњем нивоу

2.A.4/П2/6ц - Инвестициони приоритет

(понавља се за сваки инвестициони приоритет у оквиру приоритетне осе)

(Упућивање: тачка б(и) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

ИД Инвестиционог приоритета	6ц
Назив инвестиционог приоритета	Очување, заштита, промовисање и развој културне и националне баштине

2.A.5/П2/6ц - Специфични циљеви који одговарају инвестиционом приоритету и очекиваним резултатима

(понавља се за сваки специфични циљ у оквиру инвестиционог приоритета)

(Упућивање: тачке (б)(и) и (ш) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Ид. Број специфичног циља	2.2
Назив Специфични циљ	Неговати одрживо коришћење националне и културне баштине и ресурса (краћи наслов). Ојачати заједнички и интегрисани приступ очувању и одржавању природне и културне баштине и ресурса Дунавског региона, као основу за стратегије одрживог развоја и раста.
Резултати које државе чланице покушавају да постигну из подршку Уније	<p>Оснаживање управљања и развоја капацитета за одрживо коришћење и валоризацију, веома богате и разнолике природне и културне баштине и ресурса Дунавског региона представља велики изазов за већину делова програмске области, као што је то приказано у поглављу анализе. Мора да се установи права равнотежа између очувања, заштите и унапређења.</p> <p>Атрактивност Дунавског региона, као туристичке дестинације, је резултат културне баштине, као и атрактивних предела. Један од најважнијих критеријума за развој туризма треба да буде одрживост.</p> <p>Развој одрживог туризма у целом Дунавском региону је нешто што се мора постићи, а треба да интегрише искуства западноевропских земаља, горњег тока Дунава, у погледу важности праве равнотеже између туризма, заштите животне средине и економског раста.</p> <p>У том погледу, развој туризма и заштита културне баштине представља прилику да се промовише транснационална сарадња међу државама, регионима и заједницама, и стога може да представља важно средство интеграције земаља Дунавског региона. Такође, помаже да се туристички производи установе на одрживој основи, са нагласком, на пример, на природи, култури, сеоским срединама, виноградарству, бициклизму, излетима и крстарењима на реци.</p> <p>Сарадња представља централни услов за одрживо планирање и развој дестинација. Важну улогу у примени туристичке политике, за Дунавски регион, могу да преузму постојећи актери</p>

	<p>и мреже које се заснивају на сарадњи.</p> <p>Заједнички приступ заштити и одрживом коришћењу природне и културне баштине као и ресурса одређен је спровођењем заједничких стратегија. Ове стратегије се могу сматрати кључним факторима у обезбеђивању одрживог развоја и избегавању сукоба са другим врстама употребе (нпр. са потрошњом природних ресурса).</p> <p>Транснационална сарадња може да представља важно средство у изради заједничких усмерења, оквира и инструмената за размену знања и искуства међу регионима. Програм треба да окупи различите заинтересоване стране које се баве заштитом природне и културне баштине/ресурса и ширим стратегијама развоја, како би се израдили заједнички и интегрисани приступи.</p> <p>Све у свему, главни предвиђени резултати су:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Побољшани оквири, капацитети и решења за развој одрживог туризма у Дунавском региону на основу заштите и одрживог коришћења природне и културне баштине и ресурса, смањења потрошње ресурса и енергије и управљања одрживом мобилношћу како би се искористиле многобројне повољности у смислу економског развоја, заштите животне средине и квалитета живота. ➤ Побољшане стратегије и инструменти за одрживо коришћење културне и природне баштине и ресурса за регионални развој како би се избегли или ограничили сукоби са другим врстама употребе (нпр. са туризмом или потрошњом природних ресурса). <p>Инвестиције у обнову историјских зграда, локација и споменика треба подржавати само ако су део шире развојне стратегије и повезане са одрживим растом. Програм не може да представља замену за националне буџете у погледу одржавања културне баштине.</p>
--	--

Табела 3/П2/6ц: Показатељи резултата специфичних за програм (према специфичном циљу)

(Упућивање: тачка (б)(и) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Специфични циљ		2.2 - Неговати одрживо коришћење националне и културне баштине и ресурса (краћи наслов). Ојачати заједнички и интегрисани приступ очувању и одржавању природне и културне баштине и ресурса Дунавског региона, као основу за стратегије одрживог развоја и раста.					
Ид. број	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност	Извор података	Учесталост извештавања
2.2.	Интензитет сарадње кључних актера у програмској области у циљу јачања одрживог коришћења националне и културне баштине и ресурса (сложени показатељ заснован на истраживању)	Полуквантитативна скала	Установље на истраживањем која је извршено међу одабраним кључним актерима	2014	Све већи интензитет сарадње (квалитативни циљ)	Истраживање извршено међу одабраним кључним актерима из области одрживог туризма и управљања природним ресурсима	2018, 2020, 2023.

2.A.6/П2/6ц - Акције које су подржане у оквиру инвестиционог приоритета (према инвестиционом приоритету)

2.A.6.1/П2/6ц - Опис врста и примера акција које се подржавају, и њиховог очекиваног доприноса специфичним циљевима, укључујући, по потреби, идентификовање главних циљних група, специфичних циљаних територија и типова корисника

(Упућивање: тачка (б)(иш) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Инвестициони приоритет	6ц - Очување, заштита, промовисање и развој културне и националне баштине
<p>У складу са моделом <i>SFC2014</i>, следећи део представља преглед врсте акција за које је планирано да буду подржане програмом сарадње. Овај преглед допуњују индикативни тематски примери.</p> <p>Следеће врсте акција се могу финансирати у оквиру инвестиционог приоритета 6ц</p> <p>Израда заједничких оријентација, оквира и стратегија, развој и практична реализација транснационалних инструмената и услуга, припрема транснационалних инвестиција, пилот активности укључујући инвестиције малих димензија, развој и практична реализација обуке и изградње капацитета, пратеће мере информисања, ширења знања и публициитета (видети одељак 1.1.1.12)</p> <p>За следеће <u>индикативне</u> примере акција може се сматрати да доприносе специфичном циљу бр. 2.2. Неговати одрживо коришћење националне и културне баштине и ресурса</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Побољшати оквире и израђивати заједничка и интегрисана решења за одрживи туризам ("зелени туризам"), разоноду и културу, нпр. у области екотуризма (нпр. активности одрживог туризма у националним парковима и резерватима природе, геопаркови), бициклички туризам, агротуризам, развој нових и постојећих културних рута које су значајне у Дунавском региону, тематске стазе и заједнички производи са критичном масом који су уграђени у шире стратегије развоја и раста које доприносе одрживим пословима и расту. ➤ Спроводити заједничке стратегије како би се израдио заједнички приступ за заштиту и одрживо коришћење природне и културне баштине и сигурних ресурса, подржавати развој широких партнерских мрежа које 	

укључују различите програме, централне, регионалне и локалне управе и невладине организације, центре за пословну подршку и мреже мобилности.

- Обезбедити одрживо очување културне баштине развојем релевантних кластера и мрежа локација баштине, музеја, интерпретационих центара и центара за посетиоце у оквиру Дунавског региона, и подржавати спровођење заједничких стратегија.
- Координисати стратегије и развојне планове на регионалном и/или локалном нивоу како би се постигла критична маса, економски ефекат и видљивост не само на локалном нивоу. Потребан је добар баланс између очувања, заштите природног наслеђа и ресурса, као и промоције и развоја. Програм сарадње не подржава једнодимензионалну економску експлоатацију природног наслеђа и ресурса. Програм би требало да окупи различите заинтересоване стране који се баве заштитом природног и културног наслеђа/ресурса и ширим развојним стратегијама, како би се израдили заједнички и интегрисани приступи.
- Радити на смањењу потрошње енергије и емисије CO2 као и потрошње ресурса (нпр. воде) путем повећане употребе извора обновљиве енергије и мера енергетске ефикасности и ефикасности ресурса, што представља интегрисани аспект одрживог развоја туризма.
- Побољшати оквире и израдити заједничка и интегрисана решења за управљање одрживом мобилношћу (нпр. јавним саобраћајем) као интегрисани део управљања дестинацијама и маркетинга туристичких производа. Унапређење средстава одрживог саобраћаја је основно средство подршке развоју одрживог саобраћаја, посебно у руралним и периферним регионима. Управљање мобилношћу може бити подржано у оквиру инвестиционог приоритета бц само као саставни део развоја одрживог туризма. У оквиру бц није предвиђена посебна категорија интервенције која се односи на транспорт, а такође у оквиру бц није планирана подршка за инфраструктуру транспорта тешким возилима.
- Развијати и спроводити образовање, обуку и изградњу капацитета за подржавање квалитетног туризма, екотуризма и еколошког саобраћаја.
- Подржавати активности у области мултикултурализма, културне размене и успостављања веза на пољу креативне индустрије, како би се увећала културна разноликост. Подићи свест о предностима културне разноликости у Дунавском региону.
- Подржавати заједничке стратегије управљања и заштите природних ресурса у интеракцији са областима очувања природе и културне баштине.

- Подржавати планове управљања ризиком за локације културне и природне баштине које су изложене климатским променама као делу развоја одрживог туризма.

Главне циљне групе и типови корисника који се подржавају у оквиру инвестиционог приоритета

Главне циљне групе су јавни и приватни актери који имају користи од транснационалних достигнућа као што су интеграција политике, пренос знања и изградња капацитета, конкретна решења у области одрживог туризма, разонода, култура и управљање и заштита природних ресурса.

Корисници су, према својој **правној форми** локални, регионални и национални јавни органи/институције, тела за које је меродавно јавно право, међународне организације и приватна тела.

У кориснике спадају, према свом тематском обиму, између осталих, локални, регионални и национални јавни органи и организације које су основали и којима управљају јавни органи који су одговорни за еколошка, туристичка и културна питања, секторске агенције, агенције за регионални развој, туристички оператери, туристички информативни центри (пунктови), туристичке организације и музеји, институције за истраживање и развој, универзитети на којима се обавља научно-истраживачки рад, организације за пословну подршку (нпр. привредне коморе, центри за пословне иновације), високо образовање, школе и центри за образовање/обуку, НВО, приватна предузећа укључујући мала и средња предузећа.

Специфичне територије које су циљане у оквиру инвестиционог приоритета

Нису одређене посебне фокусне области. Обухваћено је цело програмско подручје.

2.A.6.2/П2/6ц - Водећа начела при избору активности

(Упућивање: тачка (б)(иии) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Инвестициони приоритет	6ц - Очување, заштита, промовисање и развој културне и националне баштине
Избор активности ће бити извршен у складу са Чланом 12 Уредбе (ЕУ) о ЕТС бр. 1299/2013. Водећа начела за избор пројеката описана су у одељку 5.3.3 програма сарадње, и овде их не понављамо. Детаљни критеријуми оцене ће бити наведени и пружени на увид потенцијалним подносиоцима предлога у Приручнику за програм и у	

Пакетима за подношење предлога, који су специјално намењени за позив на подношење предлога.

2.A.6.3/П2/6ц - Планирано коришћење финансијских инструмената (по потреби)

(Упућивање: тачка (б)(иш) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Инвестициони приоритет	6ц - Очување, заштита, промовисање и развој културне и националне баштине
Није примењиво	

2.A.6.4/П2/6ц - Планирано коришћење великих пројеката (по потреби)

(Упућивање: тачка (б)(иш) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Инвестициони приоритет	6ц - Очување, заштита, промовисање и развој културне и националне баштине
Није примењиво	

2.A.6.5/П2/6ц - Показатељи аутпута (према инвестиционом приоритету)

(Упућивање: тачка (б)(IV) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Табела 4/П2/6ц: Заједнички показатељи аутпута и показатељи аутпута за конкретан програм

Инвестициони приоритет		6с - Очување, заштита, промовисање и развој природног и културног наслеђа			
ИД	Индикатор	Мерна јединица	Циљна вредност (2023)	Извор података	Учесталост извештавања

P07	Бр. документованих интеракција у стицању знања у финализованим активностима	Број	42.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P11	Број стратегија, израђених и/или спроведених, за очување и управљање природним и културним наслеђем и ресурсима	Број	14.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P12	Број инструмената, израђених и/или спроведених, за очување и управљање природним и културним наслеђем и ресурсима	Број	28.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P13	Број пилот мера, израђених и/или спроведених, за очување и управљање природним и културним наслеђем и ресурсима	Број	7.00	Систем праћења	на годишњем нивоу

(EU): Заједнички показатељ за ЕУ (P): Показатељ за конкретан програм

2.A.4/P2/6д - Инвестициони приоритет

(понавља се за сваки инвестициони приоритет у оквиру приоритетне осе)

(Упућивање: тачка б(и) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

ИД Инвестиционог приоритета	бд
Назив	Заштита и обнова биодиверзитета и тла и промовисање услуга екосистема, укључујући мрежу НАТУРА 2000 и

Инвестиционог приоритета	зелену инфраструктуру
---------------------------------	-----------------------

2.A.5 Специфични циљеви који одговарају инвестиционом приоритету и очекиваним резултатима

(понавља се за сваки специфични циљ у оквиру инвестиционог приоритета)

(Упућивање: тачке (б)(и) и (иш) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Ид. број	2.3.
Специфични циљ	Подстицати обнову и одржавање еколошких коридора (краћи наслов). Делотворнији приступ очувању, обнављању и одржавању биолошких коридора и мочварних подручја од транснационалног значаја у циљу бољег статуса очуваности екосистема од европског значаја.
Резултати које државе чланице покушавају да постигну из подршку Уније	<p>У ситуацији у којој је само мали проценат станишта и врста од интереса за Заједницу (на пр. подручја НАТУРЕ 2000) у Дунавском региону у повољном стању очуваности, програм примењује интегрисани приступ заједничким изазовима у развоју зелене инфраструктуре у комбинацији са управљањем ризиком и прилагођавањем на климатске промене.</p> <p>Транснационални акциони програм може да допринесе - у складу са стратегијом ЕУ за Зелене инфраструктуре (2013.) - унапређењу међусобног повезивања природних станишта, које је од велике важности за одржавање функционалне еколошке мреже.</p> <p>Очување коридора дивљих животиња спада у најважније стратегије очувања биодиверзитета, које проширују стратегију очувања изричито заштићених подручја. Међусобно повезивање природних станишта и коридора дивљих животиња смањивањем баријера (на пр. кроз "зелене мостове" кроз саобраћајне инфраструктуре), побољшањем управљања земљиштем и водама и заштите природе, унапређењем просторног планирања и оквира политике.</p>

Нагласак треба да буде на биолошким коридорима са транснационалним значајем као што је прекогранични резерват биосфере Мура-Драва-Дунав, условима станишта дуж Дунава и његових притока, и осталим кључним зеленим инфраструктурама, на пр. Делтаи Дунава. Подршка треба да буде упућена заштићеним подручјима и њиховим релевантним суседним подручјима у целом Дунавском региону.

Све у свему, главни предвиђени резултати су:

- Побољшани стратешки оквири и израђена конкретна решења за обнову, очување и побољшање мреже зелених инфраструктура/биолошких коридора у Дунавском региону које се састоје од природних и полуприродних станишта, како би се допринело смањењу фрагментације екосистема и побољшању повезаности између локација у мрежи НАТУРА 2000, како би се обезбедило очување биодиверзитета.

Ово се може постићи унапређењем базе знања и изградом уједначених и поузданих извора података, обновом и ревитализацијом плански уређених предела и река, интегрисаним управљањем стаништима, заштитом и реколонизацијом ендегених врста, контролом инвазивних врста, подизањем свести о одрживом коришћењу земљишта и заштити тла, ублажавањем негативних ефеката фрагментације земљишта и нагомилавања угљеника у њему. Најзад, али не и мање важно, рад на подизању свести и еколошком образовању може бити део шире пројектне акције.

Политике спречавања ризика се описују у оквиру специфичних циљева 2.1 и 2.3, док је специфични циљ 2.4 усмерен на управљање катастрофама (управљање ризиком) које су изазване нефункционалношћу екосистема и променама климатских услова чији је узрок људски фактор, и другим факторима ризика који угрожавају људска и природна станишта у региону, као што су индустријске несреће.

Спречавање катастрофа/управљање катастрофама и прилагођавање на климатске промене је у великој мери везано за питања сигурности и ванредних ситуација, које су углавном у

рукама државних органа на свим нивоима. Такође, организације цивилне заштите које се заснивају на волонтерском принципу чине основу управљања катастрофама.

Једна важна функција програма сарадње јесте такође и да олакша обављање професионалних услуга које представљају одговор на ванредне ситуације на свим нивоима, како би се одговорило на озбиљне националне и међународне ванредне ситуације. Институционални и технички капацитет за ванредне ситуације треба појачати колаборативним решењима међу различитим органима власти. Треба промовисати добру праксу у области вршења јавних услуга и охрабривати размену искустава/умрежавање јавних и приватних субјеката за пружање јавних услуга. Ово треба да доведе до развоја модерних управљачких система и инструмената.

Улагање у спречавање катастрофа и приправност треба да представља допуну иницијатива државе чланице и Комисије (нпр. преко Хуманитарне помоћи и цивилне заштите ГД) у спречавању катастрофа.

Сарадња између региона и држава чланица треба да се позабави транснационалним ефектима преливања, посебно у вези са заштитом хране, шумским пожарима, сушама и недостатком воде, као и ризицима чији је узрок људски фактор, који имају утицај широм региона.

Програм треба да буде усмерен на цео циклус управљања катастрофом (одговор - опоравак - ублажавање - припремљеност), у којем политике спречавања имају висок приоритет. Узајамна изградња капацитета и пренос знања треба да представља водеће начело овог специфичног циља.

Процена ризика од катастрофа треба да обухвата како појединачне ризике, тако и вишеструке ризике, пошто је важно анализирати негативне синергије природних катастрофа. Посматрање и симулирање каскадних ефеката ће помоћи органима и заинтересованим странама Дунавског региона да боље разумеју природу и збирне ефекте

	<p>катастрофа.</p> <p>Главни предвиђени резултати су:</p> <p>➤ Унапређена стратешка и оперативна сарадња и интероперабилност између органа за поступање у ванредним ситуацијама и заинтересованих страна на свим нивоима у подунавским земљама. Овде подразумевамо израду заједничких стратегија и акционих планова за делотворније управљање природним катастрофама и катастрофама изазваним климатским променама, као и катастрофа чији је узрок људски фактор; изградњу заједничке базе знања и капацитета добијања података посматрањем, као и механизма размене информација; заједничку израду инструмената, развој и практичну реализацију образовања, обуке и изградње капацитета.</p> <p>Опис врсте и примера акција које се подржавају представљен је у посебном одељку (према моделу за програме сарадње).</p>
--	--

Табела 3/П2/6д: Показатељи резултата специфични за програм (према специфичном циљу)

(Упућивање: тачка (б)(и) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Специфични циљ		2.3 - Подстицати обнову и одржавање еколошких коридора (краћи наслов). Делотворнији приступ очувању, обнављању и одржавању биолошких коридора и мочварних подручја од транснационалног значаја у циљу бољег статуса очуваности екосистема од европског значаја.					
Ид. број	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност	Извор података	Учесталост извештавања
2.3.	Интензитет сарадње кључних	Полуквантитивна скала	Установљена истражив	2014	Све већи ниво сарадње	Истраживање извршено	2018, 2020, 2023.

Специфични циљ		2.3 - Подстицати обнову и одржавање еколошких коридора (краћи наслов). Делотворнији приступ очувању, обнављању и одржавању биолошких коридора и мочварних подручја од транснационалног значаја у циљу бољег статуса очуваности екосистема од европског значаја.					
Ид. број	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност	Извор података	Учесталост извештавања
	актера у програмској области у циљу побољшања транснационалног управљања водама и спречавања ризика од поплава (сложени показатељ заснован на истраживању)		ањем		(квалитативни циљ)	међу одабраним кључним актерима из области управљања водама и спречавања ризика од поплава	

Табела 3/Р2/6д: Показатељи резултата специфичних за програм (према специфичном циљу)

(Упућивање: тачка (б)(и) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Специфични циљ		2.4 - Побољшати припремљеност за управљање ризиком од катастрофа (скраћени назив) Установити делотворнији систем управљања током ванредних ситуација и унапредити припремљеност државних органа и организација цивилне заштите за боље управљање ризицима од природних катастрофа и катастрофа изазваних					
Ид. број	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност	Извор података	Учесталост извештавања
2.4.	Интензитет сарадње кључних актера у програмској области у циљу побољшања приправности за управљање ризиком од катастрофа (сложени показатељ заснован на истраживању)	Полуквантитативна скала	Установљена истраживањем која је извршена међу одабраним кључним актерима	2014.	Све већи ниво сарадње (квалитативни циљ)	Истраживање извршено међу одабраним кључним актерима из области спречавања ризика	2018, 2020, 2023.

2.A.6/П2/6д - Акције које су подржавају у оквиру инвестиционог приоритета (према инвестиционом приоритету)

2.A.6.1/П2/6д - Опис врсте и примера акција које се подржавају и њиховог очекиваног доприноса специфичним циљевима, укључујући, по потреби, идентификовање главних циљних група, специфичних циљаних територија и типова корисника

(Упућивање: тачка (b)(iii) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Инвестициони приоритет	бд - Заштита и обнова биодиверзитета и тла и промовисање услуга екосистема, укључујући мрежу НАТУРА 2000 и зелену инфраструктуру
<p>У складу са моделом <i>SFC2014</i>, следећи део садржи преглед врсте акција које ће се према плану подржавати у оквиру програма сарадње. Овај преглед је допуњен индикативним тематским примерима.</p> <p>Следеће врсте акција се могу финансирати у оквиру инвестиционог приоритета бд</p> <p>Развој заједничких усмерења, оквира и стратегија, развој и практична реализација транснационалних инструмената и услуга, припрема транснационалних инвестиција, пилот активности укључујући инвестиције мањег обима, развој и практична реализација обуке и изградње капацитета, пратеће мере информисања, ширења и публициитета (види одељак 1.1.1.12).</p> <p>За следеће <u>индикативне</u> примере акција може се сматрати да доприносе специфичном циљу бр. 2.3 Неговати обнову и управљање еколошким коридорима</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Подржавати стратешке оквире и развијати конкретна решења за обнову, очување и побољшање мреже зелених инфраструктура/биолошких коридора у Дунавском региону, које се састоје од природних и полуприродних станишта, како би се допринело смањењу фрагментације екосистема и побољшању повезаности између локација у мрежи Натура 2000. ➤ Унапредити базу знања и израдити уједначене и поуздане изворе података. Подржавати заједничке пратеће активности истраживања и евалуације, укључујући израду напредних инструмената за мапирање, дијагностицирање, заштиту и управљање природним пределима. Подржавати заједнички рад на унапређеном мапирању екосистема, праћењу промена у њима, основних погонских снага, промена у коришћењу земљишта и њихових ефеката на биодиверзитет. ➤ Промовисати међусобно повезивање природних станишта и коридора дивљих животиња смањивањем баријера, поновним повезивањем суседних поплавних/мочварних предела, побољшањем управљања земљиштем и водама и заштите природе, унапређењем просторног планирања и политике коришћења земљишта. ➤ Подржавати интегрисано управљање стаништима, заштиту и обнављање популације (водећих) врста. 	

- Промовисати интегрисани приступ у циљу боље координације еколошких интереса са заштитом од поплава и даљим ширењем инфраструктуре пловидбе и транспорта унутрашњим пловним путевима, оснивањем мултисекторских партнерстава (мреже заинтересованих страна). Радити на планирању и пилот мерама усаглашавања заштите од поплава и санације речних система. Појачати делотворно управљање посетама заштићеним подручјима.
- Промовисати подизање свести и еколошко образовање као део шире пројектне акције.
- Неговати интегрисане приступе заштити тла и изградњи свести о заштити тла.
- Одредити и спровести координисане мере управљања, контроле и искорењивања инвазивних страних врста у Дунавском региону.
- Ојачати капацитете и мреже НВО, заинтересованих страна и органа који учествују у очувању биодиверзитета и заштити природе, неговању међусекторске сарадње и подизању свести.

За следеће индикативне примере акција може се сматрати да доприносе специфичном циљу бр. 2.4 - Побољшати приправност за управљање ризиком од катастрофа

- Развој заједничких стратегија и акционих планова за управљање ризиком, јачање оперативне сарадње и интероперабилности између органа за реаговање у ванредним ситуацијама у подунавским земљама, унапређење стратегија за професионално реаговање у ванредним ситуацијама, планова (укључујући процене ефеката ризика везаних за катастрофе на здравље) и капацитета на локалном и националном нивоу, како би се што боље одговарало на велике ванредне ситуације на локалном и националном нивоу, укључујући транснационалну сарадњу у оквиру Дунавског региона.
- Изградити заједничке базе знања и капацитете добијања података посматрањем, као и механизме размене информација, нпр. подржавањем мапирања ризика и ажурирања постојећих база података о критичним тачкама, контаминираним локацијама и локацијама које се користе за складиштење опасних супстанци; координација документовања случајева и последица природних опасности.
- Заједнички рад на изради будућих сценарија за управљање ризиком, описивању очекиваних последица на климатске промене у региону и израда заједничких акција на прилагођавању на те последице; установљавање пратећих платформи за дискусију на тему прилагођавања на климатске промене и смањења ризика од

катастрофа у Дунавском региону.

- Заједничка израда инструмената, нпр. израда модерних управљачких система и инструмената за повећање учинка у јавним институцијама на свим нивоима; израда процедура брзог реаговања и планова за случајеве речног загађења које настаје због индустријских несрећа; установљавање стандардизованих оперативних процедура за заједничке активности у случају прекограничних техничко-технолошких несрећа у воденом саобраћају.
- Развој и практично спровођење образовања, обуке и изградње капацитета како би се подржавало исправно управљање ризиком. Обезбедити обуку за специјализовани кадар, у складу са стандардима ЕУ и образовним програмима за службенике за ванредне ситуације и управљање катастрофама.
- Као специфично питање, сарадња се може унапредити како би се елиминисала неконвенционална, експлозивна и запаљива средства, као и опасна муниција и руковање опасним материјама, и могуће несреће које настају због опасне муниције.

Главне циљне групе и врсте корисника који се подржавају у оквиру инвестиционог приоритета

Главне циљне групе су јавни и приватни актери који имају користи од транснационалних достигнућа као што су обједињавање политике, пренос знања и изградња капацитета, конкретна решења у области развоја зелене инфраструктуре, управљања водама и спречавања ризика од поплава, и управљања ризиком од катастрофа.

Корисници према својој **правној форми** могу бити локални, регионални и национални државни органи/институције, тела за која је меродавно јавно право, Европско груписање за територијалну сарадњу (*EGTC*), међународне организације и приватна тела.

У кориснике, према њиховом тематском обиму, између осталог спадају локални, регионални и национални државни органи и организације које су основали и којима управљају државни органи који су одговорни за еколошка питања, инфраструктуру и (јавне) пружаоце услуга (на пр. водовода), интересне групе укључујући НВО (на пр. међународне организације, организације за заштиту животне средине, волонтерске организације), институције за истраживање и развој, универзитети на којима се обавља научно-истраживачки рад, сектор високог образовања, школе и центри за образовање/обуку.

Специфичне територије које су циљане у оквиру инвестиционог приоритета

Није одређен ниједан специфичан фокус. Обухваћено је цело програмско подручје.

2.А.6.2/П2/6д - Водећа начела при избору активности

(Упућивање: тачка (b)(iii) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	6д - Заштита и обнова биодиверзитета и тла и промовисање услуга екосистема, укључујући мрежу НАТУРА 2000 и зелену инфраструктуру
Избор активности ће се обавити у складу са Чланом 12. Уредбе (ЕУ) о ЕТС бр. 1299/2013. Водећа начела за избор пројеката описана су у одељку 5.3.3 програма сарадње, и овде их не понављамо. Детаљни критеријуми оцене ће бити наведени и пружени на увид потенцијалним подносиоцима предлога у Приручнику за програм и у Пакетима за подношење предлога, који су специјално намењени за позив на подношење предлога.	

2.А.6.3/П2/6д - Планирано коришћење финансијских инструмената (по потреби)

(Упућивање: тачка (b)(iii) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	6д - Заштита и обнова биодиверзитета и тла и промовисање услуга екосистема, укључујући мрежу НАТУРА 2000 и зелену инфраструктуру
Није примењиво	

2.А.6.4/П2/6д - Планирано коришћење великих пројеката (по потреби)

(Упућивање: тачка (b)(iii) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	6д - Заштита и обнова биодиверзитета и тла и промовисање услуга екосистема, укључујући мрежу НАТУРА 2000 и зелену инфраструктуру
-------------------------------	--

Није примењиво

2.A.6.5/П2/6д - Показатељи аутпута (према инвестиционом приоритету)

(Упућивање: тачка (b)(iv) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Табела 4/П2/6д : Заједнички показатељи аутпута и показатељи аутпута за конкретан програм

Инвестициони приоритет	6d - Заштита и обнова биодиверзитета и земљишта и промовисање услуга екосистема, укључујући путем мреже Натура 2000 и зелених инфраструктура				
ИД	Индикатор	Мерна јединица	Циљна вредност (2023)	Извор података	Учесталост извештавања
P07	Бр. документованих интеракција у стицању знања у финализованим активностима	Број	33.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P14	Број стратегија, израђених и/или спроведених, за јачање приступа очувању, обнављању и управљању биолошким коридорима и мочварним подручјима	Број	6.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P15	Број инструмената, израђених и/или спроведених, за јачање приступа очувању, обнављању и управљању биолошким коридорима и мочварним подручјима	Број	12.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P16	Број пилот мера, израђених и/или спроведених, за јачање приступа очувању, обнављању и управљању	Број	3.00	Систем праћења	на годишњем нивоу

Инвестициони приоритет	6d - Заштита и обнова биодиверзитета и земљишта и промовисање услуга екосистема, укључујући путем мреже Натура 2000 и зелених инфраструктура				
ИД	Индикатор	Мерна јединица	Циљна вредност (2023)	Извор података	Учесталост извештавања
	биолошким коридорима и мочварним подручјима				
P17	Број стратегија, израђених и/или спроведених, за бољу сарадњу и интероперабилност између органа за поступање у ванредним ситуацијама и заинтересованих страна	Број	5.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P18	Број инструмената, израђених и/или спроведених, за бољу сарадњу и интероперабилност између органа за поступање у ванредним ситуацијама и заинтересованих страна	Број	10.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
P19	Број пилот мера, израђених и/или спроведених, за бољу сарадњу и интероперабилност између органа за поступање у ванредним ситуацијама и заинтересованих страна	Број	3.00	Систем праћења	на годишњем нивоу

(EU): Заједнички показатељ за ЕУ (P): Показатељи за конкретан програм

2.A.7/П2 - Оквир учинка

Табела 5/П2: Оквир учинка приоритетне осе

Приоритетна оса		2 - Еколошки и културно одговоран Дунавски регион					
ИД	Тип индикатора	Индикатор или кључна фаза спровођења	Мерна јединица, по потреби	Прекретница за 2018.	Коначни циљ (2023)	Извори података	Објашњење релевантности индикатора, по потреби
FI2	F	Укупан износ прихватљивих трошкова поднет на оверу ЕК за приоритетну осу 2	EUR	2,358,777	83,230,81 7.00	СА	Финансијски показатељи укључени у оквир учинка, односно „Укупан износ прихватљивих трошкова који је унет у рачуноводствени систем сертификационог органа и оверен од стране тог органа“ за одговарајућу приоритетну осу, директно су повезани са информацијама укљученим у Одељак 3. СП (Финансијски план). Вредности за прекретнице у 2018. су да се осигура постизање циља н+3 у 2018. у складу са годишњим обавезама према ЕФРР и ИПА, укљученим у одељак 3.1. СП.
KIS	I	Број документованих интеракција у стицању знања (у одобреним апликацијама)	Број	20	90.00	МА (Систем праћења)	Кључни корак у спровођењу одговара броју документованих интеракција у одобреним апликацијама. Очекује се да сваки приоритетни пројекат развија и документује најмање три интеракције у стицању знања. Очекује се да ће више пројектних партнера и, ако је потребно, екстерних организација бити укључено у интеракције у стицању знања.

Приоритетна оса		2 - Еколошки и културно одговоран Дунавски регион					
ИД	Тип индикатора	Индикатор или кључна фаза спровођења	Мерна јединица, по потреби	Прекретница за 2018.	Коначни циљ (2023)	Извори података	Објашњење релевантности индикатора, по потреби
							Индикатор ће рачунати број заједничких документованих интеракција у стицању знања, а не број индивидуалних партнера који су укључени.
P07	0	Бр. документованих интеракција у стицању знања у финализованим активностима	Број	0	90.00	МА (Систем праћења)	Индикатор ће се мерити на основу коначних извјештаја пројеката. Индикатор аутпута се односи на 60% финансијске алокације на приоритет, јер се очекује да ће сваки приоритетни пројекат развити и документовати три заједничка искуства у стицању знања.

Додатне квалитативне информације о успостављању оквира учинка

2.A.8/П2 - Категорије интервенције

Категорије интервенције које одговарају садржају приоритетне осе на основу номенклатуре коју је усвојила Комисија и индикативно рашчлањивање подршке Уније

Табеле 6-9/П2: Категорије интервенције

Табела 6/П2: Димензија 1 Поље интервенције

Приоритетна оса	2 - Еколошки и културно одговоран Дунавски регион	
	Шифра	Износ (€)
021. Управљање водама и чување воде за пиће (укључујући управљање речним басенима, снабдевање водом, специфичне мере прилагођавања климатским промена, систем мерења по рејону и потрошачу, системи за напајање и смањење губитака)		12,564,411.00
085. Заштита и јачање биодиверзитета, заштита природе и зелена инфраструктура		6,276,665.00
086. Заштита, рестаурација и одржива употреба локација „Natura 2000“		6,276,666.00
087. Мере прилагођавања климатским промена и превенција ризика и управљање ризицима повезаним са климом нпр. ерозијом, пожарима, поплавама, олује и суша, укључујући подизање свести, цивилну заштиту и системе и инфраструктуру за управљање непогодама		6,276,665.00
088. Превенција ризика и управљање ризицима који нису повезаним са климом (нпр. земљотреси) и ризицима повезаним са активностима људи (нпр. технолошки акциденти), укључујући подизање свести, цивилну заштиту и системе и инфраструктуру за управљање непогодама		6,276,666.00
091. Развој и промовисање туристичког потенцијала природних подручја		16,619,591.00

Приоритетна оса	2 - Еколошки и културно одговоран Дунавски регион	
094. Заштита, развој и промовисање јавних ресурса у области културе и баштине		8,309,795.00
095. Развој и промовисање јавних сервиса који се тичу културе и баштине		8,309,796.00

Табела 7/П2: Димензија 2 Облик финансирања

Приоритетна оса	2 - Еколошки и културно одговоран Дунавски регион	
	Шифра	Износ (€)
01. Бесповратна средства		70,910,255.00

Табела 8/П2: Димензија 3 Тип територије

Приоритетна оса	2 - Еколошки и културно одговоран Дунавски регион	
	Шифра	Износ (€)
07. Не примењује се		70,910,255.00

Табела 9/П2: Димензија 6 Реализација територијалних механизма

Приоритетна оса	2 - Еколошки и културно одговоран Дунавски регион	
	Шифра	Износ (€)
07. Не примењује се		70,910,255.00

2.А.9/П2 **Скраћени проспект планираног коришћења техничке подршке укључујући, по потреби, мере за унапређење административних капацитета органа који су укључени у управљање програмима и корисницима и у њихову контролу и по потреби, мере за јачање административних капацитета релевантних партнера који ће учествовати у спровођењу програма (по потреби)**

Приоритетна оса:	2 - Еколошки и културно одговоран Дунавски регион	
Не примењује се		

2.A.1 Приоритетна оса 3

(понавља се за сваку приоритетну осу)

Идентификацион и број приоритетне осе	3
Назив приоритетне осе	Боље повезан и енергетски одговоран Дунавски регион

☐	Целокупна приоритетна оса ће бити реализована искључиво кроз финансијске инструменте
☐	Целокупна приоритетна оса ће бити реализована искључиво кроз финансијске инструменте успостављене на нивоу Уније
☐	Целокупна приоритетна оса ће бити реализована кроз локални развој који води заједница

2.A.2/ПЗ - Објашњење разлога за успостављање приоритетне осе која обухвата више од једног тематског циља (по потреби)

(Упућивање: Члан 8, став 1 Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Није примењиво

2.A.3/ПЗ - Фонд и основа за обрачун за подршку Уније

(понавља се за сваки Фонд у оквиру приоритетне осе)

Фонд	Основа за обрачун (укупни прихватљиви расходи или прихватљиви јавни расходи)
ЕФРР	Укупни прихватљиви расходи
ИПАЕ	Укупни прихватљиви расходи

2.A.4/ПЗ/7ц - Инвестициони приоритет

(понавља се за сваки инвестициони приоритет у оквиру приоритетне осе)

(Упућивање: тачка б(і) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

ИД инвестиционог приоритета	7Ц
Назив инвестиционогприо	Развој и унапређивање транспортних система погодних за животну средину (укључујући оне који производе низак ниво

ритета	буке) и са ниском емисијом угљеника, укључујући унутрашње пловне путеве и поморски транспорт, луке, мултимодалне везе и аеродромску инфраструктуру, у циљу промовисања одрживе регионалне и локалне мобилности
---------------	--

2.A.5/ПЗ/7ц - Специфични циљеви који одговарају инвестиционом приоритету и очекиваним резултатима

(понавља се за сваки специфичан циљ у оквиру инвестиционог приоритета)

(Упућивање: тачка б(i) и (ii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Идентификациони број	3.1
Специфичан циљ	<p>Подршка за транспортне системе који су погодни за животну средину и безбедни и уједначена приступачност урбаних и руралних области (кратак наслов).</p> <p>Унапређивање планирања, координације и практичних решења за транспортне мреже и услуге који су еколошки подобни, који емитују низак ниво угљеника и који су безбеднији, у области обухваћеној програмом, доприносећи уједначеној приступачности урбаних и руралних области.</p>
Резултати које државе чланице настоје на постигну уз подршку Уније	<p>Уопштено, постоји неуједначеност у квалитету и безбедности транспортне инфраструктуре између западних и источних земаља Дунавског региона. То важи за путеве, пруге, луке и аеродроме, уз само неколико изузетака. Поред постојећих проблема, будући развој транспорта поставља значајне изазове пред овај регион. Очекује се да се обим саобраћаја у Дунавском региону повећа у предстојећем периоду. Привредни раст је пратио и наставитиће да прати обимни раст транспорта. Тренутно, друмски саобраћај бележи обиман раст, што доводи до повећања потрошње енергије и загађења животне средине.</p> <p>Потребно је да транспортна политика усмери тражњу, која је у порасту, на видове транспорта који су више погодни за животну средину и који емитују нижи ниво угљеника, нпр. железницу, унутрашње пловне путеве, модалну интеграцију, одрживу урбану и руралну мобилност и интелигентни транспорт. Истовремено је потребно обезбедити</p>

уједначену приступачност урбаних и руралних области.

Једна од карактеристичних одлика региона у смислу транспорта је река Дунав као важан део коридора ТЕМ-Т Рајна-Дунав. Река Дунав је недовољно искоришћена и има велики потенцијал за стварање одрживог транспорта у будућности. У принципу, водни транспорт има потенцијал да прихвати делове све већег обима транспорта. Међутим, квалитет бродског транспорта на реци Дунав и лука, као мултимодалних центара, захтева опсежна унапређивања. Али већи обим бродског транспорта ће повећати локалне еколошке проблеме реке Дунав и њеног окружења. Стога, посебни изазов представља потпуно искоришћавање економског потенцијала реке Дунав, као транспортног правца, а истовремено оставити његову еколошку равнотежу нетакнуту.

Осим главних путева, Дунавски регион се суочава за значајним проблемима у погледу приступачности, посебно у оним областима које се налазе изван одређених коридора. Повезивост ових региона са ТЕМ-Т мрежама (као један од аспеката), путем секундарних и терцијарних чворова, је посебно значајна за обезбеђивање услова за квалитет живота и привредни раст у релевантној области, нарочито у оним регионима где је присутна демографска промена.

Транснационалном акцијом би требало да се допуне (а не да се дуплирају) иницијативе од стране координације политике на нивоу ЕУ и Приоритетних области 1а и 1б EUSDR, и предвиђају се следећи резултати:

- Допринос развоју **боље повезаног и интероперабилног**, еколошки подобног транспортног система.
- Боље интегрисане политике и практична решења за даљи развој **пловних путева** уз ограничавање негативних утицаја транспортних система на екосистем Дунава.
- Унапређивање координације и трансационалне интеграције међу

	<p>заинтересованим странама из области транспорта у циљу даљег развоја мултимодалних центара, терминала и веза.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Допринос безбеднијој транспортној мрежи. ➤ Допринос бољој организацији веза јавног превоза и других одрживих видова транспорта у функционалним урбаним и руралним областима и допринос бољој повезаности. <p>Опис врсте и примери акција које се подржавају наведени су у посебном одељку (у складу са моделом за програме сарадње). Генерално, физички радови на изградњи су изван оквира програма сарадње. У специфичним случајевима, могу се узети у обзир улагања у основна средства, која су мањег обима и у сврху испитивања или демонстрације.</p>
--	--

Табела 3/ПЗ/7ц: Показатељи резултата специфични за програм (према специфичном циљу)

(Упућивање: тачка б(ii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Специфични циљ		3.1 – Подршка за еколошки подобне и безбедне транспортне системе и уједначену приступачност урбаних и руралних области (краћи назив).					
Ид. број	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност	Извор података	Учесталост извештавања
3.1	Интензитет сарадње кључних актера у програмској области у циљу јачања еколошки подобних, безбедних и уједначених транспортних система (сложени показатељ заснован на истраживању)	Полуквантитативна скала	Утврђена кроз истраживање међу одабраним кључним актерима	2014	Све већи ниво сарадње (квалитативни циљ)	Истраживање међу одабраним кључним актерима повезаним са облашћу транспорта	2018, 2020, 2023

2.A.6/ПЗ/7ц - Акције које се подржавају у оквиру инвестиционог приоритета (према инвестиционом приоритету)

2.A.6.1/ПЗ/7ц - Опис врсте у примери акција које се подржавају, као и њихов очекивани допринос специфичним циљевима, укључујући, када је то прикладно, идентификацију главних циљних група, специфичних циљаних територија и врста корисника

(Упућивање: тачка б(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	7ц - Развој и унапређивање транспортних система погодних за животну средину (укључујући оне који производе низак ниво буке) и са ниском емисијом угљеника, укључујући унутрашње пловне путеве и поморски транспорт, луке, мултимодалне везе и аеродромску инфраструктуру, у циљу промовисања одрживе регионалне и локалне мобилности
<p>У складу са моделом <i>SFC2014</i>, у следећем делу је дат преглед врста акција за које је планирано да буду подржане од стране програма сарадње. Овај преглед је допуњен индикативним тематским примерима.</p> <p>Следеће врсте акција се могу финансирати у оквиру инвестиционог приоритета 7ц.</p> <p>Развој заједничких усмерења, оквира и стратегија, развој и практична примена транснационалних инструмената и услуга, припрема транснационалних инвестиција, пилот активности укључујући инвестиције мањег обима, развој и спровођење у пракси обуке и јачања капацитета, пратеће мере у погледу информисања, ширења и промовисања (видети одељак 1.1.1.12).</p> <p>Следећи <u>индикативни</u> примери акција се могу сматрати таквима да допринесе специфичном циљу бр 3.1 Подршка за еколошки подобне и безбедне транспортне системе и уједначену приступачност урбаних и руралних области.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Допринос развоју интегрисаних транспортних оквира и друге заједничке координационе мере за Дунавски регион. Унапређивање координације и транснационалне интеграције између заинтересованих страна, у области транспорта у циљу бољег руковођења и управљања еколошки подобним транспортним коридорима. Успостављање платоформи које помажу у прикупљању финансијских средстава, планирање и управљање робним и путничким транспортом који, у још мањој мери, емитују штетне гасове и који су енергетски ефикасни. Допринос, кроз обједињавање политике, изградњи свеобухватног, међусобно повезаног транспортног система, нпр. повезивање транспортних праваца нижег приоритета са ТЕМ-Т 	

системом.

- Допринос боље интегрисаним политикама и практичним решењима, у циљу даљег развоја пловних путева, кроз размену и пренос стручног знања и добре праксе у оквиру инфраструктуре, одржавања и управљања пловним путевима, модернизације флоте или развоја лука (инфраструктуре).
- Допринос ефикаснијем заједничком коришћењу информација, дијалогу и интегрисаним приступима, како би се ограничили утицаји транспортних система на екосистем Дунава, узимајући у обзир прописе који се односе на животну средину и промовишући међусекторску сарадњу, успостављајући ефикаснију сарадњу између управа за пловне путеве и управа за заштићене области.
- Унапређивање сарадње и транснационалне интеграције између заинтересованих страна, у области транспорта у циљу даљег развоја мултимодалних центара, терминала и веза; допринос развоју ефикасних мултимодалних терминала у лукама на реци Дунав и копненим лукама у циљу повезивања унутрашњих пловних путева са железничким и друмским транспортом; размена знања у вези са развојем инфраструктуре лука (центара), идентификовање нових тржишта и токова терета, подстицање преусмеравања транспорта са друма на пловни пут (Дунав), подршка сарадњи између мултимодалних терминала дуж Дунава; унапређивање ефикасности прекограничног кретања терета на спољним границама ЕУ кроз превазилажење административних и финансијских препрека; усклађивање техничких, безбедносних, правних, организационих и других аспеката видова транспорта и транспортних мрежа.
- Водени транспорт мора да се врши у складу са Оквирном директивом о водама и са Планом управљања речним сливом Дунава (*DRBMP*). Пројекти навигације треба да узму у обзир захтеве Оквирне директиве о водама, а нарочито услове из члана 4. став 7, по потреби.
- Допринос безбеднијој транспортној мрежи, кроз унапређивање оквира, развој конкретних, еколошки подобних и одрживих транспортних решења и обезбеђивање инструмената за обуку, технологију и извештавање у циљу изградње и одржавања националних, регионалних и локалних капацитета и размене искустава и знања у вези са ефикасним програмима за безбедност путева у региону.
- Допринос бољој организацији веза јавног превоза и других одрживих видова транспорта у функционалним урбаним и руралним областима. Размена и пренос стручног знања и добре праксе у циљу боље организације веза јавног превоза у функционалним областима (нпр. кроз удружења превозника),

управљања мобилношћу, јавног превоза на захтев, промовисања бициклическог и пешачког саобраћаја, е-мобилности, безбедности друмског саобраћаја укључујући пилот инвестиције. Подршка за припрему инвестиција у центре мобилности и аутобуске терминале. Истицање теме приступачности у погледу руралних области.

- Подстицање заједничког планирања и развоја градских, међуградских и прекограничних бициклических стаза у Дунавском региону. Подршка за мултимодални бициклически туризам уз максимално искоришћавање растућег тренда у бициклическом туризму – нарочито дуж река – и такође захваљујући развоју електричног бицикла. Дунав нуди јединствену могућност за комбиновање путовања бициклом и бродом. Пројекти могу обухватати прекограничну мултимодалност укључујући железницу, као и решавање организационих и правних препрека.
- Допринос обезбеђивању приступачности руралних области, нарочито оних које су погођене демографском променом.

Главне циљне групе и врсте корисника који се подржавају у оквиру инвестиционог приоритета

Главне циљне групе су актери из јавног и приватног сектора који имају користи од транснационалних достигнућа као што су обједињавање, пренос знања и изградња капацитета, конкретна решења у областима одрживог и међусобно боље повезаног транспорта.

Корисници су, према својој **правној форми**, државни органи/институције на локалном, регионалном и националном нивоу, тела на која се примењује јавно право, *EGTC*, међународне организације и приватни субјекти.

Према свом **тематском оквиру**, корисници обухватају, између осталих, државне органе и организације на локалном, регионалном и националном нивоу, које су основали и којима управљају државни органи задужени за транспорт и привредни развој, инфраструктуру и пружаоце (јавних) услуга (нпр. за јавни превоз), државна и приватна предузећа која се баве логистиком, оператере јавног превоза, интересне групе укључујући НВО-е (нпр. међународне организације, организације за заштиту животне средине, добровољна удружења, итд), организације за пословну подршку (нпр. привредна комора, центри за пословне иновације), установе за истраживање и развој, универзитете са могућностима за истраживање, високошколске установе, центре за образовање/обуку и школе.

Конкретне територије које су циљане у оквиру инвестиционог

приоритета

Нису дефинисане конкретне области. Цела област обухваћена Програмом је пододна.

2.А.6.2/ПЗ/7ц - Водећа начела при избору активности

(Упућивање: тачка б(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	7ц - Развој и унапређивање транспортних система погодних за животну средину (укључујући оне који производе низак ниво буке) и са ниском емисијом угљеника, укључујући унутрашње пловне путеве и поморски транспорт, луке, мултимодалне везе и аеродромску инфраструктуру, у циљу промовисања одрживе регионалне и локалне мобилности
Избор активности ће бити спроведен у складу са чланом 12 Уредбе (ЕУ) о европској територијалној сарадњи (ЕТС) број 1299/2013. Водећа начела за избор пројеката су описана у одељку 5.3.3 програма сарадње и овде се не понављају. Критеријуми за детаљну процену ће бити утврђени и стављени на располагање потенцијалним подносиоцима предлога пројеката у Приручнику за програм и у Пакетима за пријављивање за сваки конкретан позив.	

2.А.6.3/ПЗ/7ц - Планирано коришћење финансијских инструмената (по потреби)

(Упућивање: тачка б(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	7ц - Развој и унапређивање транспортних система погодних за животну средину (укључујући оне који производе низак ниво буке) и са ниском емисијом угљеника, укључујући унутрашње пловне путеве и поморски транспорт, луке, мултимодалне везе и аеродромску инфраструктуру, у циљу промовисања одрживе регионалне и локалне мобилности
Није примењиво	

2.А.6.4/ПЗ/7ц - Планирано коришћење великих пројеката (по потреби)

(Упућивање: тачка б(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	7ц - Развој и унапређивање транспортних система погодних за животну средину (укључујући оне који производе низак ниво буке) и са ниском емисијом угљеника, укључујући унутрашње пловне путеве и поморски транспорт, луке, мултимодалне везе и аеродромску инфраструктуру, у циљу промовисања одрживе регионалне и локалне мобилности
Није примењиво	

2.A.6.5/ПЗ/7ц - Показатељи аутпута (према инвестиционом приоритету)

(Упућивање: тачка б(iv) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Табела 4/ПЗ/7ц - : Заједнички показатељи аутпута и показатељи аутпута за конкретан програм

Инвестициони приоритет		7ц - Развој и унапређивање транспортних система погодних за животну средину (укључујући оне који производе низак ниво буке) и са ниском емисијом угљеника, укључујући унутрашње пловне путеве и поморски транспорт, луке, мултимодалне везе и аеродромску инфраструктуру, у циљу промовисања одрживе регионалне и локалне мобилности			
Ид. број	Показатељ (назив показатеља)	Мерна јединица	Циљна вредност (2023)	Извор података	Учесталост извештавања
П07	Бр. документованих интеракција у стицању знања у финализованим активностима Број заједнички развијених решења у вези са СЦ 3.1 (P)	Број	39.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
П20	Бр. стратегија, израђених и/или спроведених, за унапређење транспорта и транспортних система	Број	13.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
П21	Бр. инструмената, израђених и/или спроведених, за унапређење транспорта и транспортних система	Број	26.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
П22	Бр. инструмената, израђених и/или спроведених, за унапређење транспорта и транспортних система	Број	7.00	Систем праћења	на годишњем нивоу

(EU): заједнички показатељ за ЕУ (P): показатељ за конкретан програм

2.А.4/ПЗ/7е - Инвестициони приоритет

(понавља се за сваки инвестициони приоритет у оквиру приоритетне осе)

(Упућивање: тачка б(і) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

ИД инвестиционог	7е
-------------------------	----

приоритета	
Инвестициони приоритет	Унапређивање енергетске ефикасности и сигурности снабдевања кроз развој паметних система за дистрибуцију, складиштење и пренос енергије и кроз интеграцију децентрализоване производње из обновљивих извора

2.A.5 /ПЗ/7е - Специфични циљеви који одговарају инвестиционом приоритету и очекиваним резултатима

(понавља се за сваки специфичан циљ у оквиру инвестиционог приоритета)

(Упућивање: тачка б(i) и (ii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

ИД број специфичног циља	3.2
Назив специфичног циља	<p>Унапређивање сигурности енергије и енергетске ефикасности (кратак назив).</p> <p>Допринос сигурности енергије и енергетској ефикасности региона кроз пружање подршке развоју заједничких регионалних решења у погледу складиштења и дистрибуције, и стратегија за повећање енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије.</p>
Резултати које државе чланице настоје на постигну уз подршку Уније	<p>Енергија је типично питање, за које је транснационални приступ од суштинског значаја, како би се обезбедила сигурност снабдевања земаља, интеграција тржишта и ефикасније регионално планирање, као и да би се заједнички утврдили најбитнији развоји инфраструктуре.</p> <p>Земље Дунавског региона (државе чланице ЕУ и државе које нису чланице ЕУ) све више зависе од увоза примарних извора енергије – углавном гаса и нафте – и ти увози се најчешће остварују из једног извора. Домаћа производња фосилних горива (нафта, гас, угаљ) и уранијума је или недовољна или опада, док је развој обновљивих извора енергије, генерално, још увек недовољан, изузимајући земље Западног Балкана заједно са Аустријом и Немачком, у којима хидроенергија игра значајну улогу. Већина електрана и топлана у региону су застареле, неефикасне и у великој мери загађују животну средину. Велики део инфраструктуре за транспорт и дистрибуцију енергије (гасоводи, далеководи итд.) у региону је достигао, или чак премашио, очекивани радни век и захтева обимну замену.</p> <p>Само неколико земаља Дунавског региона има значајан удео у производњи енергије из коришћења обновљивих извора и ефикасног коришћења енергије.</p> <p>Осим тога, уопштено, недостаје сарадња у области енергетике</p>

међу земљама Дунавског региона и не постоје функционална регионална енергетска тржишта.

Већина националних мрежа за транспорт енергије у Дунавском региону има мало међусобних веза и многи гасоводни интерконектори нису двосмерни (не омогућавају повратне токове енергије), услед чега су осетљиви на снабдевање. Балканске земље Дунавског региона још увек имају релативно низак ниво енергетске ефикасности у свим секторима привреде: од индустријске потрошње енергије до потрошње енергије у домаћинствима.

У вези са овим изазовима, морају се предузети даљи кораци ка унапређивању координације политике у Дунавском региону, у ширем контексту креирања енергетске политике на нивоу ЕУ.

Поред тога, Дунавски регион је још увек у раној фази реалне примене паметних дистрибутивних система. Сви региони морају да уложе значајна средства из ЕФРР финансирања у одрживу енергију, укључујући обновљиве изворе енергије (ОИЕ), енергетску ефикасност и паметне мреже. Паметне мреже могу да руководе директном интеракцијом и комуникацијом међу потрошачима, домаћинствима или привредним субјектима, другим корисницима мреже и испоручиоцима енергије. Осим тога, паметне мреже могу да буду окосница будућег декарбонизованог енергетског система. Оне омогућавају интеграцију ОИЕ и електричних возила, притом одржавајући доступност за класичну производњу енергије и адекватност енергетског система.

Производња, складиштење, дистрибуција и потрошња енергије такође подразумевају проналажење одговарајуће равнотеже између централизованих (високо концентрисаних) и децентрализованих (мањих, ближих кориснику) решења. Таква равнотежа између централизованих и децентрализованих енергетских система је пожељна.

Уопштено говорећи, главни, предвиђени резултати транснационалне акције су следећи:

- Унапређено заједничко коришћење информација и практична координација регионалног енергетског планирања како би се достигли ефикасна дистрибуција енергије, складиштење енергије, разликовање извора енергије, укључујући промовисање свих врста обновљивих извора енергије и већу енергетску ефикасност како би се допринело сигурности снабдевања енергијом.

Опис врсте и примери акција које се подржавају дати су у

посебном одељку.

Табела 3: Показатељи резултата специфични за програм (према специфичном циљу)

(Упућивање: тачка б(ii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Специфични циљ		3.2 - Унапређивање сигурности енергије и енергетске ефикасности (кратак назив). Допринос сигурности енергије и енергетској ефикасности региона кроз пружање подршке развоју заједничких регионалних решења у погледу складиштења и дистрибуције, и стратегија за повећање енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије.					
Ид. број	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност (2023)	Извор података	Учесталост извештавања
3.2	Интензитет сарадње кључних актера у програмској области у циљу доприноса за сигурност енергије и енергетску ефикасност (сложени показатељ заснован на истраживању)	Редна скала	Утврђена кроз истраживање међу одабраним кључним актерима	2014	Све већи интензитет сарадње	Истраживање међу одабраним кључним актерима у вези са области енергетске политике, Заједнички истраживачки центар	2018, 2020, 2023

2.А.6 /ПЗ/7е - Акције које се подржавају у оквиру инвестиционог приоритета (према инвестиционом приоритету)

2.А.6.1/ПЗ/7е - Опис врсте у примери акција које се подржавају, као и њихов очекивани допринос специфичним циљевима, укључујући, када је то прикладно, идентификацију главних циљних група, специфичних циљаних територија и врста корисника

(Упућивање: тачка б(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	7е - Унапређивање енергетске ефикасности и сигурности снабдевања кроз развој паметних система за дистрибуцију, складиштење и пренос енергије и кроз интеграцију
-------------------------------	---

У складу са моделом *SFC2014*, у следећем делу је дат преглед врста акција за које је планирано да буду подржане од стране програма сарадње. Овај преглед је допуњен индикативним тематским примерима.

Следеће врсте акција се могу финансирати у оквиру инвестиционог приоритета 7е

Развој заједничких усмерења, оквира и стратегија, развој и практична примена транснационалних инструмената и услуга, припрема транснационалних инвестиција, пилот активности укључујући инвестиције мањег обима, развој и спровођење у пракси обуке и јачања капацитета, пратеће мере у погледу информисања, ширења и промовисања (видети одељак 1.1.1.12).

Следећи индикативни примери акција се могу сматрати таквима да доприносе специфичном циљу бр 3.2. унапређивање сигурности енергије и енергетске ефикасности.

- Допринос транснационалној интеграцији различитих енергетских мрежа и испитивање могућности развоја за заједничку енергетску инфраструктуру у Дунавском региону. Међусобна енергетска повезаност, Дунавског региона је од највећег значаја да би се обезбедила енергетска сигурност тог региона.
- Допринос развоју паметних мрежа у Дунавском региону, уз подршку интеграцији политике у погледу паметних мрежа и заједничким акционим плановима.
- Допринос регионалном енергетском планирању и координацији је од транснационалног значаја широм Дунавског региона у ширем контексту енергетске политике ЕУ, како би се разликовали извори енергије и допринело сигурности снабдевања енергијом; боље колективно учење и развој практичних стратегија и решења у циљу већег коришћења обновљивих извора енергије (нпр. биомаса, хидроенергија, соларна/фотонапонска енергија, геотермална енергија и енергија ветра) на основу датих потенцијала. Дужна пажња се мора посветити Водећим принципима за развој хидроенергије које је израдила Међународна комисија за заштиту реке Дунав (ICPDR), јер су они директно повезани са захтевима Оквирне директиве о водама.
- Допринос практичној транснационалној координацији у развоју концепта енергетске ефикасности.
- Промовисање заједничких напора, у погледу просторног планирања, како би се адекватно позиционирали капацитети за производњу и пренос енергије;
- Подршка за развој људских ресурса и размену релевантног знања и искуства који прате политички и технолошки развој.

Главне циљне групе и врсте корисника који се подржавају у оквиру инвестиционог приоритета

Главне циљне групе су актери из јавног и приватног сектора који имају користи од транснационалних достигнућа као што су обједињавање политике, пренос знања и изградња капацитета, конкретна решења у погледу разликовања извора енергије, веће енергетске ефикасности и ефикасније дистрибуције енергије.

Корисници су, према својој **правној форми**, државни органи/институције на локалном, регионалном и националном нивоу, тела на која се примењује јавно право, *EGTC*, међународне организације и приватни субјекти.

Према свом **тематском оквиру**, корисници обухватају, између осталих, државне органе и организације на локалном, регионалном и националном нивоу, које су основали и којима управљају државни органи задужени за енергетику, секторске агенције, агенције за регионални развој, оператере инфраструктуре и (јавних) услуга (нпр. за снабдевање енергијом), оператере мрежа и испоручиоце, установе за истраживање и развој, универзитете са могућностима за истраживање, организације за пословну подршку (нпр. привредна комора, центри за пословне иновације), високошколске установе, центре за образовање/обуку и школе, приватна предузећа, укључујући МСП.

Конкретне територије које су циљане у оквиру инвестиционог приоритета

Нису дефинисане конкретне области. Цела област обухваћена програмом је подобна.

2.A.6.2/ПЗ/7ц - Водећа начела при избору активности

(Упућивање: тачка б(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	7е - Унапређивање енергетске ефикасности и сигурности снабдевања кроз развој паметних система за дистрибуцију, складиштење и пренос енергије и кроз интеграцију децентрализоване производње из обновљивих извора
Избор активности ће бити спроведен у складу са чланом 12 Уредбе (ЕУ) о европској територијалној сарадњи број 1299/2013. Водећа начела за избор пројеката су описана у одељку 5.3.3 програма сарадње и овде се не понављају. Критеријуми за детаљну процену ће бити утврђени и стављени на располагање потенцијалним подносиоцима предлога пројеката у Приручнику за програм и у Пакетима за пријављивање за сваки конкретан позив.	

2.A.6.3/ПЗ/7е - Планирано коришћење финансијских инструмената (по потреби)

(Упућивање: тачка б(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	7е - Унапређивање енергетске ефикасности и сигурности снабдевања кроз развој паметних система за дистрибуцију, складиштење и пренос енергије и кроз интеграцију децентрализоване производње из обновљивих извора
Није примењиво	

2.A.6.4/ПЗ/7е - Планирано коришћење великих пројеката (по потреби)

(Упућивање: тачка б(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	7е - Унапређивање енергетске ефикасности и сигурности снабдевања кроз развој паметних система за дистрибуцију, складиштење и пренос енергије и кроз интеграцију децентрализоване производње из обновљивих извора
Није примењиво	

2.A.6.5/ПЗ/7е - Показатељи аутпута (према инвестиционом приоритету)

(Упућивање: тачка б(iv) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Табела 4/ПЗ/7е : Заједнички показатељи аутпута и показатељи аутпута за конкретан програм

Инвестициони приоритет		7е - Унапређивање енергетске ефикасности и сигурности снабдевања кроз развој паметних система за дистрибуцију, складиштење и пренос енергије и кроз интеграцију децентрализоване производње из обновљивих извора			
ИД	Показатељ (назив показатеља)	Мерна јединица	Циљна вредност (2023)	Извор података	Учесталост извештавања
П07	Бр. документованих интеракција у стицању знања у финализованим активностима	Број	21.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
П23	Бр. стратегија, израђених и/или спроведених, за унапређење енергетске сигурности и енергетске ефикасности	Број	7.00	Систем праћења	на годишњем нивоу

Инвестициони приоритет		7e - Унапређивање енергетске ефикасности и сигурности снабдевања кроз развој паметних система за дистрибуцију, складиштење и пренос енергије и кроз интеграцију децентрализоване производње из обновљивих извора			
ИД	Показатељ (назив показатеља)	Мерна јединица	Циљна вредност (2023)	Извор података	Учесталост извештавања
П24	Бр. инструмената, израђених и/или спроведених, за унапређење енергетске сигурности и енергетске ефикасности	Број	14.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
П25	Број пилот мера, израђених и/или спроведених, за унапређење енергетске сигурности и енергетске ефикасности	Број	4.00	Систем праћења	на годишњем нивоу

(EU): заједнички показатељ за ЕУ (P): показатељ за конкретан програм

2.3.4.9 2.A7/P Оквир учинка

(Упућивање: тачка (б)(v) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) број 1299/2013 и Анекс II Уредбе (ЕУ) број 1303/2013)

Табела 26 Табела 5/ПЗ: Оквир учиника приоритетне осе

Приоритетна оса		3 - Боља повезаност и енергетска одговорност Дунавског региона					
ИД	Врста индикатора	Показатељ или кључни корак реализације	Мерна јединица, по потреби	Прекретница за 2018.	Коначни циљ (2023)	Извор података	Објашњење значаја показатеља, по потреби
Ф ИЗ	Ф	Укупан износ прихватљивих трошкова поднет на оверу ЕК за приоритетну осу 33	EUR	1.547.947,00	54.746.889,00	СТ	Финансијски показатељи укључени у оквир учинка, односно „Укупан износ прихватљивих трошкова који је унет у рачуноводствени систем сертификационог органа и оверен од стране тог органа" за одговарајућу приоритетну осу, директно су повезани са информацијама укљученим у Одељак 3. СП (Финансијски план). Вредности за прекретнице у 2018. су да се осигура постизање циља н+3 у 2018. у складу са годишњим обавезама према ЕФРР и ИПА, укљученим у одељак 3.1. СП
КИ С	И	Број документованих интеракција у стицању знања (у одобреним апликацијама)	Број	13	60,00	ТУ (систем праћења)	Кључни корак у спровођењу одговара броју документованих интеракција у одобреним апликацијама. Очекује се да сваки приоритетни пројекат развија и документује најмање три интеракције у стицању знања. Очекује се да ће више пројектних партнера и, ако је потребно, екстерних организација бити укључено у

Приоритетна оса		3 - Боља повезаност и енергетска одговорност Дунавског региона					
ИД	Врста индикатора	Показатељ или кључни корак реализације	Мерна јединица, по потреби	Прекретница за 2018.	Коначни циљ (2023)	Извор података	Објашњење значаја показатеља, по потреби
							интеракције у стицању знања Индикатор ће рачунати број заједничких документованих интеракција у стицању знања, а не број индивидуалних партнера који су укључени.
ПО 7	О	Бр. документованих интеракција у стицању знања у финализованим активностима	Број	0	60.00	ТУ (систем праћења)	Индикатор ће бити мерен на основу завршних извештаја пројеката. Индикатор аутопута се односи на 60% финансијске алокације на приоритет, јер се очекује да ће сваки приоритетни пројекат развити и документовати три заједничка искуства у стицању знања.

2.A.8/ПЗ - Категорије интервенције

(Упућивање: тачка б(vii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Табеле 6-9/ПЗ: Категорије интервенције

Табела 6: Димензија 1 Област интервенције

Приоритетна оса	3 - Боља повезаност и енергетска одговорност Дунавског региона	
	Шифра	Износ (EUR)
	012 Остала обновљива енергија (укључујући хидроенергију, геотермалну енергију и енергију океана) интеграција обновљиве енергије (укључујући складиштење, претварање електричне енергије у гас и обновљива водонична инфраструктура)	9,306,971.00
	015 Интелигентни системи за дистрибуцију средњенапонске и нисконапонске енергије (укључујући паметне мреже и системе ИКТ)	6,204,647.00
	035 Мултимодални транспорт (ТЕМ-Т)	6,204,647.00
	036 Мултимодални транспорт	6,204,647.00
	039 Морске луке (ТЕМ-Т)	1,551,162.00
	040 Остале морске луке	1,551,162.00
	041 Унутрашњи пловни путеви и луке (ТЕМ-Т)	6,204,647.00
	042 Унутрашњи пловни путеви и луке (регионални и локални)	3,102,324.00
	043 Чиста градска транспортна инфраструктура и промовисање	3,102,324.00
	044 Интелигентни транспортни системи (укључујући увођење управљања тражњом, система наплате путарине, ИТ надзорне контроле и информационих система)	3,102,324.00

Табела 7/ПЗ: Димензија 2 Форма финансирања

Приоритетна оса	3 - Боља повезаност и енергетска одговорност Дунавског региона	
	Шифра	Износ (EUR)
	01 Бесповратна средства	46,534,855.00

Табела 8/ПЗ: Димензија 3 Врста територије

Приоритет на оса	3 - Боља повезаност и енергетска одговорност Дунавског региона	
	Шифра	Износ (EUR)
	07 Није примењиво	46,534,855.00

Табела 9/ПЗ: Димензија 6 Територијални механизми испоруке

Приоритет на оса	3 - Боља повезаност и енергетска одговорност Дунавског региона	
	Шифра	Износ (EUR)
	07. Није примењиво	46,534,855.00

2.A.9/ПЗ - Кратак преглед планираног коришћења техничке помоћи, укључујући, ако је то потребно, акције које ојачавају административни капацитет органа који учествују у управљању и контроли програма и корисника, и, ако је то потребно, акције које повећавају административни капацитет релевантних партнера за учешће у спровођењу програма (по потреби)

(Упућивање: тачка б(vi) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Приоритетна оса	3 - Боља повезаност и енергетска одговорност Дунавског региона	
	Није примењиво	

2.A.1 Приоритетна оса 4

(понавља се за сваку приоритетну осу)

ИД број приоритетне осе	4
Назив приоритетне осе	Добро руковођење Дунавским регионом

☐	Целокупна приоритетна оса ће бити реализована искључиво кроз финансијске инструменте
☐	Целокупна приоритетна оса ће бити реализована искључиво кроз финансијске инструменте успостављене на нивоу Уније
☐	Целокупна приоритетна оса ће бити реализована кроз локални развој који води заједница

2.A.2/П4 - Објашњење разлога за успостављање приоритетне осе која обухвата више од једног тематског циља (по потреби)

(Упућивање: Члан 8, став 1 Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Није примењиво

2.A.3/П4 - Фонд и основа за обрачун за подршку Уније

(понавља се за сваки Фонд у оквиру приоритетне осе)

Фонд	Основа за обрачун (укупни прихватљиви расходи или прихватљиви јавни расходи)
ЕФРР	Укупни прихватљиви расходи
ИПАЕ	Укупни прихватљиви расходи

2.A.4/П4/11а - Инвестициони приоритет

(понавља се за сваки инвестициони приоритет у оквиру приоритетне осе)

(Упућивање: тачка б(і) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

ИД инвестиционог приоритета	11а
Назив Инвестиционог приоритета	Унапређивање институционалних капацитета државних органа и заинтересованих страна и ефикасна државна управа кроз акције у циљу јачања институционалних

	капацитета и ефикасности државних управа и јавних служби повезаних са спровођењем ЕФРР-а, и у виду подршке за акције у оквиру ЕСФ-а у циљу јачања институционалних капацитета и ефикасности државне управе
--	--

2.A.5/П4/11а - Специфични циљеви који одговарају инвестиционом приоритету и очекиваним резултатима

(понавља се за сваки специфичан циљ у оквиру инвестиционог приоритета)

(Упућивање: тачка б(і) и (іі) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

ИД специфичног циља	4.1
Назив специфичног циља	<p>Унапредити институционалне капацитете ради превазилажења великих друштвених изазова (кратак назив)</p> <p>Јачање вишестепеног и транснационалног руковођења и институционалних капацитета како би се обезбедили одрживи институционални и правни оквири за ефикаснију, ширу и дубљу транснационалну сарадњу у оквиру Дунавског региона у областима са великим друштвеним изазовима.</p>
Резултати које државе чланице настоје на постигну уз подршку Уније	<p>Анализом је утврђена потреба да се развију капацитети државних органа и других заинтересованих страна из јавног сектора и цивилног друштва, како би били у стању да на ефикаснији начин превазиђу изазове од највећег значаја за регион. Недостају усклађени и координисани приступи ефикасном решавању најважнијих изазова који захтевају акције на транснационалном нивоу. Како је описано у анализи, изазови у областима миграције, демографске промене или укључивања маргинализованих заједница, нарочито заједница Рома, представљају изазове од највећег значаја за регион у наредној деценији.</p> <p>Постоји потреба да се подрже пројекти или иницијативе којима се покреће сарадња у новим областима политике, нпр. значајне су иницијативе са каталитичком функцијом. Институције треба да развију капацитете како би деловале као посредници и саговорници, и тиме створиле окружење које пружа могућности. То је од нарочитог</p>

	<p>значаја за ову програмску област јер постоје истакнуте разлике у административном систему, а развој партнерстава у окружењу транснационалног и вишестепеног руковођења и даље представља изазов.</p> <p>Још један значајан аспект је подршка за сарадњу у оним областима политике у којима друштвени изазови настају на средњерочном или дугорочном плану. У областима политике у којима је сарадња у раној фази, развој заједничких перспектива заснованих на анализи података може се сматрати као прва прекретница. Напреднија сарадња ће се претворити у изградњу капацитета, заједничко учење и развој стратегије удружен са пилот акцијама које ће се тестирати. Ово су суштински елементи на путу ка одрживој сарадњи и новим институционалним моделима.</p> <p>Транснационална акција може да подстакне националне, регионалне, локалне институције и друге заинтересоване стране да заједно раде у областима које ће у значајној мери допринети циљевима програма. Успостављање институционалне сарадње требало би да доведе до побољшања правних и политичких оквира, развоја стратегија и акционих планова, развоја заједничких капацитета и координисаног пружања услуга у областима које представљају велике друштвене изазове. Изградња институционалних капацитета је нарочито битна за развој људских ресурса у мање развијеним земљама.</p> <p>Сходно томе, способни институционални актери требало би да буду добро заступљени у заједничкој акцији. Такође је важно да се укључи најнижи ниво државне управе (општине) и да се локални развој интегрише у транснационалну сарадњу.</p> <p>Уопштено говорећи, главни предвиђени резултати су следећи:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Унапређени капацитети државних институција и заинтересованих страна, ради превазилажења великих друштвених изазова у областима као што су политика тржишта рада, образовни системи и политике, демографске промене и изазови у погледу миграција, укључивање
--	---

	<p>осетљивих и маргинализованих група, процес партиципаторног планирања и укљученост цивилног друштва, сарадња и партнерство између урбаних и руралних области, сарадња у области безбедности, правде и сигурности, и административних питања.</p> <p>Транснационална акција треба да доведе до конкретног јачања институционалних капацитета и унапређених политичких инструмената којима се омогућава примена вишестепеног и транснационалног руковођења, кроз пројектовање, испитивање, унапређивање, упоређивање и евалуацију инструмената, процеса, актера, организација и интерфејса у домену државних институција. И последње, али не и најмање важно, транснационална акција ће довести до закључака у вези са значајем, ефикасношћу и одрживошћу напред наведених, кроз иницијативе, праћења и евалуације.</p>
--	---

Табела 3: Показатељи резултата специфични за програм (према специфичном циљу)

(Упућивање: тачка б(ii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Специфични циљ		4.1 - Унапредити институционалне капацитете ради превазилажења великих друштвених изазова (кратак назив) Јачање вишестепеног и транснационалног руковођења и институционалних капацитета како би се обезбедили одрживи институционални и правни оквири за ефикаснију, ширу и дубљу транснационалну сарадњу у оквиру Дунавског региона у областима са великим друштвеним изазовима.					
Ид. број	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност	Извор података	Учесталост извештавања
4.1	Интензитет сарадње институционалних актера и других заинтересованих страна у програмској области у циљу решавања великих друштвених изазова (сложени)	Полуквантитативна скала	Утврђена кроз истраживање међу одабраним кључним актерима	2014	Све већи интензитет сарадње (квалитативни циљ)	Истраживање међу одабраним кључним актерима у руковођењу	2018, 2020, 2023

Специфични циљ		4.1 - Унапредити институционалне капацитете ради превазилажења великих друштвених изазова (кратак назив) Јачање вишестепеног и транснационалног руковођења и институционалних капацитета како би се обезбедили одрживи институционални и правни оквири за ефикаснију, ширу и дубљу транснационалну сарадњу у оквиру Дунавског региона у областима са великим друштвеним изазовима.					
Ид. број	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност	Извор података	Учесталост извештавања
	показатељ заснован на истраживању)						

2.A.6/П4/11а - Акције које се подржавају у оквиру инвестиционог приоритета (према инвестиционом приоритету)

2.A.6.10 Опис врсте у примери акција које се подржавају, као и њихов очекивани допринос специфичним циљевима, укључујући, када је то прикладно, идентификацију главних циљних група, специфичних циљаних територија и врста корисника

(Упућивање: тачка б(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Инвестициони приоритет	11а - Унапређивање институционалних капацитета државних органа и заинтересованих страна и ефикасна државна управа кроз акције у циљу јачања институционалних капацитета и ефикасности државних управа и јавних служби повезаних са спровођењем ЕФРР-а, и у виду подршке за акције у оквиру ЕСФ-а у циљу јачања институционалних капацитета и ефикасности државне управе
<p>У складу са моделом <i>SFC2014</i>, у следећем делу је дат преглед врста акција за које је планирано да буду подржане од стране Програма сарадње. Овај преглед је допуњен индикативним тематским примерима.</p> <p>Следеће врсте акција се могу финансирати у оквиру инвестиционог приоритета 11"а"</p> <p>Развој заједничких усмерења, оквира и стратегија, развој и практична примена транснационалних инструмената и услуга, припрема транснационалних инвестиција, пилот активности укључујући инвестиције мањег обима, развој и спровођење у пракси обуке и јачања капацитета, пратеће мере у погледу информисања, ширења и промовисања (видети одељак 1.1.1.12).</p> <p>Следећи индикативни примери акција се могу сматрати таквима да доприносе специфичном циљу бр 4.1 Унапредити институционалне капацитете ради превазилажења великих друштвених изазова</p>	

- Подршка за размену и пренос знања и најбољих пракси у вези са **питањима тржишта рада** између институција надлежних за тржиште рада и друштвених партнерских организација у Дунавском региону, укључујући, право које се односи на тржиште рада, друштвено партнерство/социјални дијалог, моделе сарадње између државних служби за запошљавање и компанија за запошљавање; незапосленост омладине у циљу повећања учешћа на тржишту рада и борбе против неусклађености између вештина и прилика за запошљавање на тржишту рада („неискоришћеност мозгова“). Такође је потребно подржати заједничку акцију за реинтеграцију угрожених група на тржиште рада.
- Подршка за институционалне капацитете и оквирне услове за спровођење образовних система и политика (укључујући питања активног тржишта рада) с циљем да се повећа степен образовања и квалификованости и тако се повећају шансе за запослење у Дунавском региону. образовање и обуке представљају широку област за транснационалну сарадњу са (потенцијалним) државама кандидатима за чланство у ЕУ и ЕНП државама. Унапређивање знања, вештина и способности свих (укључујући омладину, нискоквалификоване старије особе итд) и на свим нивоима образовања и обука како би се повећала могућност запослења и прилагодљивост (нпр. развој иновативних окружења за учење и програма/планова за обуку; унапређивање атрактивности и квалитета стручног образовања и обуке (СОО), двојни и други системи учења засновани на раду, спровођење стратегија учења током целог живота, подстицање предузетничке иницијативе, дигиталних и језичких вештина, опција друге прилике за нискоквалификоване старије особе итд).
- Подршка заједничким политикама за развој и унапређивање и иновативним системима учења којима се решавају изазови у погледу демографске промене и миграције. Потребно је унапредити људски капитал, кроз образовање, како би се надокнадио неизбежан демографски пад који предвиђају стручњаци. Ово очигледно захтева транснационални приступ због све интензивнијих миграционих трендова. Потреба за родном перспективом је постала очигледна због чињенице да развој људског капитала има елементе који су специфични за полове, а једнакост полова у стицању образовања у Дунавском региону је доста испод просека у ЕУ.
- Подршка за размену и пренос знања и најбољих пракси о питањима социјалне инклузије између нпр. институција надлежних за тржиште рада и друштвених партнерских организација у Дунавском региону у погледу инклузије маргинализованих и осетљивих група као што су заједнице Рома (пример маргинализованих група). Ромска популација је у сличној ситуацији у свим земљама Дунавског региона које имају велики потенцијал у смислу транснационалне сарадње и развоја

конкретних инструмената, методологија, политика и акција.

- Унапредити заједничке политике и примењене инструменте за јачање процеса партиципаторног планирања и укључености цивилног друштва у земљама транзиције како би се допринело развоју цивилног друштва.
- Јачање сарадње мрежа међу градовима и урбано-руралних партнерстава. Унапређивање квалитета и ефикасности стратешког планирања функционалних области је од прекограничног значаја (нпр. погоднији састав партнерстава, боља мобилизација финансијских средстава, унапређивање партиципативних процеса, развој заједничких инструмената за планирање и база података, подстицање евалуације интервенција).
- Подршка за унапређену сарадњу државне управе на националном, регионалном и локалном нивоу.
- Подршка стварању здравих локалних заједница на основу концепта здравих градова и здравих заједница. За развој савремених социјалних, здравствених и образовних услуга могу се искористити постојеће мреже цивилног друштва које имају дуготрајне односе у Дунавском региону како би се на ефикасан начин пројекти усадили у локални контекст.

Главне циљне групе и врсте корисника који се подржавају у оквиру инвестиционог приоритета

Главне циљне групе су јавни и приватни актери који имају користи од транснационалних достигнућа као што су боље координисани приступи ради ефикасног решавања великих друштвених изазова у Дунавском региону и боље спроведена *EUSDR*.

Корисници су, према својој **правној форми** државни органи/институције на локалном, регионалном и националном нивоу, тела на која се примењује јавно право, *EGTC*, међународне организације и приватни субјекти.

Према свом **тематском оквиру**, корисници обухватају, између осталих, државне органе и организације на локалном, регионалном и националном нивоу, које су основали и којима управљају државни органи, пружаоце социјалних услуга, невладине организације, установе за истраживање и развој, универзитете са могућностима за истраживање, високошколске установе, установе за образовање/обуку.

Конкретне територије које су циљане у оквиру инвестиционог приоритета

Нису дефинисане конкретне области. Цела област обухваћена програмом је подобна.

2.A.6.2 /П4/11а - Водећа начела при избору активности*(Упућивање: тачка б(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)*

Инвестициони приоритет	11а - Унапређивање институционалних капацитета државних органа и заинтересованих страна и ефикасна државна управа кроз акције у циљу јачања институционалних капацитета и ефикасности државних управа и јавних служби повезаних са спровођењем ЕФРР-а, и у виду подршке за акције у оквиру ЕСФ-а у циљу јачања институционалних капацитета и ефикасности државне управе
Избор активности ће бити спроведен у складу са чланом 12 Уредбе (ЕУ) о европској територијалној сарадњи број 1299/2013. Водећа начела за избор пројеката су описана у одељку 5.3.3 програма сарадње и овде се не понављају. Критеријуми за детаљну процену ће бити утврђени и стављени на располагање потенцијалним подносиоцима предлога пројеката у Приручнику за програм и у Пакетима за пријављивање за сваки конкретан позив.	

2.A.6.3/П4/11а - Планирано коришћење финансијских инструмената (по потреби)*(Упућивање: тачка б(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)*

Инвестициони приоритет	11а - Унапређивање институционалних капацитета државних органа и заинтересованих страна и ефикасна државна управа кроз акције у циљу јачања институционалних капацитета и ефикасности државних управа и јавних служби повезаних са спровођењем ЕФРР-а, и у виду подршке за акције у оквиру ЕСФ-а у циљу јачања институционалних капацитета и ефикасности државне управе
Није примењиво	

2.A.6.4/П4/11а - Планирано коришћење великих пројеката (по потреби)*(Упућивање: тачка б(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)*

Инвестициони приоритет	11а - Унапређивање институционалних капацитета државних органа и заинтересованих страна и ефикасна државна управа кроз акције у циљу јачања институционалних капацитета и ефикасности државних управа и јавних служби повезаних са спровођењем ЕФРР-а, и у виду подршке за акције у оквиру ЕСФ-а у циљу јачања институционалних капацитета и ефикасности државне управе
Није примењиво	

2.A.6.5/П4/11а - Показатељи аутпута (према инвестиционом приоритету)

(Упућивање: тачка б(iv) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Табела 4/П4/11а -: Заједнички показатељи аутпута и показатељи аутпута за конкретан програм

Инвестициони приоритет		11а - Унапређивање институционалних капацитета државних органа и заинтересованих страна и ефикасна државна управа кроз акције у циљу јачања институционалних капацитета и ефикасности државних управа и јавних служби повезаних са спровођењем ЕФРР-а, и у виду подршке за акције у оквиру ЕСФ-а у циљу јачања институционалних капацитета и ефикасности државне управе			
Ид. број	Показатељ(назив показатеља)	Мерна јединица	Циљна вредност (2023)	Извор података	Учесталост извештавања
П07	Бр. документованих интеракција у стицању знања у финализованим активностима	Број	21.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
П26	Број стратегија, израђених и/или спроведених, за јачање институционалних надлежности и транснационално управљање на више нивоа	Број	7.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
П27	Број инструмената, израђених и/или спроведених, за јачање институционалних надлежности и транснационално управљање на више нивоа	Број	14.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
П28	Број пилот мера, израђених и/или спроведених, за јачање институционалних надлежности и транснационално управљање на више нивоа	Број	4.00	Систем праћења	на годишњем нивоу

(EU): заједнички показатељ за ЕУ (P): показатељ за конкретан програм

2.A.4/П4/11ц - Инвестициони приоритет

(понавља се за сваки инвестициони приоритет у оквиру приоритетне осе)

Идентификациони број	4.2
Специфичан циљ	<p>Подршка за руковођење и спровођење EUSDR-а (кратак назив)</p> <p>Унапредити систем руковођења и способности и капацитете државних институција и кључних актера укључених у развој комплексних транснационалних пројеката у циљу спровођења EUSDR на ефикаснији начин.</p>
Резултати које државе чланице настоје на постигну уз подршку Уније	<p>На основу првих искустава са руковођењем <i>EUSDR</i>, утврђена је потреба да се руковођење <i>EUSDR</i> учини ефикаснијим.</p> <p>Потребе су утврђене у следећим областима:</p> <p>Потребно је задржати амбиције стратегије да се дође до припремљених предлога пројеката заснованих на стратегији за институције које обезбеђују финансирање. Утврђене су потребе за финансијским средствима којима је могуће поједноставити развој идеја и предлога пројеката док не достигну ниво припремљености који је потребан за доношење одлука о инвестирању.</p> <p>До краја 2014. године, ЕП/ЕК играли су важну улогу у финансирању улога координације и управљања које су играли Координатори приоритетних области (<i>PAC</i>) у Програму, тако што су директно давали бесповратна средства за њихов буџет. Будући да није предвиђена значајнија промена обима активности <i>PAC</i>-ова, очигледна је потреба да се обезбеди стабилан извор</p>

	<p>финансирања активности у приоритетним областима током периода текућег Програма сарадње, како би се омогућило да приоритетна област оствари своје циљеве.</p> <p>Постоји потреба за бољим током информација међу заинтересованим странама у погледу <i>EUSDR</i>, и, истовремено, потреба да се <i>PAC</i>-ови и Национални координатори (<i>NC</i>) поставе на више стратешку позицију.</p> <p>Уопштено говорећи, како би се задовољиле ове потребе на различитим нивоима, главни предвиђени резултати транснационалне акције су следећи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Већа ефикасност координације и спровођења стратегије у свакој од Приоритетних области <i>EUSDR</i>-а уз помоћ средстава за директну подршку руковођењу <i>EUSDR</i>-ом. ➤ Повећани капацитети у регионима за развој комплексних стратешких транснационалних Пројеката који доприносе ЕУ Стратегији за Дунавски регион успостављањем инструмента за почетни капитал/фонда за развој пројеката. ➤ Ојачано спровођење <i>EUSDR</i>-а кроз успостављање Стратешке тачке за <i>EUSDR</i> како би се поједноставио ток информација између кључних актера у погледу <i>EUSDR</i>-а. ➤ Ојачан капацитет <i>PAC</i>-а у спровођењу и саопштавању <i>EUSDR</i>-а преко Стратешке тачке. <p>Кроз комбинацију ових мера, потребно је постићи бољу свеукупну координацију и спровођење <i>EUSDR</i>-а.</p>
--	---

(Упућивање: тачка б(і) Члана 8(2) Уредбе (ЕУ) бр.1299/2013)

Ид. број	11ц
Назив инвестиционог приоритета	Развијање и координација макро-регионалним стратегијама и стратегијама морских басена (<i>ETC-TN</i>)

Табела 3: Показатељи резултата специфични за програм (према специфичном циљу)

(Упућивање: тачка б(ii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Специфични циљ		4.2 - Подршка за руковођење и спровођење EUSDR-а (кратак назив) Унапредити систем руковођења и способности и капацитете државних институција и кључних актера укључених у развој комплексних транснационалних пројеката у циљу спровођења EUSDR на ефикаснији начин.					
Ид. број	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност	Извор података	Учесталост извештавања
4.2	Статус управљачких капацитета Координатора Приоритетне области (РАС) ради ефикасног спровођења циљева EUSDR-а, циљеви и кључне акције (сложени показатељ заснован на	Полуквантитативна скала	Утврђења на основу истраживања	2014	Унапређени капацитети РАС-ова (квалитативни циљ)	Истраживање међу НС-има и РАС-овима	2016, 2018, 2020, 2023

Специфични циљ		4.2 - Подршка за руковођење и спровођење EUSDR-а (кратак назив) Унапредити систем руковођења и способности и капацитете државних институција и кључних актера укључених у развој комплексних транснационалних пројеката у циљу спровођења EUSDR на ефикаснији начин.					
Ид. број	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност	Извор података	Учесталост извештавања
	истраживању)						

2.А.6/П4/11ц - Акције које се подржавају у оквиру инвестиционог приоритета (према инвестиционом приоритету)

2.А.6.1/П4/11ц - Опис врсте у примери акција које се подржавају, као и њихов очекивани допринос специфичним циљевима, укључујући, када је то прикладно, идентификацију главних циљних група, специфичних циљаних територија и врста корисника

Инвестициони приоритет	11ц - Развијање и координација макро-регионалним стратегијама и стратегијама морских басена (ЕТС-ТН)
У складу са моделом <i>SFC2014</i> , у следећем делу је дат преглед врста акција за које је планирано да буду подржане	

од стране Програма сарадње. Овај преглед је допуњен индикативним тематским примерима.

Следеће врсте акција се могу финансирати у оквиру инвестиционог приоритета 11ц

Развој заједничких усмерења, оквира и стратегија, развој и практична примена транснационалних инструмената и услуга, припрема транснационалних инвестиција, пилот активности укључујући инвестиције мањег обима, развој и спровођење у пракси обуке и јачања капацитета, пратеће мере у погледу информисања, ширења и промовисања (видети одељак 1.1.1.12).

Следећи примери акција треба да се подрже како би се допринело специфичком циљу бр. 4.2 Подршка за руковођење и спровођење *EUSDR*-а

- **Успостављање инструмента за директну подршку руковођењу *EUSDR*-ом** Дунавска стратегија се бави великим бројем питања; она су подељена на четири стуба и једанаест приоритетних области. Сваком од једанаест приоритетних области Стратегије за Дунавски регион управљају два Координатора приоритетне области (*PAC*). *PAC*-ови су задужени за спровођење приоритетних области и именовани су од стране Европске комисије (ЕК) у фебруару 2011. године. Циљ овог елемента приоритета јесте да се обезбеди стабилан извор финансирања за Приоритетну осу на дугорочном плану. Програм се фокусира на обезбеђивање инструмената уз помоћ којих би *PAC*-ови могли на ефикаснији начин да остваре своју координациону улогу.
- **Успостављање инструмента за почетни капитал/фонда за развој пројеката (Фонд за финансирање)** Овај инструмент пружа подршку стратешким пројектима у тематским областима Стратегије. Финансијска помоћ мањег обима је доступна за идеје пројеката које се односе на *EUSDR* – без обзира на финансијски инструмент који ће се користити када пројекат буде развијен, било да је то национални, матични ЕУ, транснационални или прекогранични, или било који друго јавни или приватни инвеститор (као што су МФИ) или јавно-приватно партнерство.
- **Успостављање Дунавске стратешке тачке** Предлаже се да Дунавска стратешка тачка не зависи од управе Дунавског транснационалног програма, али да одлуке о локацији, плану активности, активностима, финансирању и организацији Стратешке тачке доносе све укључене стране. Њени главни задаци би били следећи: 1) Подршка за спровођење *EUSDR*-а, укључујући подршку за умрежавање, организовање догађаја и хоризонталних активности и обезбеђивање платформе за учешће цивилног друштва, регионалних нивоа и нивоа вишестепеног руковођења; 2) Подршка за комуникацију укључујући прикупљање и ширење

информација и управљање алаткама за комуникацију и промовисање, као и пружање подршке *PAC*-овима у њиховим активностима у вези са комуникацијом; 3) Подршка за праћење и евалуацију за доношење одлука заснованих на доказима; и 4) Подршка за повезивање *EUSDR*-а са Дунавским транснационалним програмом, укључујући подршку за размену информација између Дунавског транснационалног региона, *NC*-ова и *PAC*-ова, организовање редовне комуникације између Одбора за праћење програма, ЗС и релевантних *EUSDR* актера, и обезбеђивање координације активности у вези са комуникацијом између ЗС Програма и Стратешке тачке.

Главне циљне групе и врсте корисника који се подржавају у оквиру инвестиционог приоритета

Главне циљне групе су јавни и приватни актери који имају користи од транснационалних достигнућа као што су боље координисани приступи ради ефикасног решавања великих друштвених изазова у Дунавском региону и боље спроведена *EUSDR*.

Корисници су, према својој **правној форми**, државни органи/институције на локалном, регионалном и националном нивоу, тела на која се примењује јавно право, *EGTC*, међународне организације и приватни субјекти.

Према свом **тематском оквиру**, корисници обухватају, између осталих, државне органе и организације на локалном, регионалном и националном нивоу, које су основали и којима управљају државни органи, пружаоце социјалних услуга, невладине организације, установе за истраживање и развој, универзитете са могућностима за истраживање, високошколске установе, установе за образовање/обуку.

Конкретне територије које су циљане у оквиру инвестиционог приоритета

Нису дефинисане конкретне области. Цела област обухваћена програмом је пододна.

2.A.6.5/П4/11ц - Показатељи аутпута (према инвестиционом приоритету)

(Упућивање: тачка б(iv) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Табела 4/П4/11ц : Заједнички показатељи аутпута и показатељи аутпута за конкретан програм

Инвестициони приоритет		11ц - Развијање и координација макро-регионалним стратегијама и стратегијама морских басена (ЕТС-ТН)			
Ид. број	Показатељ (назив показатеља)	Мерна јединица	Циљна вредност (2023)	Извор података	Учесталост извештавања
П29	<u>Број финансираних EUSDR приоритетних подручја</u>	Број	12.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
П30	<u>Спроведене EUSDR стратешке тачке</u>	Број	50.00	Систем праћења	на годишњем нивоу
П31	Спроведена стратешка тачка ЕУСДР	Број	1.00	Систем праћења	на годишњем нивоу

2.А.7/П4/11ц - Оквир учинка

(Упућивање: тачка (б)(v) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) број 1299/2013 и Анекс II Уредбе (ЕУ) број 1303/2013)

Табела 5/П5: Оквир учиника приоритетне осе

Приоритетна оса		4 - Добро руковођење Дунавским регионом					
ИД	Врста показатеља	Показатељ или кључни корак реализације	Мерна јединица, по потреби	Прекретница за 2018.	Коначни циљ (2023)	Извор података	Објашњење значаја показатеља, по потреби
Ф14	Ф	Укупан износ прихватљивих поднетих на оверу ЕК за приоритетну осу 4	EUR	958,253	33,890,932.00	СТ	Финансијски показатељи укључени у оквир учинка, односно „Укупан износ прихватљивих трошкова који је унет у рачуноводствени систем сертификационог органа и оверен од стране тог органа“ за одговарајућу приоритетну осу, директно су повезани са информацијама укљученим у Одељак 3. СП (Финансијски план). Вредности за прекретнице у 2018. су да се осигура постизање циља н+3 у 2018. у складу са годишњим обавезама према

Приоритетна оса			4 - Добро руковођење Дунавским регионом				
ИД	Врста показатеља	Показатељ или кључни корак реализације	Мерна јединица, по потреби	Прекр етница за 2018.	Коначни циљ (2023)	Извор података	Објашњење значаја показатеља, по потреби
							ЕФРР и ИПА, укљученим у одељак 3.1. СП
КИС	И	Број документованих интеракција у стицању знања (у одобреним апликацијама)	Број	5	21.00	МА (сист ем праће ња)	Кључни корак у спровођењу одговара броју документованих интеракција у одобреним апликацијама. Очекује се да сваки приоритетни пројекат развија и документује најмање три интеракције у стицању знања. Очекује се да ће више пројектних партнера и, ако је потребно, екстерних организација бити укључено у интеракције у стицању знања. Индикатор ће рачунати број заједничких

Приоритетна оса		4 - Добро руковођење Дунавским регионом					
ИД	Врста показатеља	Показатељ или кључни корак реализације	Мерна јединица, по потреби	Прекр етница за 2018.	Коначни циљ (2023)	Извор података	Објашњење значаја показатеља, по потреби
							документованих интеракција у стицању знања, а не број индивидуалних партнера који су укључени.
П07	0	Бр. документованих интеракција у стицању знања у финализованим активностима	Број	0	21.00	МА (систем праћења)	С обзиром на то да, због специфичности овог приоритета, ни један индикатор аутпута не може да допринесе више од 50% финансијског издвајања за приоритет, овај индикатор је одабран да буде део оквира учинка као представник једног од два СО који припада ПА4.
П30	0	Број пројектних планова	Број	0	50,00	МА	Један од главних

Приоритетна оса		4 - Добро руковођење Дунавским регионом					
ИД	Врста показатеља	Показатељ или кључни корак реализације	Мерна јединица, по потреби	Прекр етница за 2018.	Коначни циљ (2023)	Извор података	Објашњење значаја показатеља, по потреби
		припремљених кроз олакшицу за иницијални капитал				(сист ем праће ња)	очекиваних резултата повезаних са овим индикатором аупута односи се на повећање капацитета за развој комплексних стратешких транснационалних пројеката у Дунавском региону, као што је онај за који се очекује да ће дати велики допринос повећању институционалних капацитета кроз интеракције у стицању знања..

2.A.8/П4 - Категорије интервенције

Категорије интервенције које одговарају садржају приоритетне осе на основу номенклатуре коју је усвојила Комисија и индикативно рашчлањивање подршке Уније (*Упућивање: тачка б(vii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013*)

Табеле 6-9/П4: Категорије интервенције**Табела 6/П4: Димензија 1 Област интервенције**

Приоритетна оса	4 - Добро руковођење Дунавским регионом	
	Шифра	Износ (EUR)
119. Инвестиција у институционални капацитет и ефикасност државних управа и јавних служби на националним, регионалним и локалним нивоима у циљу реформи, боље уређености и доброг руковођења		20,165,104.00
120. Изградња капацитета за заинтересоване стране које се баве образовањем, учењем током целог живота, обуком и запошљавањем и социјалним питањима, укључујући кроз секторске и територијалне пактове у циљу мобилизације за реформу на националном, регионалном и локалном нивоу		8,642,187.00

Табела 7/П4: Димензија 2 Форма финансирања

Приоритетна оса	4 - Добро руковођење Дунавским регионом	
	Шифра	Износ (EUR)
01 Бесповратна средства		28,807,291.00

Табела 8/П4: Димензија 3 Врста територије

Приоритетна оса	4 - Добро руковођење Дунавским регионом	
Шифра		Износ (EUR)
07 Није примењиво		28,807,291.00

Табела 9/П4: Димензија 6 Територијални механизми испоруке

Приоритетна оса	4 - Добро руковођење Дунавским регионом	
Шифра		Износ (EUR)
07 Није примењиво		28,807,291.00

2.A.9/П4 Кратак преглед планираног коришћења техничке помоћи, укључујући, ако је то потребно, акције које ојачавају административни капацитет органа који учествују у управљању и контроли програма и корисника, и, ако је то потребно, акције које повећавају административни капацитет релевантних партнера за учешће у спровођењу програма (по потреби)

(Упућивање: тачка б(vi) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Приоритетна оса	4 - Добро руковођење Дунавским регионом	
Није примењиво		

2.Б. Опис приоритетних оса за техничку помоћ

(Упућивање: тачка в(i) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

2.Б.1 Приоритетна оса 5

Идентификациони број приоритетне осе	5
Назив приоритетне осе	Техничка помоћ

2.Б.2/П5 - Фонд и основа за обрачун за подршку Уније

(понавља се за сваки Фонд у оквиру приоритетне осе)

Фонд	Основа за обрачун (укупни прихватљиви расходи или прихватљиви јавни расходи)
ЕФРР	Укупни прихватљиви расходи
ИПАЕ	Укупни прихватљиви расходи

2.Б.3/П5 - Специфични циљеви и очекивани резултати

(понавља се за сваки специфични циљ)

(Упућивање: тачке в(i) и (ii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

ИД специфичног циља	5.1
Специфичан циљ	Обезбедити ефикасно и несметано спровођење Дунавског транснационалног програма.

Резултати које државе чланице настоје на постигну уз подршку Уније

Коришћење фондова за Техничку помоћ треба да обезбеди функционисање тела која раде на спровођењу Програма, нарочито на транснационалном нивоу, односно посебно Тело за управљање, Заједнички секретаријат, Ревизорска и Сертификациона тела и њихове односне активности и – у одређеној мери—државни органи и релевантна тела у земљама које учествују и њихове односне активности.

Кључни резултати Програма су успешни пројекти са видљивим и одрживим аутпутима и резултатима. Услуге добијене кроз техничку помоћ се сматрају као средство за постизање овог резултата. Управљачка тела Програма треба да обезбеде стручне услуге подносиоцима предлога пројеката и корисницима у свим фазама циклуса управљања пројектом, односно од настанка пројекта, одабира и уговарања до спровођења, промовисања, контроле и окончања.

Додатна димензија је рад на информисању и комуникацији.

Као прво, кључна ставка је обезбедити лак приступ информацијама за све заинтересоване подносиоце предлога пројеката и кориснике. У циљу пружања више техничких информација за подносиоце предлога пројеката и кориснике, опције интернет онлајн услуга треба удружити са понудом за консултације лицем-у-лице. Тиме би требало да се обухвати широк спектар потенцијалних подносилаца предлога пројеката и корисника, као и њихови различити захтеви у погледу комуникације.

Као друго, промовисање и информисање би требало да допринесу видљивости достигнућа Програма у региону обухваћеном Програмом кроз широк спектар средстава као што су ширење добре праксе, догађаји за ширу јавност, кампање итд.

Управљачка тела Програма ће обезбедити поуздано извештавање, које ће допринети потврђивању достигнућа Програма од стране заинтересованих страна у датој области Програма, релевантних служби Европске комисије и држава чланица и партнерских земаља. Тако би извештавање требало да помогне у приказивању додате вредности ЕТС Програма уопште и посебно у одређеним областима политике, различитим регионима и за различите циљне групе.

2.Б.4/П5 - Показатељи резултата**Табела 10/П5: Показатељи резултата специфични за програм (према специфичном циљу)***(Упућивање: тачка в(ii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)*

Приоритетна оса		5.1 - Обезбедити ефикасно и несметано спровођење Дунавског транснационалног програма.					
ИД	Показатељ	Мерна јединица	Почетна вредност	Почетна година	Циљна вредност	Извор података	Учесталост извештавања
-	Није примењиво јер допринос средстава из ЕФРР-а за Техничку помоћ не премашује 15.000.000 евра (у складу са спроведбеном уредбом Комисије број 288/2014, Анекс II)	-					

2.Б.5/П5 - Акције које се подржавају и њихов очекивани допринос специфичним циљевима (по приоритетним осама)*(Упућивање: тачка в(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)***2.Б.5.1/П5 - Опис врсте и примери акција које се подржавају, као и њихов очекивани допринос специфичним циљевима.***(Упућивање: тачка в(iii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)*

Приоритетна	5 - Техничка помоћ
--------------------	---------------------------

оса	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Обезбеђивање адекватног особља и функционисања Тела за управљање и Заједничког секретаријата; ➤ Обезбеђивање адекватних <i>FLC</i> система у свим земљама које учествују и мреже контролора; ➤ Формирање мреже Националних контактних тачака; ➤ Формирање канцеларије и успостављање ИТ система; ➤ Успостављање служби и особља које захтевају Ревизорска и Сертификациона тела; ➤ Обезбеђивање развоја и одржавања система праћења; ➤ Обезбеђивање да се састанци Одбора за праћење (ОП), подгрупа које је формирао ОП (нпр. Координациона група за евалуацију) и техничких радних група (нпр. за разраду образаца докумената за усмеравање, правила о подобности итд) одржавају редовно и да су ефикасно организовани; ➤ Нуђење општих информација и савета ВПЗ-у и ВК-у; ➤ Обезбеђивање спровођења мера у погледу промовисања и информисања; ➤ Успостављање служби у вези са евалуацијом, развојем показатеља и програмирањем за предстојећи период.

2.Б.5.2/П5 - Показатељи аутпута од којих се очекује да допринесу резултатима (према приоритетној оси)

(Упућивање: тачка в(iv) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Табела 11: Показатељ аутпута

Приоритетна оса		5 - Техничка помоћ		
Ид. број	Показатељ (назив показатеља)	Мерна јединица	Циљна вредност (2023)	Извор података
П5.1	Број извршених и успешно завршених пројеката (П)	Број	147.00147.00	Систем праћења

Приоритетна оса		5 - Техничка помоћ		
Ид. број	Показатељ (назив показатеља)	Мерна јединица	Циљна вредност (2023)	Извор података
П5.2	Број значајнијих промотивних догађаја (П)	Број	8.00	Систем праћења
П5.3	Број обавезних догађаја у циљу информисања подносилаца предлога пројеката и корисника на почетку пројекта (П)	Број	10.00	Систем праћења

(EU): заједнички показатељ за ЕУ (P): показатељ за конкретан програм

2.Б.6/П5 - Категорије интервенције

(Упућивање: тачка в(в) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Одговарајуће категорије интервенције на основу номенклатуре коју је усвојила Комисија, и индикативна анализа подршке Уније.

Табеле 12-14/П5: Категорије интервенције

Табела 12/П5: Димензија 1 Област интервенције

Приоритетна оса	5 - Техничка помоћ
Шифра	Износ (EUR)
121. Припрема, спровођење, праћење, контрола	12,535,666.00
122. Евалуација и студије	408,772.00
123. Информисање и комуникација	681,286.00

Табела 13/П5: Димензија 2 Форма финансирања

Приоритетна оса	5 - Техничка помоћ
Шифра	Износ (EUR)
01 Бесповратна средства	13,625,724.00

Табела 14/П5: Димензија 3 Врста територије

Приоритетна оса	5 - Техничка помоћ
-----------------	--------------------

Шифра	Износ (EUR)
07 Није примењиво	13,625,724.00

3 ОДЕЉАК 3: ПЛАН ФИНАНСИРАЊА

(Упућивање: тачка (з) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

3.1 Финансијска издвајања из ЕФРР (у еврима)

(Упућивање: тачка г(і) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Табела 15

Фонд	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Укупно
ЕФРР	0.00	24,660,614.00	20,901,883.00	37,978,602.00	38,738,175.00	39,512,935.00	40,303,196.00	202,095,405.00
Укупно ЕФРР	0.00	24,660,614.00	20,901,883.00	37,978,602.00	38,738,175.00	39,512,935.00	40,303,196.00	202,095,405.00
ИПА	0.00	2,419,649.00	2,050,851.00	3,726,383.00	3,800,911.00	3,876,929.00	3,954,469.00	19,829,192.00
Укупно ИПА	0.00	2,419,649.00	2,050,851.00	3,726,383.00	3,800,911.00	3,876,929.00	3,954,469.00	19,829,192.00
Укупно	0.00	27,080,263.00	22,952,734.00	41,704,985.00	42,539,086.00	43,389,864.00	44,257,665.00	221,924,597.00

3.2.А Укупна финансијска издвајања из ЕФРР и национално суфинансирање (у еврима)

(Упућивање: тачка г(ii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Табела 16: План финансирања

Приоритет не осе	Фонд	Основа за обрачун помоћи Уније (Укупни прихватљиви трошкови или јавни прихватљиви трошкови)	Помоћ Уније (a)	Националн и део (b)=(c)+(d)	Индикативна анализа националног дела		Укупно финансира ње (e) = (a) + (b)	Стопа суфинанс ирања (f) = (a)/(e)(2)	За информисање	
					Националн о јавно финансира ње (c)	Национал но приватно финансир ање (d)			Доп рин ос од тре ћих зем ља	Доприн оси ЕИБ-а
1	ЕФРР	укупни прихватљиви трошкови	56,586,713.00	9,985,891.00	8,987,302.00	998,589.00	66,572,604.0 0	84.999999 3992%		
	ИПА	укупни прихватљиви трошкови	5,459,759.00	963,487.00	867,138.00	96,349.00	6,423,246.00	84.999998 4432%		
2	ЕФРР	укупни прихватљиви трошкови	64,670,530.00	11,412,447.0 0	10,271,202.0 0	1,141,245. 00	76,082,977.0 0	84.999999 4085%		
	ИПА	укупни прихватљиви трошкови	6,239,725.00	1,101,128.00	991,015.00	110,113.00	7,340,853.00	84.999999 3189%		
3	ЕФРР	укупни прихватљиви трошкови	42,440,035.00	7,489,418.00	6,740,476.00	748,942.00	49,929,453.0 0	84.999999 8999%		
	ИПА	укупни прихватљиви трошкови	4,094,820.00	722,616.00	650,354.00	72,262.00	4,817,436.00	84.999987 5452%		
4	ЕФРР	укупни прихватљиви трошкови	26,272,403.00	4,636,307.00	4,172,677.00	463,630.00	30,908,710.0 0	84.999998 3823%		
	ИПА	укупни прихватљиви трошкови	2,534,888.00	447,334.00	402,600.00	44,734.00	2,982,222.00	84.999976 5276%		
5	ЕФРР	укупни прихватљиви трошкови	12,125,724.00	4,041,908.00	4,041,908.00	0.00	16,167,632.0 0	75.000000 0000%		

Приоритетне осе	Фонд	Основа за обрачун помоћи Уније (Укупни прихватљиви трошкови или јавни прихватљиви трошкови)	Помоћ Уније (a)	Национални део (b)=(c)+(d)	Индикативна анализа националног дела		Укупно финансирање (e) = (a) + (b)	Стопа суфинансирања (f) = (a)/(e)(2)	За информисање	
					Национално јавно финансирање (c)	Национално приватно финансирање (d)			Допринос од трећих земаља	Допринос ЕИБ-а
	ИПА	укупни прихватљиви трошкови	1,500,000.00	264,706.00	264,706.00	0,00	1,764,706.00	84.9999943333%		
УКУПНО	ЕФРР		202,095,405.00	37,565,971.00	34,213,565.00	3,352,406.00	239,661,376.00	84.3253962624%		
	ИПА		19,829,192.00	3,499,271.00	3,175,813.00	323,458.00	23,328,463.00	84.9999933558%		
	Укупно Заједница		221,924,597.00	41,065,242.00	37,389,378.00	3,675,864.00	262,989,839.00	84.3852362676%		

(1) Попуњава се тек када осе приоритета буду изражене у укупним трошковима.

(2) Ова стопа се може заокружити на најближи цео број у табели Тачна стопа коришћена за повраћај плаћања је однос (ф).

3.2.Б. Анализа према приоритетној оси и тематском циљу*(Упућивање: тачка 2(ii) из члана 8, став 2, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)***Табела 17**

Приоритетна оса	Тематски циљ	Помоћ Уније	Национални део	Укупно финансирање
1	Оснаживање истраживања, технолошког развоја и иновација	56,586,713.00	9,985,891.00	66,572,604.00
1		5,459,759.00	963,487.00	6,423,246.00
2	Очување и заштита животне средине и промовисање ефикасног	64,670,530.00	11,412,447.00	76,082,977.00
2		6,239,725.00	1,101,128.00	7,340,853.00
3	Промовисање одрживог транспорт и уклањање уских грла у кључним мрежним инфраструктурама	42,440,035.00	7,489,418.00	49,929,453.00
3		4,094,820.00	722,616.00	4,817,436.00
4	Јачање институционалних капацитета државних органа и заинтересованих страна и ефикасне државне управе	26,272,403.00	4,636,307.00	30,908,710.00
4		2,534,888.00	447,334.00	2,982,222.00
Укупно		208,298,873.00	36,758,628.00	245,057,501.00

Табела 18: Индикативни износ помоћи који ће се употребити за циљеве у погледу климатских промена*(Упућивање: Члан 27, став 6 Уредбе (ЕУ) бр. 1303/2013)*

Приоритетна оса	Индикативни износ помоћи који ће се употребити за циљеве у погледу климатских промена (у еврима)	Удео у укупној алокацији за програм (%)
1	6,204,647.00	2.80%
2	16,323,761.80	7.36%
3	27,920,912.80	12.58%
Укупно	50,449,321.60	22.73%

4. ИНТЕГРИСАНИ ПРИСТУП ТЕРИТОРИЈАЛНОМ РАЗВОЈУ

Опис интегрисаног приступа територијалном развоју, узимајући у обзир садржину и циљеве програма сарадње, укључујући у вези са регионима и областима поменутих у члану 174, став 3, УФЕУ, имајући у виду Споразуме о партнерству држава чланица које учествују, и показујући како такав приступ доприноси остваривању циљева програма и очекиваних резултата

Дунавски транснационални програм (ДТП) неће користити специфичне инструменте за интегрисани територијални развој које нуде уредбе ЕУ као што су Локални развој који води заједница (*CLLD*) и Интегрисане територијалне инвестиције (*ITI*).

Међутим, ДТП подржава интегрисани територијални приступ који се углавном прихвата као свеобухватан и координисан приступ планирању и руковођењу територијалне координације политика на конкретним територијама.

ДТП потврђује да су територијална димензија и координација ЕУ и националних секторских политика важна начела за подстицање територијалне кохезије. Већина политика на сваком територијалном нивоу може да се учини ефикаснијом и може да постигне синергије са другим политикама ако узму у обзир територијалну димензију и територијалне утицаје.

Стога ДТП подржава територијалне приступе као што су:

- Територијална интеграција у прекограничним и транснационалним функционалним регионима;
- Побољшање територијалне повезивости за појединце, заједнице и предузећа;
- Управљање и повезивање еколошких, пејзажних и културних вредности региона дуж кључних зелених инфраструктура;
- Унапређивање транснационалне водопривреде и спречавање ризика од поплава у функционалним областима које се налазе у сливу у складу са целокупним Планом управљања сливом реке Дунав.

4.1 Локални развој који води заједница (по потреби)

Приступ коришћењу инструмената локалног развоја који води заједница и начела за утврђивање области у којима ће исти бити спроведени

(Упућивање: тачка (а) из члана 8, став 3, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Није примењиво

4.2 Интегрисане акције за одрживи урбани развој (по потреби)

Начела за утврђивање урбаних области у којима ће се спровести интегрисане акције за одрживи урбани развој и индикативна алокација помоћи из ЕФРР за ове акције

(Упућивање: тачка (б) из члана 8, став 3, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Није примењиво

Табела 19: Интегрисане мере за одрживи урбани развој – индикативни износи подршке из ЕФРР

Индикативни износи подршке из ЕФРР (€)
0.00

4.3 Интегрисане територијалне инвестиције (ИТИ) (по потреби)

Приступ коришћењу Интегрисаних територијалних инвестиција (ИТИ) (како је утврђено у члану 36. Уредбе (ЕУ) број 1303/2013) осим у случајевима обухваћеним тачком 4.2, и њихова индикативна финансијска алокација за сваку приоритетну осу.

(Упућивање: тачка (в) из члана 8, став 3, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Није примењиво

Табела 20: Индикативна финансијска средства додељена за ИТИ, осим оних наведених у тачки 4.2 (збирни износ)

Приоритетна оса	Индикативна финансијска алокација (подршка Уније) (€)
Укупно	0.00

4.4 Допринос планираних интервенција макрорегионалним стратегијама и стратегијама које се односе на морске басене, у складу са потребама области програма утврђеним од стране релевантних држава чланица и узимајући у обзир, по потреби, стратешки важне пројекте утврђене у тим стратегијама (када је то прикладно)

(Када државе чланице и региони учествују у макрорегионалним стратегијама и стратегијама које се односе на морске басене)

(Упућивање: тачка (г) из члана 8, став 3, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Дунавски транснационални програм, прописно, узима у обзир ЕУ Стратегију за Дунавски регион (EUSDR) и у процесу програмирања и у фази спровођења.

4.4.1 Процес програмирања

Током процеса програмирања, дефинисања стратегије, избор и опис тематских циљева и инвестиционих приоритета Програма сарадње узимају у обзир нарочито следеће Приоритетне области (и кључне акције) из Акционог плана EUSDR 2010 (SEC 2010 1489).

ТЦ	ИП	Специфични циљ ДТП (интегрисани приступ)	Повезане приоритетне области (ПО) ЕУСДР у којима су покривени
----	----	--	---

			одређени аспекти
1 Истраживање и иновације	1б	1.1 Унапредити институционалне и инфраструктурне оквирне услове и инструменте политике за истраживање и иновације како би се осигурао шири приступ знању за развој нових технологија и социјалне димензије иновација	ПО 07 Друштво знања ПО 08 Конкурентност ПО 04 Квалитет воде
1 Истраживање и иновације	1б	1.2 Подстицати иновативне системе учења ради повећања компетенција запослених у пословном сектору, јачати предузетничку културу и учење доприносећи бољем испуњавању социјалних потреба и пружању услуга у општем интересу	ПО 08 Конкурентност ПО 09 Људи и вештине
6 Животна средина	6б	2.1 Ојачати заједничке и интегрисане приступе даљем развоју и спровођењу Планава управљања речним сливом у партнерским државама, у складу са општим Планом управљања речним сливом Дунава, како би се побољшало транснационално управљање водама и превенција ризика од поплава, доприносећи одрживом вршењу услуга екосистема	ПО 04 Квалитет воде ПА 05 Ризици за животну средину
6 Животна средина	6ц	2.2 Ојачати заједничке и интегрисане приступе очувању и одржавању природне и културне баштине и ресурса Дунавског региона, као основу за стратегије одрживог развоја и раста	ПА 03 Култура и туризам
6 Животна средина	6д	2.3 Ојачати делотворне приступе очувању, обнављању и одржавању биолошких коридора и мочварних подручја од транснационалног значаја у циљу бољег статуса очуваности екосистема од европског значаја	ПО 06 Биодиверзитет, пејзажи, квалитет ваздуха и земљишта
6 Животна средина	6д	2.4 Установити и развити делотворнији систем управљања за заштиту животне средине у ванредним ситуацијама и унапредити припремљеност државних органа и организација цивилне заштите у циљу смањења ризика и	ПА 05 Ризици за животну средину

		утицаја на услуге екосистема, биодиверзитет и људско здравље.	
7 Транспорт	7ц	3.1 Унапредити планирање, координацију и практична решења за саобраћајне мреже и услуге у програмској области које су еколошке, безбедне и са мањом емисијом угљен-диоксида, доприносећи уравнотеженој приступачности урбаним и руралним срединама	ПО 1Б Мобилност Железничка-друмска-ваздушна ПО 1А Мобилност Пловни путеви
7 Транспорт	7е	3.2 Допринети енергетској сигурности и енергетској ефикасности региона путем подршке развоју заједничких решења за складиштење и расподелу и стратегија за повећање енергетске ефикасности и употребе обновљиве енергије	ПО 02 Енергетика
11 Управљање	11а	4.1 Оснажити управљање на више нивоа и мултинационално управљање и институционалне капацитете, и обезбедити одрживе институционалне и правне оквире за ефикаснију, ширу и дубљу транснационалну сарадњу у целом Дунавском региону у областима са великим друштвеним изазовима	ПО 10 Институционални капацитет и сарадња ПО 09 Људи и вештине ПО 11 Безбедност
11 Управљање	11ц	4.2 Унапредити систем управљања и способности и капацитете јавних институција и кључних актера укључених у комплексан развој транснационалних пројеката за спровођење ЕУСДР на ефикаснији начин	Све ПО

Да би се подстакла одговарајућа координација ДТП са широм ЕУ Стратегијом за Дунавски регион у трећој фази програмирања, организовани су једнодневни састанци на којима су утврђене прекретнице у заједничкој координацији.

- 21. мај 2013. године, Љубљана – Састанак са РАС-овима (Координатори приоритетних области *EUSDR*) РАС-ови су истакли своја очекивања и забринутости;
- 24. јануар 2014. године, Будимпешта – састанак ДПК (Дунавски Програмски комитет) – НКТ (Националне контактне тачке сада преименоване у Националне координаторе) - РАС: Заинтересоване стране су подржале три елемента која је предложила Европска комисија у циљу подршке за руковођење и спровођење *EUSDR*;
- 1. септембар 2014. године, Брисел – састанак ЕК-ДПК-*EUSDR*: Учесници су навели детаљне информације о Дунавској стратешкој тачки и одабрали њену локацију и институцију домаћина.

Осим ових већих дешавања, партнерске земље Дунавског региона су стално укључивале своје националне *EUSDR* заинтересоване стране у вези са – директно или индиректно – у припрему Програма сарадње. *EUSDR* заинтересоване стране су учествовале у **консултацијама националних заинтересованих страна** које су одржане у јуну 2014. године у већини земаља које учествују у ДТП-у. Неколико Националних координатора (бивших Националних контактних тачака) су стални чланови делегација **Националног програмског комитета**, и такође дају личне, писане доприносе и запажања у циљу одабира тематских циљева и развоја логике интервенције Програма сарадње.

4.4.2 Спровођење Програма сарадње

Током спровођења, Програм сарадње ће обезбедити одговарајућу координацију са макрорегионалном ЕУ Стратегијом за Дунавски регион.

Аранжмани за руковођење текућом разменом информација и координацијом са НК-има и РАС-овима *EUSDR*-а у областима од заједничког интереса током спровођења Дунавског транснационалног програма постоје у свим земљама које учествују у Програму сарадње, нпр. Национални комитети.

Током почетне фазе Програма сарадње, биће неопходни блиски радни односи између програмских партнера и заинтересованих страна у вези са *EUSDR*-ом како би се утврдила питања и активности од заједничког интереса у фази спровођења; тиме би требало да се подигне свест између партнера у Програму који су укључени у израду пројекта, као и да се припреми основа за акције капитализације у каснијој фази (нпр.

када Програм сарадње буде могао да покаже релевантне резултате).

Програм сарадње ће, такође, пружити подршку руковођењу и спровођењу *EUSDR*-а успостављањем помоћи за директну подршку руковођењу *EUSDR*-а, финансијске помоћи у виду почетног капитала/фонда за развој пројекта и Дунавске стратешке тачке.

У систему праћења ће бити формирана посебна категорија за *EUSDR*. Стога, активности и/или пројекти финансирања који доприносе *EUSDR*-у биће утврђени на адекватан начин. Овај приступ обухвата узимање у обзир аспеката *EUSDR*-а у евалуацији и извештајима о Програму, уз назнаку о томе на који начин Програм сарадње доприноси изазовима и приоритетним акцијама утврђеним у *EUSDR*-у.

Програм доприноси циљевима Конвенције о заштити реке Дунав, кроз индикативне активности предвиђене у СО 2.1 и 2.4..

Поред тога, Карпатска конвенција са својим пратећим протоколима, одражава се кроз индикативне активности предвиђене у СО 2.2, 2.3. и 3.1.

5 СПРОВЕДБЕНЕ ОДРЕДБЕ ЗА ПРОГРАМ САРАДЊЕ

(Упућивање: Члан 8, став 4 Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

5.1 Релевантни органи и тела

(Упућивање: Члан 8, став 4 Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Табела 21: Програмски органи

(Упућивање: тачка а(i) из члана 8, став 4, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Орган/тело	Назив органа/тела и сектора или јединице	Руководилац органа/тела (позиција или функција)
Управљачко тело (УТ)	Канцеларија за национално економско планирање, Управљачко тело за Дунавски програм и Заједнички секретаријат	Руководилац Управљачког тела (Руководилац сектора)
Сертификационо тело, по потреби (СТ)	Државни трезор Мађарске	Председник
Ревизорско тело (РТ)	Генерални директорат за ревизију европских фондова (EUTAF)	Генерални директор

Тело којем ће Комисија уплаћивати средства је:

(Упућивање: тачка (б) из члана 8, став 4, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

управљачко тело

сертификационо тело

Табела 22: Тело или тела која врше контролу и ревизију

(Упућивање: тачке а(ii) и (iii) из члана 8, став 4, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Орган/тело	Назив органа/тела и сектора или јединице	Руководилац органа/тела (позиција или функција)
Тело или тела која су одређена да спроводе задатке контроле	Агенција за регионални развој Републике Хрватске (АРР)	Гђица Инес Кос, директор
Тело или тела која су одређена да	Централна јединица за финансирање и уговарање	Помоћник министра

Орган/тело	Назив органа/тела и сектора или јединице	Руководилац органа/тела (позиција или функција)
спроводе задатке контроле	(ЦЈФУ) у Министарству финансија и трезора БиХ (МФТ БиХ)	
Тело или тела која су одређена да спроводе задатке контроле	Центар за регионални развој Републике Чешке	Г. Зденек Вашак, директор ЦРР
Тело или тела која су одређена да спроводе задатке контроле	Централна једница за контролу Сектора за контролу Европских програма сарадње на Програму <i>Széchenyi</i> Канцеларије за консалтинг и услуге непрофитне компаније са ограниченом одговорношћу (<i>Széchenyi Programiroda Non-profit Ltd.</i>)	Гђица Марта Гордос, руководилац сектора
Тело или тела која су одређена да спроводе задатке контроле	Служба Савезног канцелара, Сектор IV/4 за просторно планирање и регионалну политику	Руководилац сектора, г. Георг Шат
Тело или тела која су одређена да спроводе задатке контроле	Владина Канцеларија за развој и европске кохезионе политике, Сектор за контролу - програми ЕТС, ИПА и ИУП	Гђица Шпела Драгар, руководилац Сектора за контролу
Тело или тела која су одређена да спроводе задатке контроле	Владина Канцеларија Републике Словачке, Одељење за оперативне програме	Костолни Петер, генерални директор Сектора за оперативне програме
Тело или тела која су одређена да спроводе задатке контроле	Министарство финансија (Дирекција за уговарање и финансирање пројеката финансираних из средстава ЕУ - CFCU)	Марија Раденовић, генерални директор
Тело или тела која	Министарство финансија и	Гђица Сибила

Орган/тело	Назив органа/тела и сектора или јединице	Руководилац органа/тела (позиција или функција)
су одређена да спроводе задатке контроле	економије Baden-Württemberg Prüfbehörde - EU-Finanzkontrolle (EFK) (Ревизорско тело - Финансијска контрола ЕУ (EFK))	Вајсенбергер, заменик главног ревизора ревизорског тела - Финансијска контрола ЕУ (EFK)
Тело или тела која су одређена да спроводе задатке контроле	Министарство финансија - Република Србија, Сектор за уговарање и финансирање пројеката финансираних из средстава ЕУ - CFCU)	Наташа Шимић, помоћник министра
Тело или тела која су одређена да спроводе задатке контроле	Министарство регионалног развоја и државне управе, Сектор за првостепену контролу	Директор
Тело или тела која су одређена да спроводе задатке контроле	„Управљање територијалном сарадњом“, ГД у Министарству за регионални развој и јавне радове	Марија Дузова, генерални директор
Тело или тела која су одређена да буду одговорна за спровођење задатака ревизије	Агенција за ревизију система спровођења програма Европске уније (ARPA)	Г. Невен Шпрље, директор
Тело или тела која су одређена да буду одговорна за спровођење задатака ревизије	Ревизорско тело	Мила Барјактаровић, главни ревизор ревизорског тела
Тело или тела која су одређена да буду одговорна за спровођење задатака ревизије	Канцеларија ревизорског тела за фондове ЕУ	Милош Тодоровић, директор
Тело или тела која	Јединица за ревизију у име	Г. Кристијан

Орган/тело	Назив органа/тела и сектора или јединице	Руководилац органа/тела (позиција или функција)
су одређена да буду одговорна за спровођење задатака ревизије	Ревизорског тела - Финансијска контрола ЕУ (ЕФК)	Дебах (руководилац Јединице за ревизију)
Тело или тела која су одређена да буду одговорна за спровођење задатака ревизије	Канцеларија Републике Словеније за надзор буџета	Гђа Наташа Прах, директор
Тело или тела која су одређена да буду одговорна за спровођење задатака ревизије	Генерални директорат за ревизију европских фондова (ГДРЕФ)	Г. Балаш Денчо
Тело или тела која су одређена да буду одговорна за спровођење задатака ревизије	Служба Савезног канцелара, Сектор IV/3, контрола ЕФРР	Гђа Сузана Рафалжик, руководилац Сектора
Тело или тела која су одређена да буду одговорна за спровођење задатака ревизије	Министарство финансија Републике Словачке, Сектор за ревизију и контролу	Ивета Турцанова, генерални директор Сектора за ревизију и контролу
Тело или тела која су одређена да буду одговорна за спровођење задатака ревизије	Министарство финансија, ревизорско тело	Директор Сектора ревизорског тела, г. Евжен Мразек
Тело или тела која су одређена да буду одговорна за спровођење задатака ревизије	Национални фонд (НФ) Министарства финансија и трезора БиХ (МФТ БиХ)	Помоћник министра
Тело или тела која су одређена да буду	Ревизорски суд Румуније –	председник Ревизорског

Орган/тело	Назив органа/тела и сектора или јединице	Руководилац органа/тела (позиција или функција)
одговорна за спровођење задатака ревизије		тела
Тело или тела која су одређена да буду одговорна за спровођење задатака ревизије	Извршна агенција „Ревизија фондова ЕУ“	Људмила Рангелова, извршни директор

5.2 Процедура за формирање заједничког секретаријата

(Упућивање: тачка а(iv) из члана 8, став 4, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

У складу са чланом 23, став 2, Уредбе о ЕТС, земље учеснице су сагласне да имају **интегрисану управљачку структуру**, која обухвата комбинацију функција управљачких тела и заједничког секретаријата, који ће бити формиран у просторијама Канцеларије за национално економско планирање (ONEP) у Будимпешти. Интегрисани у један сектор ONEP-а, УТ и ЗС представљају **функционално независно тело** (које гарантује непристрасност у процесу пријављивања и евалуације пројеката, као и у спровођењу транснационалног Програма). Зараде и општи услови запослења за особље УТ и ЗС биће утврђени од стране земаља учесница у складу са буџетом за Техничку помоћ (ТП) Програма. За било какве промене структуре и чланова особља УТ или ЗС потребна је сагласност Одбора за праћење (ОП) Дунавског транснационалног програма (ДТП).

Особље ЗС биће запошљавано у складу са важећим законима у Мађарској; међутим, **за основне одлуке у погледу запослених у ЗС и УТ потребна је сагласност земаља учесница**. Свако радно место потребно је попунити путем конкурса који – у зависности од радног места – може бити **отворен или рестриктиван** и који је заснован на техничким описима радног места који су одобрени од стране ОП. Потребно је да ОП формира **Одбор за запошљавање** у циљу управљања процесом запошљавања особља ЗС-а.

5.3 Кратак опис аранжмана за управљање и контролу

(Упућивање: тачка а(в) из члана 8, став 4, Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

У одељцима, у даљем тексту, описане су структуре и аранжмани за спровођење ДТП-а. Детаљније одредбе ће бити обухваћене описом система за управљање и контролу, у **Приручнику за Програм** (који се састоји од Приручника за процену, Приручника за ТП, Смерница за контролу), годишњим Плановима управљања (укључујући годишње Планове за комуникацију), Планом евалуације, **и другим документима са упутствима за спровођење** (Пакет за пријављивање и Приручник за спровођење пројекта) које усвоји ОП. **Партнерске земље** које обухватају **државе чланице ЕУ**, и то Аустрију, Бугарску, Хрватску, Републику Чешку, Немачку (Баден-Виртемберг и Бајерн), Мађарску, Румунију, Словачку, Словенију, као и кориснике ИПА II наведене у Анексу I Уредбе (ЕУ) број 231/2014 којом се успоставља инструмент за претприступну помоћ (у даљем тексту **државе кориснице ИПА**), и то Босну и Херцеговину, Црну Гору и Србију, успоставиле су заједнички систем управљања у циљу управљања, координисања и надзирања спровођења ДТП-а. **Партнерске земље ENI**, и то Република Молдавација и територије Украјине (Чернивачка област, Ивано-Франкивска област, Закарпатска област, Одешка област) такође учествују у ДТП у складу са чланом 9, став 1, тачка е, Уредбе (ЕУ) број 232/2014 којом се успоставља Европски суседски инструмент. Државе које нису чланице ЕУ, а које учествују кроз доприносе из средстава *ENI*, биће интегрисане у највећој могућој мери у ДТП у циљу остваривања циљева кохезионе политике.

У складу са начелима заједничког управљања поменутих у члану 73. УЗО-а, **државе чланице и Европска комисија** треба да буду одговорне за управљање и контролу ДТП-а. У складу са чланом 26. Уредбе о ЕТС, посебне одредбе о финансијским питањима и спровођењу које се односе на учешће Босне и Херцеговине, Црне Горе, Републике Србије, Републике Молдавије и Украјине, биће уређене у релевантним **Уговорима о финансирању** закљученим између Европске комисије и влада трећих земаља, потписаним од стране УТ.

Све партнерске земље треба да обезбеде успостављање ефикасних аранжмана за верификацију у вези са свим корисницима на њиховим територијама, за преглед притужби и ревизију. Такође, све партнерске земље ће сносити коначну одговорност за повраћај износа који су непрописно исплаћени корисницима и заједнички ће предузети одговорност за неправилности произишле из њихових заједничких одлука донетих у оквиру ОП. Одговорности партнерских земаља (укључујући списак одговорних органа) у складу са члановима 72. и 73. УЗО-а детаљно су приказане у Анексу 01.

Језик програма је **енглески језик**.

5.3.1 Институције

Дијаграм који описује управљачке структуре ДТП-а приложен је у Анексу 02.

Одбор за праћење (ОП) – састоји се од представника сваке земље учеснице - надзире спровођење ДТП-а и бира пројекте који ће се финансирати. Његов општи задатак је да обезбеди квалитет и ефикасност спровођења Програма уз подршку Заједничког секретаријата. Детаљан списак функција ОП у складу са чланом 49. и чланом 110. УЗО-а приложен је у Анексу 03.

Тело за управљање (ТУ), којем помоћ пружа Заједнички секретаријат (ЗС), и којем је домаћин Канцеларија за национално економско планирање у Мађарској, одговорно је за целокупно спровођење Програма; вршење функција утврђених у члану 125. УЗО-а и у члану 23. Уредбе о ЕТС. ЗС ће бити централна контактна тачка за потенцијалне подносиоце предлога пројеката и Водеће кориснике одабраних/текућих активности. Посебни аранжмани и детаљни задаци за УТ и ЗС су описани у Анексу 04.

Партнери УТ-а који имају улогу координације на територији земаља учесница ће, за почетак, бити чланови ОП који представљају државне органе задужене за ДТП. Стога ће ови чланови ОП-а, и њихови релевантни заменици, бити централне особе за контакт којима ће се ТУ обраћати у погледу свих упита везаних за спровођење ДТП-а у земљама учесницама.

Сертификационо тело (СТ) ће вршити функције утврђене у члану 24. Уредбе о ЕТС; нарочито, СТ је одговорно за састављање и достављање сертифицираних извештаја о расходима и захтевима за исплату Комисији и за примање уплата од стране Комисије. СТ ће користити средства која је уплатила Комисија како би извршило исплату Водећим корисницима у складу са чланом 132. УЗО-а. Детаљан списак функција СТ-а је приложен у Анексу 05.

Ревизорско тело (РТ) ће вршити функције утврђене у члану 25. Уредбе о ЕТС; нарочито, РТ ће обезбедити да се врши ревизија система за управљање и контролу, одговарајућег узорка активности и годишњих извештаја. СТ-у ће помоћ пружати Група ревизора (GoA) коју чине представници одговорних тела из сваке партнерске земље. Детаљне функције РТ-а и списак одређених чланова GoA налазе се у Анексу 06.

Националне контактне тачке (НКТ) ће бити формиране од стране сваке земље учеснице како би се допуниле транснационалне активности УТ-а и ЗС-а укључивањем заинтересованих страна са националног нивоа као и да би се допринело управљању националним и транснационалним програмом. Детаљни задаци НКТ-а су наведени у

Анексу 07.

Водећи корисник (ВК) који се налази у једној од држава чланица Дунавског региона биће одређен од стране свих корисника који учествују у неком пројекту, како би обављао задатке утврђене у члану 13. Уредбе о ЕТС. Посебно, ВК ће преузети одговорност да обезбеди спровођење целокупне активности (укључујући аранжмане за повраћај непрописно исплаћеног новца); надаље, да обезбеди да су расходи које су приказали остали корисници произишли из активности, и да одговарају активностима, које су усаглашене између свих корисника, да је контролор проверио те расходе, и да остали корисници приме укупан износ доприноса из фондова.

Свака партнерска земља ће одредити **контролоре** који ће обезбедити да трошкови настали за партнере на националним пројектима буду усклађени са правилима Заједнице и националним правилима, тако што ће вршити провере у смислу члана 23, став 4, Уредбе о ЕТС, као и члана 125, став 5, УЗО-а, које обухватају административне, финансијске, техничке и физичке аспекте активности. Контролори ће бити именовани у складу са националним одредбама сваке партнерске земље. Свака земља која учествује у ДТП-у биће одговорна за провере спроведене на њеној њеној територији. Посебни аранжмани и детаљни задаци контролора (укључујући списак одговорних тела одређених да врше контроле) приказани су у Анексу 08.

У складу са чланом 123, став 9, УЗО-а, партнерске земље ће у писаној форми утврдити правила којима се уређују њихови односи са ТУ, СТ и РТ, односи између тих тела, као и односи тих тела и Комисије.

5.3.2 Пријављивање

Општи циљ ДТП-а је да се спроведу високо-квалитетни, резултатима усмерени транснационални пројекти стратешког карактера, релевантни за одређену област Програма.

Врсте позива за подношење предлога пројеката:

- **Отворени позив за подношење предлога пројеката (односи се на све потенцијалне подносиоце и обухвата све програмске приоритете);**
- **Циљани позиви за подношење предлога пројеката:**
 - Усмерени на специфичне програмске приоритете;
 - За разраду специфичних тематских пројеката (на основу детаљних описа пројеката);
 - У циљу смањења обима потенцијалних корисника;
 - Постављају специфичне критеријуме за подобност у погледу броја и врсте партнера (или земаља),

активности итд.

- **Рестриктивни** позив за подношење предлога пројеката за конкретне Кориснике које одреди ОП (нпр. у вези са подршком *EUSDR-a*).

Припрему циљаних позива могу да прате тематски семинари на нивоу заинтересованих страна Програма (циљне групе, стручњаци, управљачко тело Програма, итд) у циљу дефинисања области стратешке сарадње, које могу служити као основа за циљане позиве.

Што се тиче врста поступака за пријављивање, примењиваће се приступ који се састоји од једног или од два корака, према специфичним карактеристикама позива за подношење предлога пројеката.

Врсте поступака за подношење предлога пројеката биће описане у Приручнику за Програм.

Поступци и обрасци за пријављивање ће бити дефинисани за сваки позив за подношење предлога пројеката и биће део **Пакета за пријављивање за сваки конкретан позив** који ће бити у великој мери дистрибуирани и доступни на интернет страници ДТП-а, као и на другим интернет страницама, како би се пружиле неопходне смернице за припрему предлога пројеката.

5.3.3 Израда и одабир пројеката

Припрема пројеката

Потенцијалним подносиоцима ће бити пружена помоћ и подршка у изради њихових пројеката, на следећи начин:

- УТ и ЗС, као и све земље учеснице (уз подршку НКТ-а) ће се побринути за ширење информација о ДТП-у, укључујући о могућностима за финансирање, потенцијалним подносиоцима предлога пројеката. Све такве активности ће бити интегрисане у Стратегију комуникације за ДТП.
- ЗС ће (уз подршку мреже НКТ-а) потенцијалним подносиоцима пружити информације о конкретним позивима за подношење предлога пројеката.

У току израде пројеката, потребно је обезбедити следеће:

- Сви потенцијални подносиоци предлога пројеката (утврђени у сваком релевантном позиву за подношење предлога пројеката) морају да имају приступ истим информацијама, без обзира на то где се они налазе.
- Формирање партнерстава могу да подрже програмска тела (ЗС и НКТ) тако што ће помоћи потенцијалним подносиоцима предлога пројеката да нађу заинтересоване актере (нпр.

путем догађаја у циљу налажења партнера, итд)

Одабир пројеката

ЗС ће (уз подршку НКТ-а/партнерских земаља у питањима подобности и спољних експерата у погледу тематских аспеката) организовати и гарантовати непристрасну процену свих предлога пројеката на основу критеријума за подобност (који описују минималне услове) и критеријума квалитета (стратешки и оперативни) које одобри НО. Поднети предлози пројеката ће бити стављени на располагање члановима НО, као и резултати процене заједно за предлозима за доношење одлука.

Одабир пројеката ће бити у целини одговорност НО-а у складу са чланом 12. Уредбе о ЕТС. У циљу остварења циљева програма, НО ће подржати пројекте који имају стваран транснационални карактер и снажан приступ усмерен резултатима, који се одражавају у следећем:

- Транснационални значај предмета/теме;
- Остваривање конкретних и мерљивих аутпута и резултата, као одговор на добро утврђене транснационалне изазове који утичу на дату област програма;
- Остваривање трајних аутпута и резултата, као што је спровођење/мејнстриминг инвестиција припремљених у транснационалном контексту;
- Квалитет партнерства за пројекат²;
- Ефикасност у смислу мобилизованих средстава;
- Допринос одрживом развоју;
- Интегрисани територијални приступ.

ДТП не подржава пројекте који су усмерени на чисто академску сарадњу или основно истраживање, или који имају за циљ само умрежавање и размену искустава и/или код којих се аутпути настали из „благих“ акција (истраживања, студије, мреже, итд) не претварају у конкретне одрживе резултате.

Било каква подршка коју даје ДТП, а која спада у државну помоћ (укључујући *de minimis* помоћ) мора да буде у складу са законским оквиром Европске Уније. Конкретна правила за државну помоћ, која ће се примењивати, биће описана у Приручнику за пријављивање.

² По општем правилу, партнерство би требало да укључује најмање три партнера за финансирање из најмање три земље учеснице, од којих најмање један мора да се налази у некој држави чланици. Међутим, могу се применити другачија правила за спровођење када се ради о специфичним програмима развијеним за подршку макрорегионалних стратегија у оквиру Приоритета 4, где такође могу да учествују појединачни корисници. Партнери морају да буду способни за израду, спровођење и праћење резултата пројеката, и морају бити усаглашени са правилима о подобности за ДТП.

5.3.4 Уговарање

Образац уговора о субвенцији сачињава УТ, а одобрава ОП.

ЗС ће обавестити водеће подносиоце предлога пројеката у писаној форми о одлуци НО, у вези са одобравањем или одбијањем њихових предлога, као и о условима/препорукама за одобрење или разлозима за одбијање. Након званичне одлуке НО (и евентуалног периода за разјашњавање ситуације), УТ ће закључити Уговор о субвенцији са ВК-ом сваког одабраног пројекта.

5.3.5 Подобност Корисника и партнера на пројекту

У складу са чланом 2, став 10, УЗО-а, корисници су одговорни за отпочињање и/или спровођење пројеката. Они могу бити јавни или приватни правни субјекти или међународне организације, који постоје у складу са националним правом било које партнерске земље Дунавског региона (или у складу са међународним правом, под условом да та међународна организација испуњава програмске и националне услове у смислу контроле и потврђивања трошкова); и морају да сарађују у складу са чланом 12, став 4, Уредбе о ЕТС. Подобност подносиоца предлога пројеката ће бити дефинисана у Пакету за пријављивање за сваки позив за подношење предлога пројеката. НО може да ограничи обим подобних подносиоца предлога пројеката за одређени Позив, узимајући у обзир посебне аранжмане за тај *CfP*.

ВК-и или партнери на пројекту могу ангажовати треће стране као кооперанте, који би обављали делове њихових активности у оквиру пројекта; у овом случају морају се поштовати важећи прописи о јавним набавкама. У случају подуговарања, одговорност за спровођење релевантног пројекта остаје при релевантном телу које закључује такав уговор, односно при релевантном ВК-у или партнеру на пројекту. За доделу уговора о пружању услуга, испоруци добара и извођењу радова од стране или партнера на пројекту из ИПА или *ENI*, поступак јавне набавке треба да буде у складу са одредбама релевантног Уговора о финансирању.

По општем начелу, подобни подносиоци предлога пројеката за ДТП треба да се налазе (да имају регистровано седиште) у програмској области (односно целој територији ДТП-а).

Централне буџетске организације/државни органи, који се налазе изван области Програма, оних земаља које не учествују у ДТП-у својом целом територијом (Немачка и Украјина), такође су подобни, под условом да су компетентни у оквиру своје надлежности за одређене делове дате области програма. Ове организације ће имати иста права и обавезе као и сви други партнери на пројекту који се налазе у области ДТП-а.

У изузетним случајевима, ако НО тако одлучи, подносиоци предлога пројеката/корисници који се налазе изван области Програма (у ЕУ или трећим земљама) такође могу бити подобни за највише 20% помоћи из ЕФРР-а на нивоу Програма у складу са чланом 20, став 2, Уредбе о ЕТС, мора се пратити корист коју добија област Програма од трошења средстава ЕФРР-а изван области, и током одабира пројекта и у току потврђивања трошкова пројекта. НО има право да уведе територијална ограничења код примене напред наведеног одступања у погледу подобности активности, у зависности од локације за различите Позиве за достављање предлога пројеката.

5.3.6 Информисање и комуникација

Целокупна стратегија комуникације за цео програмски период ће бити развијена у складу са чланом 116 УЗО-а и достављена НО-у на одобрење у року од шест месеци након усвајања ДТП-а од стране Европске комисије. Она ће узети у обзир детаљна правила у погледу мера информисања и комуникације утврђених у члану 115. и Анексу XII УЗО-а ЗС ће сачинити детаљне годишње планове информисања и промовисања (уз учешће НКТ-а) и доставити их НО-у на одобрење.

ЗС и мрежа НКТ-а су кључни актери у спровођењу годишњих планова информисања и промовисања. Док целокупну одговорност за обавештења сноси НО, земље учеснице ће дати допринос транснационалним активностима на националном и регионалном нивоу тако што ће формирати мрежу НКТ-а и обезбедити њихово прописно функционисање. Пројекти које подржава ДТП ће такође играти важну улогу у обавештавању о достигнућима пројеката на свим нивоима.

5.3.7 Извештавање

Како би се пружиле информације о напретку оствареном у спровођењу пројекта како је описано у плану рада за пројекат, ВК мора редовно (генерално, на сваких шест месеци) да доставља ЗС-у Извештаје о напретку пројекта (ИН) и Захтеве за накнаду трошкова (ЗН) у складу са одредбама и роковима наведеним у уговору о субвенцији. Коначни извештај о напретку треба да буде достављен заједно са последњим ЗН-ом у року од три месеца од завршетка пројекта.

ЗС ће проверити усклађеност достављених ИН-а са одобреним захтевима и потврдити постојање активности које су наведене у извештају и оствареног напретка анализирањем добијених аутпута.

ЗС може да захтева додатне информације и затражи разјашњења од ВК-а. ЗС ће такође обавити посете у сврху праћења како би се састао са партнерима на пројекту и у циљу побољшања учинка пројеката.

5.3.8 Систем контроле

Поступак провере у смислу члана 23, став 4, Уредбе о ЕТС, као и члана 125, став 4, тачке а) и б) и 125, став 5, УЗО-а, који се спроводи на националном нивоу, обухвата административну проверу у погледу сваког захтева за накнаду трошкова поднетог од стране корисника, и од провера на лицу места, како је прикладно. Свака земља учесница ће одредити контролора (контролоре) одговорног за обављање провера у вези са свим корисницима на њеној територији.

УТ ће бити задовољно тиме што је одређени контролор проверио трошкове за сваког партнера на пројекту који учествује у некој активности. У принципу, свака партнерска земља би требало да обезбеди да се трошкови могу проверити у периоду од два месеца од подношења докумената од стране партнера на пројекту, чиме се омогућава благовремено достављање ИН-а од стране ВК-а у року од три месеца од истека сваког периода који је обухваћен извештајем.

Како би се обезбедило несметано функционисање система контроле у партнерским земљама, представници контролора из сваке партнерске земље ће бити организовани у **мрежу контролора** којом ће координисати и коју ће подржавати УТ. Током периода спровођења Програма организоваће се редовне консултације и обуке за мрежу контролора.

Како би се обезбедило опште разумевање правила која важе за контролу на националном нивоу, УТ ће на нивоу програма израдити "**Заједничке смернице за контролу**" које ће служити као методолошки приручник који садржи стандардне обрасце.

Свака земља учесница ће, поред одређивања контролора, такође бити одговорна за њихову обуку у погледу ЕУ и националних услова, као и за проверу квалитета контроле.

Свака партнерска земља **треба редовно да обавештава УТ и СТ о функционисању система контроле**. Осим тога, како би се обезбедила усклађеност између система контроле свих партнерских земаља, УТ ће прикупљати информације од свих партнерских земаља о формирању и функционисању релевантних система контроле **у складу са члановима 72. и 74. УЗО-а**. Партнерске земље ће дати опис коришћењем обрасца који достави УТ. Промене у релевантном систему морају се унети у ажуриран опис који се без одлагања шаље УТ-у.

У складу са чланом 125, став 4, УЗО-а, **УТ саставља изјаву управе** којом јемчи функционисање система управљања и контроле, законитост и правилност предметних трансакција и поштовање начела исправног управљања финансијама, заједно са извештајем у којем се наводе резултати спроведених контрола управљања, сви недостаци утврђени у

систему управљања и контроле и све предузете корективне мере.

Трошкови за активности контроле на националном нивоу се могу финансирати из националних извора партнерских земаља или (у случају децентрализованог система) из буџета пројеката.

5.3.9 Финансијске процедуре

Опис финансијских процедура од нивоа пројекта до нивоа програма (ЕФРР и ИПА)

Процедуре финансијског управљања за ДТП ће бити исте за накнаду трошкова из средстава ЕФРР и из средстава ИПА. Процес исплата ВК-има ће бити детаљно описан у Приручнику Програма.

Финансијска процедура, укључујући накнаду потврђених трошкова ТП за кориснике ТП, такође ће бити описана у Приручнику за програм који усваја ОП.

Финансијске процедуре на нивоу Програма и процес верификације

СТ отвара један рачун за управљање финансирањем из ЕФРР и ИПА, националним доприносима за ТП и трансферима ка ВК-има и корисницима ТП.

Како би помогло сертификациону активност СТ-а, УТ води **систем извештавања у сврху верификације**. Пре састављања извештаја о трошковима за Европску комисију, УТ доставља верификациони извештај на нивоу Програма о процедурама и верификацијама извршеним у вези са трошковима обухваћеним у извештајима о трошковима.

Како би имао адекватне информације о потврђивању и верификацији трошкова, УТ од сваке партнерске земље захтева информације у форми верификационог извештаја партнерске земље.

5.3.10 Решавање притужби

Процедуре успостављене за решавање притужби се разликују према предмету притужбе и биће формално регулисане у Приручнику за програм.

Притужбе у вези са проценом и одабиром:

ЗС ће обавестити водеће подносиоце предлога пројеката у писаној форми о одлуци НО у вези са одобравањем или одбијањем њихових предлога, као и о разлозима за одбијање. Водећи подносиоци предлога пројеката све притужбе које се односе на процену подносе УТ-у који ће, у сарадњи са НО, извршити преглед и дати свој став о основаности притужбе. У случају жалби, успоставиће се „Панел за преиспитивање“ који ће бити састављен од чланова ЗС који нису директно укључени у

процену као и од чланова ТУ, како би се закључило да ли је жалба оправдана или не. НО такође може да учествује ако се то буде сматрало потребним. У случају жалби правосудном систему против идлуке органа на програму током процене пројекта и процеса одабира, суд Мађарске има надлежност по том питању

Притужбе у вези са одлукама које донесу УТ или ЗС током спровођења пројекта:

Све притужбе у вези са одлукама донетим од стране УТ или ЗС током спровођења пројекта на основу уговора о субвенцији, ВК доставља УТ-у, који ће извршити преглед и дати одговор (у сарадњи са ОП ако је то потребно).

Притужбе у вези са националним системом контроле:

ВК пројекта или партнери на пројекту који имају притужбе у вези са националним системом контроле успостављеним у складу са чланом 23, став 4, Уредбе о ЕТС, ту притужбу могу уложити надлежној националној институцији у релевантној партнерској земљи у складу са националним процедурама сходно члану 74, став 3, УЗО-а. Релевантна партнерска земља ће прегледати те притужбе и обавестити УТ о исходима.

5.3.11 Систем праћења и информациони систем

У складу са чланом 125, став 2, УЗО-а, УТ је одговорно за успостављање електронског система за размену података, који ће евидентирати и чувати у електронској форми податке о свакој активности који су неопходни за праћење, евалуацију, финансијско управљање, верификацију и ревизију, укључујући податке о појединачним учесницима у активностима.

Компјутерски систем, који се користи, ће подржавати и циклус пројекта и спровођење Програма и испуњаваће прихваћене сигурносне стандарде, како би се обезбедило да документи, који се чувају, буду у складу са националним законским условима да се могу користити за потребе ревизије.

Развој, спровођење, подршка и одржавање система за праћење и информационог система за Програм финансираће се из буџета за ТП.

5.3.12 Електронски систем за размену података

Како је предвиђено у члановима 74. и 112. УЗО-а, размена података са ЕК ће се вршити електронским путем.

5.3.13 Годишњи и коначни извештаји о спровођењу

У складу са чланом 14. Уредбе о ЕТС и чланом 50. УЗО-а, УТ ће достављати годишње извештаје о спровођењу Европској комисији до

31. маја 2016. године, и до истог датума сваке наредне године до 2023. године, укључујући ту годину (осим за године 2017. и 2018, за које је утврђени рок 30. јун). Пре достављања, све извештаје треба да одобри НО. Годишње извештаје о спровођењу сачињава ЗС првенствено на основу релевантних података које су доставили пројекти у извештајима о напретку пројекта и коначним извештајима, као и друга Управљачка тела Програма. Коначни извештај о спровођењу ће се благовремено доставити Комисији према истим процедурама као и за годишње извештаје.

5.3.14 Евалуација Програма

Евалуације се спроводе у циљу побољшања квалитета пројектовања и спровођења Програма, као и да би се оценила њихова делотворност, ефикасност и утицај. Евалуације спроводе интерни или спољни стручњаци који су функционално независни од органа који су одговорни за спровођење програма; а финансирају се из буџета за ТП ДТП-а.

Претходну (*ex-ante*) евалуацију ДТП-а, која обухвата захтеве за стратешку процену утицаја на животну средину, спровели су независни процењивачи у складу са чланом 55, став 3, УЗО-а, у циљу унапређивања квалитета Програма. Препоруке евалуације су узете у обзир током израде ДТП-а како је описано у Анексу А.

У складу са чланом 56. УЗО-а, УТ ће обезбедити да се евалуације врше на основу плана евалуације који одобри НО у складу са чланом 110, став 2, тачка ц), УЗО-а. План евалуације који сачини УТ ће обухватати аранжмане и временску динамику за екстерне евалуације.

Најмање једанпут у току периода, обухваћеног Програмом, евалуацијом је потребно проценити на који начин је помоћ из обезбеђених средстава допринела постизању циљева за сваки приоритет.

У складу са чланом 57. УЗО-а, накнадну (*ex-post*) евалуацију треба да обави Европска комисија у сарадњи са партнерским земљама до 31. децембра 2024. године.

5.3.15 Посебна правила за спровођење буџета ТП

ТП је неопходна да би се пружила помоћ заједничким структурама у спровођењу ДТП-а, односно да би се подржале активности УТ-а, ЗС-а, сертификационе и ревизорске активности и транснационалне активности НКТ-а.

Активности, које покрива ТП, ће се финансирати помоћу приступа управљања пројектом у форми „Пројекта ТП“. Пројекти ТП се заједнички финансирају из доприноса Заједнице и националних доприноса за ТП партнерских земаља. Удео националних доприноса за

ТП, партнерских земаља у буџетима за ТП, ће бити дефинисан по земљама и по годинама у „Споразуму о садржини Дунавског транснационалног Програма и потврђивању националног суфинансирања“ у складу са чланом 8, став 9, Уредбе о ЕТС или у релевантним Уговорима о финансирању.

Партнерске земље врше пренос својих националних доприноса за ТП унапред на годишњој основи, како следи:

- Национални доприноси за ТП за 2014. и 2015. годину треба да се уплате у року од 3 месеца од одобрења ПС;
- Од 2016. године, национални доприноси за ТП треба да се уплате до 31. јануара релевантне године.

ТП-ом ће се управљати у интегрисаном систему ТП, укључујући процедуре финансијског управљања, правила о подобности и набавке, који ће бити уређени у Приручнику за ТП ДТП-а. Специфичне активности, које треба да се спроведу у оквиру ТП и аранжмани за управљање, такође ће бити описани у Приручнику за ТП.

5.3.16 Аранжмани у случају потешкоћа приликом спровођења

У случају потешкоћа, приликом спровођења, релевантне партнерске земље ће пружити подршку УТ у циљу разјашњавања појединачних случајева, и помоћи ће да се укину евентуалне санкције наметнуте ДТП-у, неком ВК-у или неком партнеру на пројекту.

Неправилности и повраћај непрописно исплаћених средстава

У складу са чланом 122, став 2, УЗО-а, партнерске земље су дужне да спрече, открију и исправе неправилности и да поврате непрописно исплаћене износе, заједно са свим каматама на закаснела плаћања. Оне су дужне да обавесте Комисију о неправилностима које премашују износе доприноса од 10.000 евра из Фондова и да наставе да је обавештавају о значајном напретку у предметним административним и законским поступцима.

Одговорности партнерских земаља у вези са решавањем неправилности обухватају две главне дужности, једна је извештавање Комисије а друга је повраћај непрописно исплаћених средстава.

Партнерске земље не обавештавају Комисију о неправилностима у вези са случајевима утврђеним у члану 122, став 2, тачке а)-в), УЗО-а.

У складу са чланом 143. УЗО-а, партнерске земље су првенствено одговорне за истрагу о неправилностима, за неопходне финансијске исправке и за повраћај средстава. Аранжмани, у случају неправилности и релевантне финансијске исправке, помињу се у Одељку 5.4 овог

документа, а такође ће бити једна од тема у Уговорима о финансирању.

Финансијске исправке (износи који треба да се повуку, умање или поврате), које су неопходне у вези са појединачним или системским неправилностима откривеним у пројектима или у пројектима ТП ДТП-а, надзираће СТ и биће укључене у наредном извештају о трошковима који се доставља Комисији.

Системске грешке на нивоу Програма могу открити РТ и/или *GoA* или Европска комисија, и могу довести до финансијских исправки наметнутих од стране Европске комисије на основу чланова 85. и 144. до 147. УЗО-а. У случају да се открију системске грешке, УТ/СТ даје препоруку о могућим начинима за решавање неправилности и консултује НО. НО одлучује о начину решавања проблема.

УТ може да поврати новац само од физичких или правних лица који су у уговорном односу са УТ. У случају да се покрене истрага у вези са евентуалним неправилностима које утичу на трошкове партнера на пројекту, УТ може обуставити рок за плаћање који се помиње у члану 132, став 1. Релевантни ВК ће бити обавештен у писаној форми о обустави и о разлозима за обуставу. Детаљне процедуре за повраћај средстава из пројектног партнерства биће описане у Приручнику за Програм и у Уговору о субвенцији.

У случају обуставе или прекида плаћања од стране Европске комисије услед грешака, неправилности или чак спољних фактора, као што су процепи у готовинским токовима на европском нивоу, УТ ће обавестити кориснике у НО о обустави и разлозима за обуставу, одмах након што о томе буде обавештен. УТ ће израдити акциони план за елиминисање узрока за обуставу, у складу са назнакама које достави Европска комисија. НО ће бити обавештен о свим предузетим корацима, посебно о мерама договореним са Европском комисијом и о последицама обуставе на напредак ДТП-а.

Непоштовање договорених одредби и рокова

У случају непоштовања одредби договорених између партнерских земаља (када контроле или ревизије покажу системске или понављајуће грешке, неправилности, превару или кршење обавеза које посебно доводе у питање поузданост система интерне контроле релевантних партнерских земаља или законитост и правилност предметних трансакција), УТ може да предложи НО-у да обустави део или сва плаћања партнерима на пројекту који се налазе на територији релевантне партнерске земље у мери која одговара озбиљности поменутих грешака, неправилности, превара или кршења обавеза, под условом да је партнерској земљи пружена прилика да уложи приговор. У свом предлогу, УТ такође наводи основ за закључак да дата партнерска земља није предузела делотворне акције. Одлуке се доносе

за сваки случај појединачно.

Процедуре за решавање случајева непоштовања договорених одредби и рокова на нивоу пројекта, биће предвиђене Уговором о субвенцији.

5.3.17 Аранжмани за закључивање програма

У складу са УЗО-ом, коначно закључивање ДТП-а ће се заснивати само на документима који се односе на завршну рачуноводствену годину и на коначном извештају о спровођењу. УТ и партнерске земље ће обезбедити да достављање закључног пакета буде организовано између свих укључених страна на време, узимајући у обзир нарочито аспект финансијских и људских ресурса (потребних за координацију, за обезбеђивање докумената за ревизију и одговарајуће документације и одржавање функционалног система праћења и контроле, као и за решавање даљих захтева добијених од Европске комисије након достављања закључних докумената).

УТ, заједно са партнерским земљама, преузима обавезу да се све пројектне активности могу обавити и да се финансијско закључивање пројекта може завршити пре краја периода подобности како би се омогућило лакше достављање коначног извештаја о спровођењу.

[1] По општем правилу, партнерство би требало да укључује најмање три партнера за финансирање из најмање три земље учеснице, од којих најмање један мора да се налази у некој држави чланици. Међутим, могу се применити другачија правила за спровођење када се ради о специфичним програмима развијеним за подршку макрорегионалних стратегија у оквиру Приоритета 4, где такође могу да учествују појединачни корисници. Партнери треба да буду надлежни за израду, спровођење и праћење резултата пројекта, и морају да поштују правила о квалификованости за ДТП.

5.4 Расподела обавеза између Држава чланица у случају финансијских корекција које намећу управни орган или Комисија

(Упућивање: члан 8. став. 4. тачка (a)(vi) Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Без прејудуцирања одговорности Држава чланица за откривање и исправљање неправилности и за надокнаду непрописно плаћених износа у складу са чланом 122. став. 2. УЗО и чланом 27. став 3. Уредбе ЕТС, **УТ је дужно од ВК да надокнади било који износ који представља резултат неправилности.** Партнери у пројекту морају да врате ВК било које непрописно плаћене износе. Ако ВК не успе да

обезбеди отплату од пројектног партнера или ако ТУ не успе да обезбеди надокнаду од ВК, **Партнерска земља, на чијој територији се дотични партнерски пројекат врши, мора УТ да надокнади** непрописно износ који је плаћен том пројектном партнеру. УТ је одговорно за надокнаду дотичног износа (чим је извршена надокнада), који се уплаћује на општи буџет Уније, у складу са расподелом обавеза између Партнерских земаља Дунава, као што је наведено у наставку.

Пошто Партнерске земље имају свеукупну одговорност за подршку (ЕФРР / ИПА) која Заједница додељује ВК или ПП на њиховим територијама, они пре сертификацију расхода морају обезбедити извршење свих неопходних финансијских корекција и морају настојати да надокнаде било које износе које су изгубљене као резултат неправилности или немара које је проузроковао корисник на њиховој територији. Где је то могуће, Партнерска земља може такође наплатити камату на закаснеле уплате.

Партнерске земље имаће одговорност, у вези са коришћењем фондова ЕФРР/ИПА Програма, на следећи начин:

- Свака Партнерска земља сноси одговорност за евентуалне финансијске последице неправилности које су изазвали ВК и партнери у пројекту на њиховим територијама;
- Због системске неправилности или финансијске корекције на нивоу Програма који се не може везати за одређену Партнерску земљу (нпр. засноване на одлукама НО), одговорност морају заједно да сnose Партнерске државе сразмерно ЕФРР/ИПА потраживањима Европске комисије за период који чини основу за финансијску корекцију;
- У случају да УТ, СТ или РТ почине неправилност као ТП корисник ДТП, или у вези са било којим задатком на техничком нивоу који представља њихову одговорност, Партнерска земља, на чијој територији се налази дотични орган (нпр. Мађарска), мора да надокнади Европској комисији непрописно плаћен износ;
- Партнерска земља, у којој се налази дотични Корисник ТП, сноси одговорност за трошкове ТП националних структура партнерских држава у имплементацији програма на националном нивоу (нпр. НКТ), одговорност сноси земља Партнерска земља у којој се налази дотични Корисник ТП.

Наведене одредбе (или сличне надлежности предвиђене у одговарајућим Финансијским споразумима) такође важе за треће земље које учествују у Дунавском програму.

5.5 Коришћење евра (где је применљиво)

(Упућивање: Члан 28. Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Метода изабрана за конверзију трошкова насталих у другој валути осим евра

Трошкови пројектних партнера употребом неке друге валуте осим евра морају бити претворени у евро коришћењем **месечног рачуноводственог курса Европске комисије за месец у којем су трошкови настали за верификацију контролору у складу са чланом 28. тачка б) Уредбе (ЕУ) број 1299/2013.** Конверзију верификује контролор у Партнерској земљи у којој се налази одговарајући партнер у пројекту.

5.6 Учешће партнера

(Упућивање: члан 8. став. 4. тачка (а)(vi) Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Радње предузете како би се партнери из члана 5. Уредбе (ЕУ) бр. 1303/2013 укључили у припреме Програма сарадње и улога тих партнера у припреми и реализацији Програма сарадње, укључујући и њихово учешће у одбору за праћење.

Укључивање партнера у припрему Програма сарадње

Развој Програма по „принципу партнерства“ је посебан услов законодавства ЕУ. Према члану 5. УЗО, припрема Програма сарадње требало би да подразумева партнерство са надлежним регионалним и локалним властима. Партнерство би такође требало да обухвати следеће partnere: надлежне градске и друге јавне власти, економске и социјалне partnere, и релевантне органе које представљају цивилно друштво, укључујући еколошке partnere, невладине организације, и тела надлежна за промовисање социјалне инклузије, родне равноправности и недискриминације.

Главни разлози за укључивање заинтересованих страна у програмирању су идентификација заједничких интереса и потреба, обезбеђивање посвећености и власништва над Програмом и осигуравање његове практичне примене.

Дунавски транснационални програм уводи низ платформи за ефикасну комуникацију са релевантним партнерима и заинтересованим странама широм процеса програмирања.

Програмски комитет (ПК) основан је 5. фебруара 2013. године са намером да се припреми Програм за период 2014-2020.; у периоду између фебруара 2013. године и септембра 2014. године, ово тело је одржало 10 састанака. Чланови овог комитета су из редова националних и регионалних власти, 14 Партнерских земаља, будућег УТ, као и посматрачи. До сада, главни задатак ПК био је да развије

програмски документ о сарадњи. ПК доноси одлуке на основу консензуса. Његови задаци такође су организација и омогућавање дијалога са релевантним заинтересованим странама (укључујући Стратегију ЕУ за Дунавски регион - ЕУСДР) и повезивање одржавањем националних консултација. Представници Европске комисије редовно су позивани да учествују на седницама ПК, што су и чинили.

Након завршетка прве радне верзије Програма сарадње јуна 2014. године, документ је подвргнут **поступку јавне расправе**. Пошто документ није у потпуности завршен, консултације су отворене само за прва два одељка: стратегија Програма и опис приоритетних оса. Да би се постигло што веће учешће, поступак се састојао од два елемента: консултативни састанци националних заинтересованих страна и онлајн консултације. Циљ је био да се ускладе потребе и интереси заинтересованих страна и циљних група из региона са налазима територијалне анализе, стратешким оквиром ЕУСДР и интервентним приступом који је Програмски одбор идентификовао.

Консултативни састанци националних заинтересованих страна организовани су током јуна 2014. године, у већини земаља учесница Дунавског транснационалног програма (укупно је одржано 10 састанака заинтересованих страна). Организација догађаја била је одговорност чланова Програмског комитета, а техничку помоћ је пружао тим спољних експерата задужених за израду Програма сарадње.

Релевантни актери који постоје у базама података представника Програмског комитета позивани су да учествују на тим догађајима. Експерти из релевантних области, економски и социјални партнери и органи, надлежни за одрживи развој, једнаке могућности и недискриминацију, учествовали су на овим скуповима. У случају да је број учесника био довољан, организатори су били охрабрени да формирају четири радне групе, које су се бавиле четири приоритетним осама, како би се усресредиле дискусије на конкретне теме и свима пружио могућност да дају коментаре у својим пољима надлежности.

Исходи дебата централизовани су у такозвани „списак података“, како би се боље упоредили подаци и управљало информацијама. Они су у потпуности представљени у Анексу овог документа (видети Извештај о поступку јавне консултације, 24. јун 2014. године).

Паралелно са консултативним састанцима националних заинтересованих страна, **онлајн анкета** је реализована ради ширег учешћа свих актера. Вежба је служила као веза између силазног и узлазног приступа развоју програмске сарадње.

Онлајн платформа била је отворена за јавност од 6. до 16. јуна 2014. године. Како би се ступило у контакт са што већим бројем релевантних актера, послато је 1.500 мејлова контакт особама из ЗТС ЈЕИ базе

података и поступак је исто тако рекламиран на централној интернет страници Програма 2014-2020.

Испитаници су одговарали на питања у области деловања која су идентификована за сваки Тематски циљ и Специфични циљ нацрта Програма сарадње, који је био доступан јавности на онлајн платформи. Они су замољени да рангирају поља деловања према значају који имају за регион, из перспективе транснационалне сарадње. На основу њиховог мишљења, тим спољних стручњака припремио је сет препорука везаних за њихово учешће у будућем Дунавском транснационалном програму. Препоруке су засноване искључиво на резултатима интернет анкете, без разматрања других елемената процеса јавних расправа.

Ради обезбеђивања високог степена тачности резултата, они упитници који нису садржали назив организације нису узети у обзир. Рачунајући само валидне, испитаници су попунили укупно 257 упитника.

Испитаници су замољени да означи своје надлежности и да одговаре само на оне теме које су у оквиру њихове стручности. Ипак, имали су могућност да изаберу више од једне области надлежности, с обзиром да је међу организацијама које су одговориле било је институција са активном улогом у више од једне теме (нпр. општине, развојне агенције, универзитети, итд).

Поред тога, заинтересоване стране добиле су могућност да дају коментаре у вези са садржајем нацрта Програма сарадње. Више од 228 коментара је примљено и анализирано, а њихови резултати су представљени у Анексу овог документа.

Стратешка процена утицаја (СПУ) Програма заснована је на јавном процесу консултација у периоду од 60 дана између августа 2014. и октобра 2014. године. Шира јавност у свим Партнерским земљама имала је прилику да се изјасни о Програму сарадње, посебно узимајући у обзир очекиване утицаје имплементације на животну средину. Еколошке препоруке укључене су у коначну верзију Програма сарадње.

Укључивање партнера у реализацији програма сарадње

Представници релевантних државних управа и регионалних/ локалних власти, као и други друштвено-економски партнери из Партнерских земаља активно учествују у реализацији програма сарадње.

Административни ниво свих Партнерских земаља биће представљен у Надзорном одбору (НО), који је, између осталог, одговоран за одобравање процене, одабир критеријума и селекцију активности које ће се финансирати из Програма сарадње.

Принцип партнерства обезбеђују представници НО, кроз претходно учешће релевантних партнера у националним комитетима за

координацију (или кроз друге механизме/ тела као што је предвиђено одговарајућим правилима) у фази припреме за састанке НО.

Национални комитети за координацију пружају подршку члановима НО у извршавању задатака НО, укључујући помоћ у припреми позива за предлоге и извештаја о реализацији Програма, као и мониторинг и евалуацију програма. Национални комитети за координацију биће организовани у складу са важећим националним захтевима у погледу њиховог састава, функционисања и управљања обавезама о заштити података, поверљивости и сукобу интереса.

Национални комитети за координацију представљају платформе у којима релевантни национални партнери могу изнети своје ставове о стратешким питањима која се тичу спровођења Програма. Штавише, национални комитети (или други механизми/органи, како што је предвиђено одговарајућим прописима) омогућаваће побољшање координације са ЕСИ Програмима и другим инструментима националног финансирања кроз учешће представника институција који учествују у спровођењу релевантних националних и/или регионалних Програма.

6. Координација

(Упућивање: члан 8. став 5. тачка (а) Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Механизми који обезбеђују ефикасну координацију између ЕФРР, Европског социјалног фонда, Кохезионног фонда, Европског пољопривредног фонда за рурални развој и Европског фонда за поморство и рибарство и других инструмената финансирања Уније и држава, укључујући координацију и могуће комбиновање Инструмента за повезивање Европе, *ENI*, Европског фонда за развој (ЕДФ), ИПА и ЕИБ, узимају у обзир одредбе прописане у Заједничком стратешком оквиру, као што је наведено у Анексу I Уредбе (ЕУ) бр. 1303/2013. Када Државе чланице и треће земље учествују у Програмима сарадње који подразумевају коришћење ЕФРР издвајања за најудаљеније регионе и средства обезбеђена из ЕДФ, механизми координације на одговарајућем нивоу олакшавају ефикасну координацију при коришћењу ових средстава.

Координација између ЕСИ фондова

Органи Програма и Партнерске земље имају за циљ да користе синергију и избегну преклапање између различитих Програма ЕСИ фондова. Сходно томе, координација и комплементарност са таквим Програмима је од суштинског значаја за предвиђену најефикаснију и најделотворнију употребу фондова Уније додељених Програму сарадње.

Следеће активности ће се предузети како би се осигурала координација са другим Програмима које финансира ЕСИ:

- Приликом подношења предлога пројеката, кандидати ће морати, у оквиру обрасца, да опишу кохерентност и комплементарност са националним и регионалним програмима који су финансирани ЕСИ средствима, дајући доказе о додатној вредности коју би требало очекивати од транснационалне сарадње. Посебно, подносиоци предложених мера који су усредсређени на припрему инвестиција мораће да објасне како планирају да се повежу са другим националним и регионалним инвестиционим програмима ЕФРР и ЕСФ, који се баве растом и запошљавањем, као и Кохезионим фондом, ЕАФРД (у посебно у односу на Лидер иницијативу) и ЕМФФ програмима.
- Национални координациони одбори (или други механизми/тела као што је предвиђено националним правилима), који пружају подршку члановима Одбора за праћење, укључиће у рад представнике институција које спроводе националне и регионалне програме финансираних из фондова ЕСИ, са намером да (у што већој мери) постигну координацију у свим фазама програма.
- УТ и ЗС, у сарадњи са мрежом националних контакт тачака, пренеће циљеве и резултате активности Дунавског транснационалног

програма кроз релевантне алате и мере спроведене на транснационалном и националном нивоу, као што је дефинисано у комуникационој стратегији Програма.

- Програм сарадње искористиће транснационалне догађаје и инструменте у циљу јачања координације са другим програмима и иницијативама. Очекује се да ће посебно ЕУСДР повезани догађаји и инструменти помоћи бољој координацији активности ДТП са другим програмима које финансира ЕСИ. Ови догађаји и инструменти су на пример:
 - Годишњи форум Стратегије ЕУ за Дунавски регион, где се различити програми сусрећу;
 - Годишњи састанци Дунавског транснационалног програма;
 - ИНТЕРАКТ платформе;
 - Дунавска стратешка тачка.

Што се тиче координације са другим фондовима ЕСИ, посебна пажња биће посвећена могућностима координације са другим програмима Европске територијалне сарадње (ЕТС). У том смислу, Дунавски транснационални програм тражиће размену са телима за управљање других географски преклапајућих ЕТС програма. Нарочити потенцијал за ефикасну координацију очекује се овим транснационалним програмима, и то реализацијом:

- Размене информација током процене нивоа примене ради што ефикаснијег откривања и избегавања преклапања и дуплирања и активирања синергије између комплементарних операција које се спроводе у различитим областима сарадње;
- Размене информација током праћења примене одобрених радњи ради укрштања активности (укључујући догађаје и обуку за кориснике) које омогућавају стварање синергије између операција која се суочавају са истим изазовима и ословљавају заједничке потребе учесника у различитим областима сарадње;
- Коришћење географске флексибилности, као што је предвиђено у члану 20. став 2. ЕТС Уредбе, чиме се омогућава развијање транснационалног деловања са географском ширином која превазилази Програмску област, успоставља везе, ствара могућности и промовише одржив развој унутар и изван области са заједничким особинама (нпр. коридори и макро региони).

Координација са осталим инструментима ЕУ за финансирање

Поред тога, важна је и координација са другим инструментима Уније који су релевантни за Програмске области ЕФРР. Програм се бави питањима која су комплементарна различитим инструментима ЕУ за финансирање; од посебног значаја за Програмску област су:

- ХОРИЗОН 2020;
- Програм за конкурентност компанија и МСП (КОСМЕ) 2014-2020;
- ЖИВОТ;
- Инструмент за повезивање Европе;
- Инструмент за високи раст и иновације МСП (ГИФ);
- Инструмент за дељење финансијских ризика (РСФФ);
- ПРОГРЕС.

Координација са овим другим инструментима ЕУ за финансирање обезбедиће се на нивоу пројекта и Програма. Приликом подношења предлога пројекта, кандидати ће морати да опишу кохерентност и комплементарност њиховог пројекта са другим инструментима Уније од значаја за теме којима се баве њихови предлози.

На нивоу Програма, координација и комплементарност постиже се јасном комуникацијом, посебно у пројектном задатку, узимајући у обзир током фазе евалуације пројекта да Програм неће допунити поменуте програме већ пројекте подршке који обезбеђују транснационалну димензију овим питањима. То значи да би Програм сарадње могао да финансира израду пројекта који ће се реализовати у оквиру других програма или обрнуто како би се резултати постигнути пројекатима финансираних из других Програма употребили у пракси у транснационалној димензији Програма сарадње.

Координација са националним и регионалним инструментима финансирања

Транснационални пројекти имају потенцијал да побољшају националне, регионалне и локалне политике и сродне инструменте финансирања. Што се тиче начела пропорционалности и унутар задатих граница, Програм сарадње настојаће да настави координацију са националним и регионалним инструментима финансирања. Ово ће бити учињено на начин као што је описано у одељку „Координација између ЕСИ фондова“.

Координација са ЕИБ

Пројекти које финансира Програм сарадње могли би припремити терен за велике инвестиције које би евентуално финансирани финансијски инструменти којима управља ЕИБ. Програм сарадње покушава да постигне координацију са ЕИБ пружањем информација и подршке корисницима о могућностима финансирања које нуди ЕИБ ради спровођења мера на пројектима финансираним средствима Програма сарадње.

7. Смањење административних оптерећења корисника

(Упућивање: члан 8. став 2. тачка (б) Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Потребно је припремити резиме процене административног терета са којима се суочавају корисници и, где је то потребно, планиране активности заједно са једним индикативним роком за смањење административног оптерећења.

Поједностављење се представља у многим облицима, неки од њих експлицитно и непосредно, док је другима евентуално потребна транспозиција у националним правилима. **Прописи Комисије** већ садрже неки кључне аспекте поједностављења; они се могу постићи различитим методама, као што су усклађивање правила (нпр. УЗО из области неколико фондова; ДР за стицање права учешћа у ЕТС програмима, е-кохезија), повећана флексибилност и пропорционалност (нпр. блажи годишњи извештаји, увођење постепеног затварања пројеката), дигитализација докумената и процеса и разјашњење правила имплементације.

Поједностављење и упрошћавање процеса имплементације Програма је од суштинске важности за правилно функционисање ДТП, пошто омогућава смањење административних оптерећења корисника и тела за управљање Програмом. Доступан је широк спектар искустава и научених лекција - стечених у време спровођења Програма ЈИЕ - који су већ размотрени у фази припреме ДТП. Такве мере поједностављења обухватају следеће:

- Поједностављење управљачке структуре Програма и **интегрисање функција УТ и ЗС** знатно може да смањи дужину поступака и трошкове управљања, а истовремено осигурава већу транспарентност;
- Посебна пажња биће посвећена благовременој накнади средстава крајњим корисницима: на основу захтева за накнаду одобреног од стране УТ, СТ преноси допринос ЕФРР и ИПА директно ВК (тј. учешће средњег тела није предвиђено у случају Програма за ЈИЕ у периоду 2007-2013.) што доводи до брже исплате средстава Заједнице;
- **Систем финансијског управљања** ДТП ће бити даље поједностављен тако што ће бити отворен само један једини рачун којим ће руководити СТ (у поређењу са 5 банковних рачуне који су се користили током реализације Програма ЈИЕ у периоду 2007-2013.). Сви трансфери средстава (доприноси Заједнице и националне ТА активностима 14 партнерских земаља) биће смештени у јединственом банковном рачуну Програма, што доводи до уштеде времена и процедуралних трошкова при трансферу новчаних средстава;
- Усаглашене процедуре које омогућавају интензивнију координацију националних система контроле биће уведене успостављањем

директне везе између заједничке управе програма и националних контролних система у поступку надзора ДТП.

- Контролори свих 14 Партнерских земаља имаће могућност да **провере трошкове** релевантних партнера на пројекту у **обједињеном систему надзора**, што чини све финансијске податке хомогеним и доступним. Процес не би само био транспарентнији, већ и много бржи када су у питању ВК, јер би системом надзора кумулативни подаци били аутоматски сврставани од нивоа партнера до нивоа пројекта; требало би обезбедити адекватан ревизорски траг. Осим тога, ово би ублажило проблеме код складиштења података, смањило би грешке у процесу уноса података, те умањило оптерећење које ствара размена папирних докумената.
- **Повезивање поступака контроле, подношења Извештаја о напретку пројекта ВК и праћења финансијских података на нивоу Програма** које врши УТ знатно би смањило временски оквир процеса верификације.
- Док траје конкурс, подношење пријава и пратеће документације биће услов само у електронској форми (директним уносом података у систем надзора и постављање скенираних докумената); потписани папирни документи се морају обезбедити само ако је НО изабрао једног од кандидата за финансирање. Такво поједностављење поступка за подношење пријава (тј. елиминацијом формалних/административних услова) могло би знатно смањити број неподобних пријава; тиме се одаје признање напорима пројектних партнерства и штеде се програмска средства.
- **Поједностављено праћење напретка пројекта** такође доприноси убрзању процеса накнаде: ЗС ће се фокусирати на **анализу главних испорука** (унапред јасно дефинисаном), а не на анализу мањих аутпута (као што је документација са састанака) коју Контролори, на националном нивоу, разматрају. **Број и комплексност показатеља** који се користе за извештавање о напретку пројекта требало би да буду **ограничени што је више могуће**. То би омогућило смањење времена потребног за припрему и анализу ИН, као и време и људске ресурсе неопходне за закључивање свих фаза појашњења.

На основу текућих разговора које је организовао ИНТЕРАКТ, сматра се да ДТП мора спровести следеће мере:

- Примена усклађених (поједностављених) шаблона успостављених између различитих Програма територијалне сарадње (на основу ИНТЕРАКТ „ХИТ“) могу значајно смањити административно

оптерећење корисника како у фази примене тако и током имплементације. Употреба усклађених контролних докумената првог нивоа може да осигура да се партнери на пројектима и контролери који учествују у више Програма ЕТС суочавају са истим захтевима и процедурама;

- Формулари за пријављивање и обрасци за извештавање развијаће се на основу ХИТ шаблона, тако да унакрсно усаглашене програмске приступе могу користити апликанти различитих Програма ЕТС;
- Имплементација јединствених правила подобности (са освртом на трошкове запослених, канцеларије и административне трошкове, трошкове путовања и смештаја, спољну експертизу, трошкове услуга и расхода опреме) на нивоу ЕТС би дефинитивно довела до транспарентнијих система за управљање Програмом и елиминисала ризик грешака у извештавању. Осим тога, заједнички скуп ЕТС правила, која се односе на остваривање права, олакшаће рад контролора;
- Могућности за коришћење поједностављених опција трошкова (посебно у погледу примене равних стопа за канцеларијске и административне трошкове и расходе за запослене).

- Фиксна стопа за канцеларијске и административне трошкове у складу са чланом 68. тачка 1. б) Уредбе ЕЗ 1303/2013;;

- Фиксна стопа за трошкове за запослене (осим трошкова за ТП) у складу са чланом 19. уредбе (ЕУ) број 1299/2013 и Делегиране уредбе Комисије (ЕУ) број 481/2014.

Поред унапређених услова за извештавање и контролу, ДТП такође има за циљ да поједностави процедуре за реализацију пројеката увођењем одређеног нивоа флексибилности у поступцима уговарања и модификације пројекта (нпр. ревизија датума почетка пројекта биће дозвољена током фазе испитивања услова, након одобрења НО; промене у плану рада и мале прерасподеле буџета би се могле одобрити без претходног одобрења ЗС, уколико се постижу циљеви и резултати пројекта; правила за подношење формализоване допуне биће олакшана у зависности од врсте промене, итд).

Што се тиче активности спроведених изван дела Програмске области које води Унија, непосредна примена одступања из члана 20. став 2. Уредбе ЕТС могла би бити замењена координисанијом и усклађенијом реализацијом Програма сарадње или искоришћена за састављање нових типова пројеката, односно пројектних партнерства.

8. Хоризонтална начела

(Упућивање: Члан 8. став 7. Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

8.1 Одрживи развој

Опис конкретних акција које узимају у обзир захтеве за заштиту животне средине, ефикасност ресурса, ублажавање климатских промена и адаптацију, отпорност на катастрофе, превенцију и управљање ризицима, као и у избор активности.

Уредба о заједничким одредбама (УЗО, члан 8.) гласи: „ Државе чланице и Комисија осигураће промовисање услова за заштиту животне средине, ефикасност средстава, ублажавање климатских промена и адаптацију, биодиверзитета и заштиту екосистема, отпорност на катастрофе, превенцију и управљање ризицима у току припреме и реализације споразума и Програма партнерства.“

Важни извори за систематско разматрање принципа одрживог развоја у фази припреме Програма били су Стратешка процена утицаја (СПУ) и *ex-ante* евалуација.

Сврха СПУ је да „обезбеди висок ниво заштите животне средине и да допринесе интеграцији животне средине у припреми и усвајању планова и Програма ради промовисања одрживог развоја“.

Ex-ante евалуација је утврдила адекватност планираних акција у оквиру Програма сарадње у области промоције одрживог развоја. Процес СПУ уведен је паралелно са *ex-ante* евалуацијом, те су сходно томе главне препоруке уграђене у Програм сарадње.

На оперативном нивоу, требало би узети у обзир следеће аспекте приликом спровођења Програма (индикативне листе које треба размотрити по потреби):

- Избор инвестиционих пројеката имајући у виду оптималну ефикасност и одрживост средстава;
- Превенција инвестиција са значајним негативним ефектима на животну средину и климатске услове;
- Развијање дугорочне перспективе упоређивањем трошкова животног циклуса различитих инвестиционих опција;
- Повећана употреба одрживе набавке (зелена јавна набавка).

Процена квалитета квалификованих предлога пројеката требало би да се заснива на скупу критеријума о квалитету који су заједнички за све Приоритетне осе и Инвестиционе приоритете (видети одредбе у поглављу 5.3 о избору операција)

Као техничко средство за проценитеље, требало би узети следеће

аспекте у обзир при избору пројеката (индикативне листе које треба размотрити по потреби):

- Допринос енергетске ефикасности, употреба обновљиве енергије и смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште (ГХГ) (нпр. редуковање загађујућих честица и NO₂);
- Допринос ефикасном водоснабдевању, третман отпадних вода и поновну употребу воде;
- Систематску примену зелених јавних набавки;
- Допринос ефикасном управљању отпадом, поновну употребу и рециклажу;
- Допринос развоју зелених инфраструктура, укључујући Натура 2000;
- Допринос смањењу загађења ваздуха проузрокованим саобраћајем и мобилношћу;
- Допринос одрживом интегрисаном урбаном развоју;
- Допринос већој информисаности о адаптацији на климатске промене и превенцији ризика;
- Допринос развоју могућности за запошљавање, образовање, обуку и услуге подршке у контексту заштите животне средине и одрживог развоја.

Процењено смањење емисије гасова стаклене баште, (потенцијално) повећање енергетске ефикасности и производња обновљивих извора енергије су главни циљни показатељи ЕУ 2020 и требало би их контролисати на оперативним нивоима по потреби.

За пројекте који укључују куповину производа, производи морају бити у складу са захтевима енергетске ефикасности утврђеним у Анексу III Директиве о енергетској ефикасности (2012/27/ЕУ) за производе који подлежу јавним набавкама. Ако пројекат укључује изградњу и адаптацију грађевине, потребни су трошковно-оптимални нивои енергетског учинка у складу са Директивом 2010/31/ЕУ, а фаворизују се пројекти који сежу ван трошковно-оптималних нивоа.

8.2 Једнаке могућности и недискриминација

Опис конкретних акција за промоцију једнаких могућности и спречавање било какве дискриминације по основу пола, расе или етничког порекла, вере или убеђења, инвалидитета, старости или сексуалне оријентације током припреме, израде и имплементације Програма сарадње и, посебно, у односу на приступ финансирању, узимајући у обзир потребе различитих циљних група који су изложени ризику од такве дискриминације, а посебно, захтеве за обезбеђење приступа особама са инвалидитетом.

Недискриминација обухвата не само жене (и мушкарце), већ било какву дискриминацију засновану на расном или етничком пореклу, вери или

убеђењу, инвалидитету, старости или сексуалној оријентацији. Док су антидискриминациони закони стечени аспект правних система ЕУ, практична примена антидискриминационих пракси заостаје. У погледу једнаког приступа ЕФРР финансирању, то би могло значити, на пример, да туристички пројекти које финансира ЕФРР нису доступни особама са инвалидитетом (и да то нико не проверава) или да предузетници са позадином миграната немају једнак приступ, нпр. пословном финансирању јер немају приступ информацијама о финансирању или не знају како да се пријаве. Стога, једнак приступ информацијама и постојање адекватног система провере о испуњењу услова који се тичу једнакости и недискриминација би требало да обезбеде програми које финансира ЕФРР.

Европска комисија допушта Државама чланицама да сами примењују принципе једнаких могућности и недискриминације у програмирању и имплементацији.

У припремној фази програма сарадње, *SWOT* анализа идентификовала је друштвене изазове као што су демографске промене, миграција, укључивање рањивих и маргинализованих група, посебно Рома. Стратегија ПС конкретно се бави овим друштвеним изазовима, посебно у Приоритетним осама 1. и 4. Стратегија настоји да обезбеди поштовање принципа једнаких могућности и недискриминације за све у свим фазама реализације ПС. Нпр, у оквиру јавне расправе, УТ је обезбедило широј јавности, укључујући организације које промовишу једнаке могућности и недискриминацију, могућност да се изјасни о садржају ПС.

Да би се на адекватан начин спровели хоризонтални принципи једнаких могућности и недискриминације, изабран је систематски и фазни приступ у процесу избора пројеката у оквиру ПС. У релевантним областима политике, посебно када су у питању Приоритетне осе 1. и 4, следећа питања могу се узети у обзир приликом одабира и праћења пројеката. Такође је обезбеђен неисцрпан списак питања који се може применити као релевантан и користан током:

- **Избора пројеката:** Начело једнаког приступа је од суштинског значаја за ову тачку. Повезана питања су, на пример: Да ли су различите друштвене групе адекватно информисане о доступности средстава? Да ли постоје препреке у смислу како су пројекти/мере промовисани (нпр. где се рекламирају, на којим језицима итд)? Да ли су посебне потребе за особе са инвалидитетом разматране у току израде мера (нпр. подобност трошкова у проналажењу решења које немају препреке)? Да ли једнак приступ узет у обзир у критеријумима за избор пројеката? Да ли се од пројеката захтева да демонстрирају своје процедуре у области једнаких могућности?
- **Реализације пројеката и имплементације пројекта:** Да ли су пројектни промотери свесни питања недискриминације? Да ли су

постављене мете које се односе на једнаке могућности? Да ли се разматра организовање курсева о једнаким могућностима или управљању различитостима? Да ли је брига о деци доступна како би се омогућило равноправно учешће у активностима где је то релевантно? Да ли су мере доступне свима у погледу локације (нпр. доступне градским саобраћајем) и инфраструктуре (нпр. приступ инвалидским колицима)?

➤ **Праћења:** Да ли су релевантни показатељи испланирани и коришћени у процени нивоа поштовања принципа једнаких могућности? То могу бити, на пример:

- Пројекат се посебно бави једнаким могућностима и питањима недискриминације;
- Пројекат се посебно не бави једнаким могућностима и питањима недискриминације.

Даљи показатељи могу бити:

- Број особа из одређене циљне групе хуз који је узео учешће у активностима.

➤ **Евалуације:** Да ли су теме једнаких могућности и недискриминације и начин на који Програм доприноси овим принципима узете у обзир током евалуације? Да ли постоје евалуациона питања која се баве овим темама где је то релевантно?

Током избора пројеката, сваки пројекат биће предмет провере усаглашености са једнаким могућностима и принципима недискриминације дефинисаним у ЕУ и националним законодавствима у поступку процене и одабира. Поштовање једнаких могућности и недискриминације биће део ових критеријума оцењивања (видети поглавље 5.3 о избору активности).

8.3 Равноправност мушкараца и жена

Опис доприноса који је Програм сарадње имао у промоцији једнакости између мушкараца и жена, и где је применљиво, као и аранжмана закључених ради интегрисања родне перспективе у Програм сарадње на оперативном нивоу.

Ове основне вредности морају се поштовати у спровођењу ЕСИ фондова Европске уније, као што је наведено у Уредби заједничких одредаба (УЗО): „Државе чланице и Комисија обезбедиће промовисање равноправности између мушкараца и жена и интегрисање родне перспективе у припреми и спровођењу 'Програма' и „државе чланице и Комисија предузеће одговарајуће мере како би спречиле било какву дискриминацију на основу пола, расне или етничке припадности, вере или убеђења, инвалидности, старости или сексуалне оријентације током припреме и реализације Програма“.

Равноправно учешће мушкараца и жена и родна равноправност осигурани су у

оквиру Програма, као и на оперативном нивоу реализације ПС. Родна перспектива узмеће у обзир у свим фазама од избора пројеката до евалуације. Следећа питања узмеће се у обзир и наредан неисцрпан списак питања може се поставити тамо где је то могуће:

- **Избор пројеката:** Родно усмеравање значи вођење рачуна да се принципи једнаког приступа финансирању заиста примењују у пројектима које се баве друштвеним иновацијама и управљањем. Значајна питања су, на пример: Да ли је родно усмеравање узето у обзир у критеријумима за избор пројеката? Да ли се од пројеката захтева да демонстрирају своје процедуре у области једнаких могућности?
- **Реализација пројекта и имплементација пројекта:** Да ли су пројектни промотери свесни питања недискриминације? Колики је значај дат родној перспективи у оквиру ових пројеката? Да ли су постављене мете које се односе на родне и једнаке могућности? Да ли је разматрана обука? Да ли је брига о деци доступна како би жене и мушкарци могли да учествују у активностима подједнако? Да ли су активности доступне свима у погледу локације (нпр. доступне градским саобраћајем)?
- **Праћење:** У циљу оцењивања напретка у промовисању равноправности жена и мушкараца и недискриминације, учешће жена и мушкараца би требало размотрити током процеса планирања праћења и евалуације релевантних пројеката, посебно када су у питању друштвене иновације и управљање. Релевантни показатељи, значајни за оцењивање родних и једнаких могућности су на пример:
 - Број жена и мушкараца који учествују у активностима;
 - Број жена и мушкараца који имају користи од побољшаних услуга;
 - Број жена и мушкараца који имају користи од обуке.Без показатеља разврстаних по полу, равноправно учешће и приступ фондовима биће немогуће проценити у каснијој фази. Стога, предложено је да се уведу мере за праћење и евалуацију у погледу родне равноправности и недискриминације у Плану оцењивања (ПО).
- **Евалуација:** Да ли Програм има излазне и финансијске показатеље? Да ли ПО садржи неопходне кораке за праћење? Који је специфичан допринос Програма у промовисању једнакости између мушкараца и жена?

Током избора пројеката, сваки пројекат биће предмет провере усаглашености са једнаким могућностима и принципима недискриминације дефинисаним у ЕУ и националним законодавствима. Поштовање једнаких могућности и недискриминације биће део ових критеријума оцењивања (видети поглавље 5.3 о избору активности).

9. ОДВОЈЕНИ ЕЛЕМЕНТИ

9.1 Главни пројекти које треба спровести у периоду програмирања

(Упућивање: члан 8. став 2. тачка (д) Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

Табела 23: Списак главних пројеката

Пројекат	Планирана обавештења / датум подношења (година, квартал)	Планирани почетак реализације (године, квартал)	Планирани датум завршетка (година, квартал)	Приоритетне осе / инвестициони приоритети
Није применљиво				

9.2 Оквир за мерење учинка програма сарадње

Табела 24: Оквир за мерење учинка (скраћена табела)

Приоритетна оса	ИД	Показатељ или кључни корак имплементације	Јединица мерења, где је то могуће	Очекивана прекретница за 2018.	Циљана мета (2023.)
1	Ф11	Укупан износ прихватљивих трошкова поднет на оверу ЕК за приоритетну осу 1	евро	2,063,929	72,995,850.00
1	КИС	Број документованих интеракција у стицању знања (у одобреним апликацијама)	број	17	81.00
1	П07	Бр. документованих интеракција у стицању знања у завршеним активностима	број	0	81.00
2	ФИ2	Укупан износ прихватљивих трошкова поднетих на оверу ЕК за приоритетну осу 2 2	Еуро	2,358,777	83,230,817.00
2	КИС	Број документованих интеракција у стицању знања (у одобреним апликацијама)	Број	20	90.00
2	П07	Бр. документованих интеракција у стицању знања у завршеним	Број	0	90.00

Приоритетна оса	ИД	Показатељ или кључни корак имплементације	Јединица мерења, где је то могуће	Очекивана прекретница за 2018.	Циљана мета (2023.)
		активностима			
3	ФИЗ	Укупан износ прихватљивих трошкова поднетих на оверу ЕК за приоритетну осу 3	Еуро	1,547,947	54,746,889.00
3	КИС	Број документованих интеракција у стицању знања (у одобреним апликацијама)	број	13	60.00
3	ПО7	Бр. документованих интеракција у стицању знања у завршеним активностима	број	0	60.00
4	ФИ4	Укупан износ прихватљивих трошкова поднетих на оверу ЕК за приоритетну осу 4	Еуро	958,253	33,890,932.00
4	КИС	Број документованих интеракција у стицању знања (у одобреним апликацијама)	Број	5	21.00
4	ПО7	Бр. документованих интеракција у стицању знања у завршеним активностима	број	0	21.00

Приоритетна оса	ИД	Показатељ или кључни корак имплементације	Јединица мерења, где је то могуће	Очекивана прекретница за 2018.	Циљана мета (2023.)
4	П30	Број пројектних планова припремљених кроз олакшицу за иницијални капитал	број	0	50.00

9.3 Релевантни партнери укључени у припрему програма сарадње

Дунавски транснационални програм уводи низ платформи за ефикасну комуникацију са релевантним партнерима и заинтересованим странама широм процеса програмирања.

- Програмски комитет;
- Међународни састанци заинтересованих страна;
- Онлајн анкете;
- Консултације током Стратешке процене утицаја (СПУ), и
- Састанци на нивоу програма са кључним актерима ЕУСДР.

Програмски комитет (ПК) основан је 5. фебруара 2013. године са намером да се припреми Програм за период 2014-2020; у периоду између фебруара 2013. и септембра 2014. године, ово тело је одржало 10 састанака. Чланови овог комитета су из редова националних и регионалних власти 14. Партнерских земаља, будућег УТ, као и посматрачи.

Консултативни састанци националних заинтересованих страна организовани су током јуна 2014. године у већини земаља учесница Дунавског транснационалног програма. Организатори су правилно документовали 10 консултативних састанака између заинтересованих страна и ти подаци су накнадно интегрисани у Програм развоја. Укупан број од 289 коментара сакупљен је у „списку података“, највећи број се односи на ТО6 - Приоритетну осу 2 (Животна средина).

Погледајте табелу у Анексу 10.

Онлајн платформа је била отворена широј јавности од 6. до 16. јуна 2014. године. Рачунајући само валидне одговоре, испитаници су попунили свеукупно 257 упитника.

Расподела по земљама у односу на одговоре открива да су више од 60% попуњених упитника примљени из Аустрије, Немачке, Мађарске, Румуније и Србије. Нажалост, није било реакције из Молдавије, док је учешће

заинтересованих страна из Босне и Херцеговине, Словачке и Украјине био прилично скромно (мање од 10 испитаника).

Погледајте табелу у Анексу 10.

С обзиром на стручност испитаника, резултати показују већи интерес актера са надлежностима/искуством у истраживању и иновацијама и животној околину, док актери заинтересовани за превоз су попуњавањавали упитнике у мањем броју. Стопа испитаника из других области надлежности је такође важна, с обзиром да ову категорију углавном заступају представници универзитета (који су стручни и за друга питања) и државних институција (посебно тела одговорна за ванредне ситуације).

Погледајте табелу у Анексу 10.

Једнодневни састанци организовани су како би се обезбедила одговарајућа координација ДТП са широм Стратегијом ЕУ за Дунавски регион у фази три програмирања:

- 21. мај 2013. године, Љубљана - РАС састанак (ЕУСДР Координатори приоритетне области): РАС су прецизирали своја очекивања и бриге;
- 24. јануар 2014. године, Будимпешта - ДПО (Дунавски програмски одбор) - НЦП (националне контакт тачке су преименоване у националне координаторе) - РАС састанак: Заинтересоване стране су подржале три елемента које је предложила Европска комисија ради пружање подршке ЕУСДР у процесу управе и реализације;
- 1. септембар 2014. године, Брисел - ЕК-ДПО-ЕУСДР састанак: Учесници су прецизирали детаље Дунавске стратешке тачке и одабрали њену локацију и институцију домаћина.

Стратешка процена утицаја (СПУ) програма заснована је на јавном процесу консултација у периоду од 6 дана између августа 2014. и октобра 2014. године. Шира јавност у свим Партнерским земљама имала је прилику да се изјасни о Програму сарадње, посебно узимајући у обзир очекиване утицаје имплементације на животну средину.

9.4 Применљиви услови за реализацију програма који регулишу финансијско управљање, програмирање, праћење, евалуацију и контролу учешћа трећих земаља у транснационалним и међурегионалним програмима кроз допринос ENI и ИПА средстава

(Упућивање: Члан 26. Уредбе (ЕУ) бр. 1299/2013)

У складу са Преамбулом (37.) Уредбе ЕТС, треће земље немају право коришћења ИПА (и евентуално ENI) средстава у транснационалним Програмима сарадње ради јачања економске, социјалне и територијалне кохезије Уније и унапређења ефикасности њене кохезионе политике.

Да би се осигурало ефикасно учешће земаља чланица ДТП изван ЕУ, руковођено у складу са заједничким принципом управљања, **све земље учеснице морају поштовати услове реализације Програма** који регулишу финансијско управљање, програмирање, праћење, евалуацију и контролу учешћа трећих земаља према садашњем ПС, као и споразуме о финансирању, у складу са чланом 26. Правилника ЕТС.

ИПА фондови биће интегрисани у систем управљања Програмом како би корисници из Држава чланица и земље кориснице ИПА добили исте могућности и преузели исте обавезе. Јединствен систем имплементације даје могућност потпуне интеграције спољних партнера у области транснационалних партнерстава, чиме се ствара могућност управљања целим пројектом само једним уговором који је под одговорношћу Водећег корисника. Водећи корисник треба да буде грађанин земље чланице ЕУ и сносио би одговорност за укупан допринос коју Уније додељује за пројекат (тј. ЕФРР и ИПА средства); те одговорности су наведене у уговору о субвенцији који се закључује између УТ и Водећег корисника.

Следећи принципи су неопходни како би се обезбедило несметано спровођење **интеграције ИПА фондова у систем управљања Програмом**:

- **Финансијски менаџмент и систем ревизије** земаља корисница ИПА требало би регулисати финансијским споразумима; поред тога, важиће сви документи на нивоу Програма одобрени од стране Одбора за праћење и програмских органа (УТ, СТ, РТ).
- Такође би требало дати прилику партнерима из земаља корисница ИПА да одиграју **стратешку улогу у оквиру транснационалног партнерства**, а да истовремено преузму сличне обавезе као партнери на пројекту који долазе из земаља чланица. Практично, то значи да се не очекују већа одступања у смислу улога и одговорности ИПА и ЕФРР партнера.

- Потпуно оперативни и усаглашени контролни системи/процедуре (Ревизорско тело би требало да их усвоји) биће доступни у свакој земљи корисници ИПА у догледно време ради провере трошкова ИПА пројектних партнера, као и релевантних корисника ТП.

Детаљна правила о управљању интеграцијом ИПА фондова биће покривена споразумима о финансирању и документима програмског нивоа. Садржај Споразума о финансирању развиће Европска комисија, уз подршку УТ/ЗС/ СТ/ РТ и уз потпис ЕК, УТ и ИПА партнерских земаља респективно.

Детаљни модалитети који регулишу позив за предлоге, уговарање и реализацију пројеката биће регулисани на нивоу програмских докумената које је Одбор за праћење одобрио.

Интеграција *ENI* финансирања (путем развоја посебне *ENI* шеме) зависи од одлуке Европске комисије о доступности *ENI* финансијског доприноса Програму и услова за имплементацију. За сада, украјински и молдавски партнери пројекта могу потенцијално да се укључе применом одступања из члана 20. став 2. и 3. Уредбе ЕТС у погледу спроведених активности ван програмске области ЕУ.

Документа

Назив документа	Врста документа	Датум документа	Локално упућивање	Упућивање Комисије	Фајлови	Датум слања	Послао
Потврда сагласности партнерских држава	Писана потврда сагласности на садржај програма сарадње	23. јун 2015.		Ages(2015) 2690319	Потврда	26. јун 2015.	nbagisz o
Одговори на ставове ЕК	Додатне информације	23. јун 2015.		Ages(2015) 2690319	Ревидиран глосар Одговори на ставове ЕК Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину (SEA)	26. јун 2015.	nbagisz o

Назив документа	Врста документа	Датум документа	Локално упућивање	Упућивање Комисије	Фајлови	Датум слања	Послао
					Званична изјава о <i>SEA</i> Напомена о индикаторима		

Анекси поднети уз спроведбenu уредбу Комисије о утврђивању модела програма

Назив документа	Врста документа	Верзија програма	Датум документа	Локално упућивање	Упућивање Комисије	Фајлови	Датум слања	Послао
Финални <i>Ex ante</i> Евалуациони извештај	Извештај <i>ex-ante</i> евалуације	1.0	6. новембар 2014.		Ares(2015)1 003187	Финални <i>Ex ante</i> извештај	6. март 2015.	nbagis zo
Приказ Програма 2014TC16M6TN001 1.1	Приказ података пре слања	1.1	26. јун 2015.		Ares(2015)2 690319	Приказ Програма 2014TC16M6TN001 1.1 hu	26. јун 2015.	nbagis zo
Потврда сагласности партнерских држава	Писана потврда сагласности на садржај програма сарадње	1.1	23. јун 2015.		Ares(2015)2 690319	Потврда	26. јун 2015.	nbagis zo
Карте и бројчани подаци ДТП-а	Карта подручја које је обухваћено програмом сарадње	1.0	5. новембар 2014.		Ares(2015)1 003187	Анекс 10 Карте и бројчани подаци Списак НУТC2 региона	6. март 2015.	nbagis zo

АНЕКСИ

Постављени као посебни фајлови у електронском систему за размену података

A	Извештај о <i>ex-ante</i> евалуацији, са резимеом (обавезно)
B	Потврда договора у писаној форми садржана у програму сарадње (обавезно)
C	НУТС-2 региони који су обухваћени програмом сарадње; карта подручја
D	Резиме грађана о програму сарадње

01	Одговорности Партнерских земаља и листа одговорних власти
02	Управљачка структура програма (графикон)
03	Одбор за праћење
04	Тело за управљање и заједнички секретеријат
05	Сертификационо тело
06	Ревизорско тело и списак тела која су одређена да обављају задатке ревизије (чланови <i>GoA</i>)
07	Задаци националних контактних тачака
08	Управљање верификацијом и списак тела именованих за обављање контроле

09	Глосар
10	Мапе и фигуре
11	Извештај о поступку јавних консултација, 24. јуна, 2014.
12	Методолошка напомена о програмским специфичним показатељима резултата